

**ULUSLARARASI
AİLE SEMPOZYUMU III
INTERNATIONAL
FAMILY SYMPOSIUM III**

**21. YÜZYILDA AİLE OLMAK
BEING FAMILY IN THE 21ST CENTURY**

BİLDİRİ ÖZETLERİ KİTABI

**İSTANBUL
30-31 MAYIS 2025**

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER
BAKANLIĞI**

ULUSLARARASI AİLE SEMPOZYUMU III

21. Yüzyılda Aile Olmak

30-31 MAYIS 2025 / İSTANBUL
Demokrasi ve Özgürlükler Adası

BİLDİRİ ÖZET KİTABI

ULUSLARARASI
AİLE SEMPOZYUMU

İstanbul Aile Vakfı Yayınları
İstanbul, Mayıs 2025

ISBN
978-605-72048-7-5

Beylerbeyi Mah, Cennet Cami Yolu Sk, No 13 - Üsküdar, İSTANBUL

Tel: 0 850 308 3193 / **e-posta:** merhaba@isavak.org

www.istanbulailevakfi.org

30-31 Mayıs 2025 / İSTANBUL
Demokrasi ve Özgürlükler Adası

İÇİNDEKİLER

Takdim	15
Suriyeli Ailelelerin Zorlukları: Bir Psikiyatristin Gözünden Güçlü ve Zayıf Yönler	19
Challenges of the Syrian Family: A Psychiatrist's Perspective Strengths and Weaknesses	21
تحديات الأسرة السورية: مشاهدات بعين طبيب نفسي بين نقاط القوة ونقاط الضعف	23
Aile, Toplumun Temelidir – Aileye Önem Verme ve Ebeveynlik Eğitiminin Önemi: Eğitim Yoluyla Aileyi Korumak	25
The Family as the Foundation of Society – The Importance of Valuing the Family and Parental Education: Protecting the Family Through Education .	27
“الأسرة أساس المجتمع أهمية الاهتمام بالأسرة وتدريب الوالدية” “الحفاظ على الأسرة من خلال التدريب”	29
Ebeveynlerin Pozitif Enerjisinin Çocukların Psikolojik Dengesine Etkisi.....	31
The Impact of Parents' Positive Energy on the Psychological Balance of Children	33
أثر الطاقة الإيجابية للوالدين على التوازن النفسي للأبناء	35
İslami Psikolojinin Aile Hayatındaki Rolü: Teorik ve Uygulamalı Bir Bakış.....	37
The Role of Islamic Psychology in Family Life (A Theoretical and Practical Perspective)	39
«(علم النفس الإسلامي ودعائمه لحياة أسرية متوازنة (رؤية تأصيلية وتطبيقية»	41
Modern Dünyada Bir Sığınak Olarak Aile ve Dinin Fonksiyonelliği	43
Family as a Shelter in the Modern World and Functionality of Religion	45
Ailenin Yeniden Yapılanmasında Pratik Adımlar.....	47
Practical Steps in the Restructuring of the Family	49
İslam Hukukunda Boşanma Hususunda Yeni Düzenlemeler Yapma İmkânı. 51	
The Possibility of Introducing New Regulations Regarding Divorce in Islamic Law	53

Cedaw’ın Aile Hukukunu İlgilendiren Maddelerinin İslam Hukuku Açısından Değerlendirilmesi	55
A Critical Evaluation of CEDAW’s Family Law Provisions from the Perspective of Islamic Law	57
Toplumsal Cinsiyet Karmaşasında Kültürel Terörün Sosyalleşmesi: Sosyo-Kültürel Terörizm Olarak LGBT Örneği	59
The Socialization of Cultural Terror within the Confusion of Gender: The Case of LGBT as a Form of Socio-Cultural Terrorism	61
Modern Yalnızlık Bağlamında İlişkisel Pedagoji: 21. Yüzyıl Eğitim Programlarına Kuramsal Bir Yaklaşım.....	63
Relational Pedagogy in the Context of Modern Loneliness: A Theoretical Approach to 21st Century Curriculum Design	65
Tek Ebeveynli Aileler ve Karşılaştıkları Sorunlar Üzerine Bir Değerlendirme: İstanbul Örneği	67
An Evaluation of the Problems Faced By Single-Parent Families: The Case of İstanbul.....	69
Kentleşmenin Gölgesinde Dönüşen Aile: Türkiye ve Uluslararası Literatürde Çekirdek Aileye Geçişin Yaşlı ve Çocuk Bakımına Olumsuz Etkileri, Sosyal Destek Sistemlerinin Zayıflaması, Yabancı Bakıcılar	71
Family Transformed in the Shadow of Urbanization: The Transition to the Nuclear Family in Turkey and International Literature — Impacts on Elderly and Child Care, the Weakening of Social Support Systems, and the Rise of Foreign Caregivers	75
The Role of Religion and Spirituality in Overcoming Marital Conflicts: Contemporary Perspectives.....	79
Birey ve Toplum Arasındaki Bir Yapı Olarak Ailenin Ortadan Kalkması	81
The Disappearance of the Family as a Structure Between the Individual and Society	83
The Role Of Family Environment And Communication Styles in Strengthening Intergenerational Relations	85
Intergenerational Cultural and Religious Identity Conflict: A Qualitative	

Study of Muslim Family Dynamics in Australia from the Perspective of Muslim Mental Health Professionals.....	87
Dijital Çağda Müzik Eğitiminin Ailede Çocuğun Gelişimine Katkısı: İslam Felsefesi Bağlamında Ontolojik-Pedagojik Bir İnceleme	89
The Contribution of Music Education to Child Development in the Family in the Digital Age: An Ontological-Pedagogical Analysis from the Perspective of Islamic Philosophy.....	91
Dil, Değer ve Aile: Maarif Modeli Bağlamında Türkçe Eğitime Tematik Bir Bakış.....	93
Language, Values and Family: A Thematic Perspective on Turkish Language Education in the Context of the Maarif Model	95
Milli Manevi Değerler Ekseninde Aile	97
The Family in the Context of National and Spiritual Values	101
Üç Farklı Kıta Dört Farklı Kültürde Ailelerin Çocuklara Kazandırmak İstedikleri Değerler: Türkiye, Japonya, ABD ve Almanya Karşılaştırması	105
Transferring Values to Children Across Four Cultures on Three Continents: A Comparative Study of Türkiye, Japan, the USA and Germany.....	107
Sosyal Politika Perspektifinden Aile ve Dijital Dönüşüm: Riskler, Fırsatlar ve Stratejik Yaklaşımlar.....	109
Family and Digital Transformation from a Social Policy Perspective: Risks, Opportunities and Strategic Approaches.....	111
Kutsaldan Kırılgana: Geleneksel Aile Modelinin Erozyonu ve Yapısal Dönüşümü	113
From Sacred to Fragile: The Erosion of the Traditional Family Model and Its Structural Transformation.....	115
Ailede Şiddet Kabulünü Belirleyen Sosyokültürel Etkenler	117
Sociocultural Factors Influencing the Acceptance of Domestic Violence in the Family	121
Üniversite Öğrencisi Olarak Aile Kurmak:	
Genç Yaşta Evliliğin Akademik ve Psikososyal Yansımaları	125

Starting a Family as a University Student: Academic and Psychosocial Reflections of Early Marriage.....	127
An Examination of Family Structure Transformation and Demographic Trends in Kosovo: Insights from the 2024 Census.....	129
The Family Between The Social Contract and The Moral Contract: A Comparative Analysis of Modern Theories and Islamic Doctrine	131
Media Projects on Social Platforms for Family Protection	133
Genç Yetişkinlerde Algılanan Baba Varlığı ile Dini Tutumlar Arasındaki İlişki.....	135
Relationship Between Perceived Father Presence and Religious Attitudes in Young Adults	137
Deprem Sonrası Psiko-sosyal Destek Sürecinde Maneviyatın Rolü: Aile Dinamikleri Üzerine Bir İnceleme.....	139
The Role of Spirituality in the Psychosocial Support Process After Earthquakes: An Examination of Family Dynamics.....	141
Aile Kurumuna Psikolojik ve Manevi Bir Bakış: Evli Bireylerde Duygusal Zekâ, Dindarlık ve Evlilik Doyumu İlişkisi.....	143
A Psychological and Spiritual Perspective on the Family Institution: The Relationship Between Emotional Intelligence, Religiosity and Marital Satisfaction Among Married Individuals.....	145
Modern Hayatta “Baba”nın Değişen Rolü ve Çocukluk Dönemi Dini Gelişimi Üzerindeki Etkisi	147
The Changing Role of the ‘Father’ in Modern Life and Its Impact on Religious Development During Childhood	149
Göç ve Aile Bağlamında Göçmen Aile Birleşimi	151
Migrant Family Reunification in the Context of Migration and Family	153
Türkiye’den Avrupa’ya Göç Eden Ailelere Yönelik Manevi Danışmanlık Ve Rehberlik Modeli: Strazburg Örneği	155
A Spiritual Counseling and Guidance Model for Families Migrating from Türkiye to Europe: The Case of Strasbourg.....	157

Diasporada Türk Ailesi	159
The Turkish Family in the Diaspora.....	161
Zorunlu Göç Ve Ailenin Dönüşümü: Türkiye'deki Suriyeli Sığınmacılar Örneği .	163
Forced Migration and the Transformation of the Family: The Case of Syrian Refugees in Türkiye.....	165
Dijital ve Küresel Çağda Aile Kavramının Korunması ve Geliştirilmesinde Sofra Kültürü ve Beslenmenin Rolü.....	167
The Role of Sofra Culture and Nutrition in Preserving and Developing the Concept of Family in the Digital and Global Age	169
Kahramanlık Destanlarında Aile: Mitolojiden Günümüz Türk Kültürüne.....	171
The Family in Heroic Epics: From Mythology to Contemporary Turkish Culture.....	173
Halk Edebiyatında İki Kişilik Aile Modeli- Yaşlı Kadın Ve Tek Evladı: Azerbaycan Masal Örnekleri Esasında	175
The Two-Person Family Model in Folk Literature: The Old Woman and Her Only Child: Based on Azerbaijani Fairy Tale Examples	177
Türkçe Çocuk Edebiyatında Norm Dışı Cinselliği Özendirici Metinlerin Analizi..	179
Analysis of Texts Encouraging Non-Norm Sexuality in Turkish Children's Literature	181
Kişilik Tipolojileri Işığında Aile İçi İletişimi Güçlendirme Stratejileri	183
Strategies for Enhancing Family Communication Through Personality Typologies.....	185
Gerilmiş Bağlar, Parçalanmış Kimlikler: Dissosiyatif Kimlik Bozukluğu Üzerine Aile Odaklı Vaka İncelemesi.....	187
Strained Bonds, Fragmented Identities: A Family-Focused Case Study On Dissociative Identity Disorder	189
Değişen Aile Kavramının Metafor Analiziyle Kuşaklar Arası Değerlendirilmesi: X, Y, Z Kuşaklarının Aile Algısı.....	191

Evaluating the Changing Concept of Family through Metaphor Analysis: Family Perceptions of Generations X, Y, and Z.....	193
Bağlanma Stilleri ile Cinsel Kimlik Karmaşası Arasındaki İlişkide Özdeşim Nesnesinin Rolü	195
The Role of the Identification Object in the Relationship between Attachment Styles and Sexual Identity Confusion.....	197
Gündüz Kuşağı Programlarının Çift Uyumu Ve Evlilik Doyumu İle İlişkisinde Aile Değerleri Aracılık Etkisi	199
The Mediating Effect of Family Values on the Relationship Between Daytime Programs and Couple Adjustment and Marital Satisfaction.....	201
Annelik Temsillerinin Algoritmik Görünürlüğü: Instagram Keşfet İçeriklerinin Tematik Analizi	203
Algorithmic Visibility of Representations of Motherhood: A Thematic Analysis of Instagram Explore Content	205
TGSS 2024 Verileri Ekseninde Türk Toplumunda Aile Değerleri Algısı	207
Perceptions of Family Values in Turkish Society Based on TGSS 2024 Data.....	209
Teknoloji Kuşatması ve Ebeveyn Sosyotelizmi: Dijitalleşmenin Gölgesinde Büyüyen Çocuklar	211
The Siege of Technology and Parental Phubbing: Children Growing Up in the Shadow of Digitalization	215
Yazar Dizini / Author Index	218

SEMPOZYUM BAŞKANI

Prof. Dr. Turgay ŞİRİN (İstanbul Medeniyet Üniversitesi, İstanbul)

DÜZENLEME KURULU

- 1) Prof. Dr. Turgay Şirin (İstanbul Medeniyet Üniversitesi)
- 2) Prof. Dr. Adem Palabıyık (Bitlis Eren Üniversitesi, Bitlis)
- 3) Prof. Dr. Süleyman Derin (Marmara Üniversitesi, İstanbul)
- 4) Prof. Dr. Ayşin Satan (Marmara Üniversitesi, İstanbul)
- 5) Prof. Dr. Muhammed Kızılgeçit (Erzurum Atatürk Üniversitesi)
- 6) Prof. Dr. Emir Kaya (Ankara Üniversitesi, İstanbul)
- 7) Doç. Dr. Nadire Gülçin Yıldız (Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul)
- 8) Dr. Mustafa Merter
- 9) Dr. Melike Günyüz (İbn Haldun Üniversitesi, İstanbul)
- 10) Dr. Orkun Osman Bilgivar (İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi)
- 11) Dr. Abdulaziz Yılmaz (İstanbul Aile Vakfı, İstanbul)
- 12) Serdar Eryılmaz (Büyük Aile Platformu, İstanbul)
- 13) Üner Karabıyık (İstanbul Aile Vakfı, İstanbul)
- 14) Yaşar Özçelik (İstanbul Aile Vakfı, İstanbul)
- 15) Zekeriya Erdim (İstanbul Aile Vakfı, İstanbul)
- 16) Mehmet Fatih Öke (İstanbul Aile Vakfı, İstanbul)
- 17) Emine Yılmaz (İstanbul Aile Vakfı, İstanbul)
- 18) Ahmet Burak Can (İstanbul Aile Vakfı, İstanbul)
- 19) Melih Demirci (İstanbul Aile Vakfı, İstanbul)
- 20) Süleyman Ramazanov (İstanbul Aile Vakfı, İstanbul)
- 21) Dr. Sami Şener

SEMPOZYUM SEKRETERYASI

- 1) Abdullah Semih Özçakır (İstanbul Aile Vakfı, İstanbul)
- 2) Ahmet Öztürk (İstanbul Aile Vakfı, İstanbul)
- 3) Esra Güneş (İstanbul Aile Vakfı, İstanbul)
- 4) Muhammet İş (İstanbul Aile Vakfı, İstanbul)
- 5) Saliha Ahsen Bayram (İstanbul Aile Vakfı, İstanbul)
- 6) Şeyma Koç Abu Leil (İstanbul Aile Vakfı, İstanbul)

BİLİM VE DANIŞMA KURULU

- 1) Prof. Dr. Turgay Şirin (*Bilim Kurulu Başkanı*, İstanbul Medeniyet Üniversitesi)
- 2) Prof. Dr. Adem Palabıyık (Bitlis Eren Üniversitesi)
- 3) Prof. Dr. Ahmet Öztürk (İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi)
- 4) Prof. Dr. Ahmet Şirin (İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi)
- 5) Prof. Dr. Ayşin Satan (Marmara Üniversitesi)
- 6) Prof. Dr. Durmuş Ümmet (Marmara Üniversitesi)
- 7) Prof. Dr. Mehmet Bulut (İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi)
- 8) Prof. Dr. Mustafa Naci Kula (Bursa Uludağ Üniversitesi)
- 9) Prof. Dr. Orhan Koçak (İstanbul Üniversitesi - Cerrahpaşa)
- 10) Prof. Dr. Salih İnci (İstanbul Medeniyet Üniversitesi)
- 11) Prof. Dr. Sami Şener (İstanbul Medipol Üniversitesi)
- 12) Prof. Dr. Zeki Bayraktar (Sağlık Bilimleri Üniversitesi)
- 13) Doç. Dr. Ali Timuçin Atayoğlu (İstanbul Medipol Üniversitesi)
- 14) Doç. Dr. Ömer Erdem Koçak (İstanbul Medipol Üniversitesi)
- 15) Doç. Dr. Mehdi Cengiz (İstanbul Medeniyet Üniversitesi)
- 16) Doç. Dr. Nadire Gülçin Yıldız (Boğaziçi Üniversitesi)
- 17) Dr. Ali Can
- 18) Dr. Ayten Güner Atayoğlu

- 19) Dr. Esin Tüccar (İstanbul Medeniyet Üniversitesi)
- 20) Dr. Hamza Ertürk
- 21) Dr. Hakan Karaman (İstanbul Üniversitesi - Cerrahpaşa)
- 22) Dr. Muhammed Fatih Şimşekoğlu (İstanbul Üniversitesi - Cerrahpaşa)
- 23) Dr. Orkun Osman Bilgivar (İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi)
- 24) Dr. Ömer Kemal Buhari (İstanbul Medeniyet Üniversitesi)
- 25) Dr. Ruken Şimşekoğlu
- 26) Prof. Dr. John DeFrain (ABD, University of Nebraska)
- 27) Prof. Dr. Jane Rose Njue (ABD, Northern Illinois University)
- 28) Dr. Bagus Riyono (Endonezya, Gadjah Mada University)
- 29) Dr. Diana Setiyawati (Endonezya, Gadjad Mada University)
- 30) Dr. Emi Zulaifah (Endonezya, Indonesia Islamic University)
- 31) Dr. Arnold Yasin Mol (Hollanda, Leiden University)
- 32) Dr. Yadigar Alus (ABD, Wayne State University)
- 33) Dr. Ahmad Ali (Pakistan, Abdul Wali Khan University)
- 34) Dr. Aleksei Kiristaev (Moscow State Academy, Rusya)
- 35) Doç. Dr. Fidan Gasımova (Azerbaycan, Milli İlimler Akademisi)
- 36) Dr. Suada Kera (Arnavutluk)
- 37) Dr. Abbas Gurbanov (Azerbaycan)
- 38) Dr. Bernard Tahirbegolli (Kosova, Heimerer College)
- 39) Dr. Vladimir Kera (Arnavutluk)
- 40) Dr. Senajid Zajimovic (Bosna Hersek,
- 41) Dr. Mamoun Mobayed (Katar)
- 42) Dr. Şebnem Asadova (Azerbaycan, Milli İlimler Akademisi)
- 43) Dr. Molham Alheraki (Suriye)
- 44) Dr. Khaled Dughim (Kuveyt)
- 45) Dr. Mohammad Hilal (Suriye)

Takdim

İstanbul Aile Vakfı'nın düzenlediği III. Uluslararası Aile Sempozyumu, tüm bilim dallarından özgün akademik çalışmalara açık olarak, alanında uzman pek çok değerli ismin katılımıyla **30 Mayıs - 1 Haziran 2025** tarihleri arasında gerçekleşiyor. *“Büyükşehirde Aile Olmak, Küresel Tehditler Karşısında Aile, Dijital Çağda Aile, Aile Psikolojisi”* gibi temaların ele alınacağı III. Uluslararası Aile Sempozyumu, **“21. Yüzyılda Aile Olmak”** üst başlığı ile yola çıkıyor.

2025 Aile Yılında organize ettiğimiz bu uluslararası sempozyumda, aile kurumunun öneminin farklı disiplinlerden bakış açısıyla, ülkemizden ve dünyadan bilim insanları ve alanında uzmanlar isimler tarafından sorunların ve beklentilerin gün yüzüne çıkartılması amaçlanmaktadır. Bu bağlamda aile kurumunun karşı karşıya olduğu küresel tehditlere dikkat çekmek, neslin ve ailenin korunması konusunda bir farkındalık oluşturmak ve ailenin güçlendirilmesine yönelik adımlar atmak için bilimsel ve pratik sonuçlar hedeflenmiştir.

İstanbul Aile Vakfı, “Medeniyetin Temeli Aile” düsturuyula; insanlık fıtratının, milli, manevi ve ahlaki değerlerimizin, tarihi ve kültürel kodlarımızın dinamikleriyle oluşan geleneksel aile modelimizin ihyasını ve inşasını özümseyen bir anlayışla 2 Eylül 2020 tarihinde kurulmuştur.

İstanbul Aile Vakfı, Akademik Araştırmalar Merkezi, Aile Danışmanlık Merkezi, Uluslararası Aile Sempozyumları, Araştırma Raporları, Aile TV, Aile Gazetesi, Aile Konferansları, Aile Çalıştayları, Aile Temalı Paneller, Aile Seminerleri, Odak Grup Toplantıları vb. faaliyetleri ile ailenin tüm fertlerine yönelik eğitim ve psikolojik danışmanlık hizmeti sağlama, aile değerlerinin korunması amacıyla etkili mücadele etme, nitelikli kitle iletişim araçlarıyla toplumu bilgilendirici bilimsel ve akademik yayınlar yapma hedefiyle çalışmalarını sürdüren saygın bir sivil toplum kuruluşudur. Bu misyon doğrultusunda aile müessesesinin ihyası ile ilgili tüm alanlarda; aileyi bilgilendirici, çözüm odaklı, sevgi ve huzur dilinin hâkim olduğu, olumlu ve pozitif yayınları yaygınlaştırarak aile değerlerini koruma ve geliştirme misyonu doğrultusunda “aile dostu ekosistemi” oluşturmayı ve geliştirmeyi hedeflemektedir.

Daha önce İstanbul'da ve Gaziantep'de düzenlediğimiz iki uluslararası aile sempozyumundan sonra 30 Kasım 2024 Cumartesi tarihinde İstanbul Ticaret Üniversitesi ile birlikte düzenlediğimiz "Büyükşehirde Aile Olmak Çalıştayı" icra edilmiştir. Çalıştay sonunda "Büyükşehirde aile olmak", "Türkiye'nin azalan demografik yapısı ve istatistiklerin söyledikleri", "Gençlerin Evliliğe Bakışı ve Karşılaşılan Sorunlar", "Madde ve Dijital Bağımlılık", "Küresel Değişim Karşısında Ebeveyn Roller ve Yeni Aile Profili", "Aile İçi Sorunlar, İletişim ve Kuşak Çatışması", "Küresel Tehditler Karşısında Kadın ve Erkek", "Yaşlılık ve Yaşlıların Karşılaştığı Yeni Sorunlar" "LGBT Propagandası ve Etkileri", "Akran Zorbalığı", " gibi pek çok meselenin tanımlanması, somut etkilerinin ortaya konulması ve çözüm önerileri üretilmiş ve raporlanmıştır. Çalıştayı önemli kararlarından biri 2025 yılında bu konunun devamı niteliğinde bir aile sempozyumu yapılmasıydı. Bu karar doğrultusunda İstanbul Aile Vakfı ve **TC. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı** işbirliği ile 30-31 Mayıs 2025 tarihlerinde yerli ve yabancı seçkin akademisyenlerin katılımıyla "**21. Yüzyılda Aile Olmak**" başlığı altında, Demokrasi ve Özgürlükler Adası'nda (İstanbul), **III. Uluslararası Aile Sempozyumu** düzenlenmiştir.

Sempozyumda eş zamanlı olarak aynı anda 3 büyük salonda 80 civarı akademisyen bildiri sunmuştur. Açılış ve kapanış oturumları ile birlikte 21 oturum yapılmıştır. 63 Tebliğ sunulmuştur.

Sonuç olarak ailenin tüm unsurlarıyla küresel tehditler karşısında yaşadığı sorunları, değişimleri ve çözüm önerilerini tartışmayı; bu konuda toplumun tüm unsurlarını harekete teşvik etmeye yönelik ihtiyaç duyulan bilginin üretimine katkı sağlamayı amaçlayan ve 12 ayrı oturumda tebliğ sunan ve oturum başkanlığı gibi görevlerle 61 seçkin akademisyen ile farklı ülkelerden ve Türkiye'nin farklı bölgelerinden yabancı ve Türk akademisyenlerden oluşan 60 kişilik bilim kuruluyla, 20 kişilik düzenleme kuruluyla, 6 kişilik sekreteryaya ekibiyle yaklaşık 150 kişilik akademik ve profesyonel katılımcının destekleriyle gerçekleşen bu kapsamlı sempozyumun bizlere ve kamuoyuna yeni bakış açıları kazandıracağına yüreğime inanıyorum.

Çalışmada emeği geçen ve desteğini esirgemeyen İstanbul Aile Vakfı Başkanı Sn. Üner KARABIYIK'a, İstanbul Aile Vakfı Mütevelli heyet başkanı Sn. Sami YILMAZ'a; İstanbul Aile Vakfı'nın değerli mütevelli ve yönetim kurulu üyeleri ile gece gündüz demeden bu çalıştayı hazırlanmasında emeği geçen İstanbul Aile Vakfı'nın kıymetli çalışanlarına ve gönüllülerine, sempozyum düzenleme

kuruluna; sempozyuma uzak yakın demeden davetimize icabet edip gelen kıymetli katılımcılarımıza ve misafirlerimize en kalbi teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Sempozyumun başta ülkemize, milletimize, gençliğe, ailelerimize ve bütün insanlığa faydalı sonuçlara vesile olmasını yürekten niyaz ediyorum.

Prof. Dr. Turgay ŞİRİN

Sempozyum Düzenleme Kurulu Başkanı

Suriyeli Ailelelerin Zorlukları: Bir Psikiyatristin Gözünden Güçlü ve Zayıf Yönler

Dr. Mulhem Haraki

Beit Salam Ruh Sağlığı Hizmetleri Platformu

Özet

Bir çocuk psikiyatristi ve terapisti olarak, çok disiplinli bir ekiple birlikte, yurt içi ve yurt dışındaki yüzlerce Suriyeli aileyle birebir çalıştık. Bu çalışmalar hem yüz yüze hem de çevrimiçi terapiler aracılığıyla gerçekleşti. On yılı aşkın süredir arka arkaya gelen krizlerin ardından bugün Suriyeli aile, hem geçmişten gelen ciddi zorlukların hem de özgürlük sonrası yeniden inşa sürecinin eşliğinde duruyor. Tüm bu zorluklara rağmen hâlâ dikkat çekici bir dayanıklılık, uyum sağlama ve yeniden ayağa kalkma gücünü korumaktadır.

Gözlemlediğimiz Suriyeli ailenin güçlü yönleri: Her şeyden önce Zorunlu göç ve dağılma koşullarına rağmen aile bağlarının güçlü kalması, ailenin geleneksel rollerin ötesinde destekleyici bir yapıya bürünmesi. Bununla birlikte, Kayıp ve zorunlu değişimlerle baş etme konusunda kolektif psikolojik esneklik; uyum sağlama ve yeniden yapılandırma gücü. Ayrıca, Kurumsal çerçevenin eksikliğine rağmen kültürel ve dini değerlerin korunması, çocuklar için güçlü bir içsel dayanak oluşturmaktadır. Öte yandan, kadınların üstlendiği rollerin genişlemesiyle anne, psikolojik ve ekonomik açıdan ailenin temel direği haline gelmiştir. Son olarak, özgürleşme süreciyle birlikte Suriye'ye dönme ve yeniden inşa etme isteği yeniden canlanmıştır. Ancak karşılaşılan en önemli psikososyal zorluklar şunlardır: Her şeyden önce Sürekli psikolojik baskı altında yaşayan ebeveynlerin çocuklarıyla sağlıklı ve sakin iletişim kuramaması nedeniyle huzursuz bir yetiştirme ortamı doğurmaktadır. Buna ek olarak, Kimlik ve aidiyet sorunları ortaya çıkmakta; birinci kuşakta bulanıklık, ikinci kuşakta ise ciddi

zayıflama gözlemlenmektedir. Diğer yandan, Geleneksel aile içi rollerin çökmesi, bazı durumlarda kontrol kaybına yol açmakta ya da eğitici şiddetin diyalogun yerine geçmesine neden olmaktadır. Ayrıca, Çocuklar ve ergenlerde güven eksikliği, travmalar ve istikrarsız ortamlar nedeniyle kaygı ve depresyon belirtileri yaygınlaşmaktadır. Bunun yanı sıra, yüzünden birçok vaka uygun tedaviye ulaşamamaktadır. Dahası, davranış ve dikkat bozuklukları uzman desteği olmadan bırakıldığında, bu durum uzun vadeli eğitim zorluklarını artırmaktadır. Son olarak, göç ve yeni kültürlerle karşılaşmanın etkisiyle çiftler arasında duygusal veya fiziksel ayrılıklar yaygınlaşmıştır. Günümüz Suriye’inde baskıcı sistemin sona ermesi ve umut verici yeni bir dönemin başlamasıyla birlikte Suriyeli insan kendine, onuruna ve geleceğine yeniden kavuşmaya başlamıştır. Bu, sadece siyasi bir geçiş değil, aynı zamanda kolektif bir ruhsal iyileşme ve yeniden yapılanma fırsatıdır. Sonuç olarak, Suriyeli ailenin güçlendirilmesi artık lüks değil, ulusal bir zorunluluktur. Aile, iyileşirse toplum da iyileşir. Psikiyatristler ve ruh sağlığı uzmanları olarak görevimiz, bireysel değil toplu bir iyileşme süreci hedefleyen entegre destek programlarıyla aileyi yeniden inşa etmektir.

Anahtar kelimeler: Suriyeli aileler, ailenin ruh sağlığı, savaş sonrası zorluklar, psikolojik travma.

Challenges of the Syrian Family: A Psychiatrist's Perspective

Strengths and Weaknesses

Dr. Mulhem Haraki

Beit Salam Mental Health Services Platform

Abstract

As a child psychiatrist and therapist, I have worked closely with hundreds of Syrian families both inside and outside the country, as part of a multidisciplinary team. These efforts have taken place through in-person and online therapy sessions. After more than a decade of successive crises, the Syrian family today stands at the threshold of both lingering hardships from the past and the reconstruction process following newfound freedom. Despite all these challenges, the Syrian family continues to exhibit remarkable resilience, adaptability, and the capacity to rise again.

Strengths observed in Syrian families include: above all, the preservation of strong family bonds despite forced migration and displacement; the transformation of the family structure into a more supportive unit beyond traditional roles; collective psychological flexibility in coping with loss and imposed changes; and the capacity to adapt and rebuild. Furthermore, despite the absence of institutional support, the preservation of cultural and religious values has become a powerful inner resource for children. The expansion of women's roles has turned mothers into the psychological and economic pillars of their families. Finally, the desire to return to Syria and contribute to its reconstruction has been revitalized with the onset of the liberation process.

However, the main psychosocial challenges faced include: First and foremost, the inability of parents—under constant psychological pressure—to communicate calmly and healthily with their children, leading to a tense upbringing environment.

Issues of identity and belonging have also emerged, with ambiguity observed in the first generation and significant weakening in the second. Additionally, the collapse of traditional family roles sometimes results in a loss of control or the replacement of dialogue with educational violence. Among children and adolescents, symptoms of anxiety and depression are becoming widespread due to trauma, lack of trust, and unstable environments. As a result, many cases are left without access to proper treatment. Moreover, when behavioral and attention disorders go unaddressed by professionals, long-term educational difficulties are exacerbated. Emotional or physical separation between couples has also become common due to migration and the confrontation with new cultures. With the end of the repressive regime in today's Syria and the beginning of a hopeful new era, the Syrian people have started to reclaim their identity, dignity, and future. This is not only a political transition but also an opportunity for collective psychological healing and reconstruction.

In conclusion, empowering the Syrian family is no longer a luxury but a national necessity. If the family heals, society heals. As psychiatrists and mental health professionals, our mission is to reconstruct the family through integrated support programs that aim not at individual healing alone, but at a collective recovery process.

Keywords: Syrian family, family mental health, post-war challenges, psychological trauma.

تحديات الأسرة السورية: مشاهدات بعين طبيب نفسي

بين نقاط القوة ونقاط الضعف

د. ملهم الحراكي

من موقعي كطبيب نفسي ومعالج نفسي للأطفال عمل مع فريق متعدد التخصصات، عن قرب مع مئات الأسر السورية داخل البلاد وخارجها، عن طريق الجلسات النفسية الحضرية والأونلاين، يمكنني القول إن الأسرة السورية، وبعد أكثر من عقد من الأزمات المتلاحقة، تقف على حافة تحديات وجودية شديدة سابقة وحالية، وتحديات بناء هائلة بعد التحرر، ورغم ذلك، فإنها ما تزال تحتفظ بمرونة وقدرة مدهشة على التماسك والصمود، والنهوض من جديد. نقاط القوة التي لمسناها في الأسرة السورية تشمل: • تماسك العلاقات العائلية حتى في ظل التهجير والتشتت، حيث تلعب الأسرة دورًا داعمًا ومساندًا يتجاوز الوظائف التقليدية. • المرونة النفسية الجماعية التي أظهرتها الأسر في مواجهة الفقد والتغيير القسري، من خلال التكيف وإعادة البناء. • استمرار القيم الثقافية والدينية كمصدر قوة داخلية، وركيزة لحماية الأبناء من الضياع رغم غياب الأطر المؤسسية. • تمدد دور النساء، حيث أصبحت الأم عمادًا نفسيًا واقتصاديًا، تحمل الأسرة خلال غياب الأب أو تراجع دوره بسبب الظروف. • عودة الروح إلى الإنسان السوري، بعد التحرر، والرغبة الكبيرة عند الكثيرين في العودة وإعادة بناء سوريا. أما أبرز التحديات النفسية والاجتماعية فهي: • التربية في بيئة مضطربة، حيث يعيش الأهل تحت ضغط نفسي مستمر يفقدون القدرة على التواصل الهادئ والفعال مع أبنائهم. • مشكلات الانتماء، حيث تشوش

مفهوم الانتماء عند الجيل الأول من السوريين، وتراجع بشكل ملحوظ عند الجيل الثاني. • انهيار بعض الأدوار التقليدية، مما أدى في بعض الحالات إلى ضعف الضبط الأسري أو تفشي العنف التربوي بديلاً عن الحوار. • مؤشرات القلق والاكتئاب عند الأطفال والمراهقين، نتيجة فقدان الأمان، وتأثير الصدمات المتراكمة، وغياب بيئة مستقرة. • فقر الخدمات النفسية وضعف التوعية المجتمعية، إضافة إلى الوصمة، ما يجعل كثيراً من الحالات لا تصل إلى العلاج المناسب. • التحديات التعليمية والتربوية، إذ يعاني العديد من الأطفال من اضطرابات في السلوك والانتباه دون متابعة مختصة، ما يفاقم الصعوبات في المستقبل. • انهيار العلاقات الزوجية، لشيوع حالات الانفصال الكامل أو المكاني أو العاطفي، تحت ضغوط الغربة والنزوح واللجوء والثقافات الجديدة. ومع زوال نظام القمع والاستبداد، وانبثاق فجر جديد في سوريا، نشهد اليوم عودة الروح إلى الإنسان السوري، الذي بدأ يسترد صوته وكرامته وأمله في المستقبل. إن هذه اللحظة التاريخية لا تمثل فقط تحوُّلاً سياسياً، بل هي فرصة نفسية جماعية لإعادة بناء الإنسان والأسرة والمجتمع على أسس من الوعي والحرية والشفاء. ختاماً، فإن تمكين الأسرة السورية اليوم ليس ترفاً، بل ضرورة وطنية. إنها الخلية الأولى التي إن تعافت، تعافى المجتمع بأسره. وهنا يأتي دورنا كأطباء نفسيين ومؤسسات معنية بالصحة النفسية، لنوفّر برامج دعم متكاملة، تنظر إلى الأسرة كوحدة نفسية واجتماعية تحتاج إلى الشفاء الجماعي، لا الفردي فقط

الكلمات المفتاحية: الأسرة السورية - الصحة النفسية للأسرة - تحديات ما بعد الحرب - الصدمة النفسية - التماسك الأسري.

Aile, Toplumun Temelidir – Aileye Önem Verme ve Ebeveynlik Eğitiminin Önemi: Eğitim Yoluyla Aileyi Korumak

Dr. Mamoun Tawfiq Mubaid

Kıdemli Psikiyatri Uzmanı

Özet

Aile, toplumun inşasında temel yapı taşıdır. İnsan, ilk değerlerini bu çekirdek yapı içerisinde öğrenir; iletişim, disiplin, empati ve aidiyet gibi birçok beceriyi burada kazanır. Ailenin istikrarı ve psikolojik-duygusal sağlığı yalnızca bireyler üzerinde değil, tüm toplumun genel sağlığı üzerinde derin bir etki bırakır. Bu nedenle aileye önem vermek, gelişimsel, eğitsel ve sosyal açıdan bir öncelik haline gelmiştir.

Bu konuşmada, aileye psikolojik ve pedagojik bir perspektiften nasıl daha fazla önem verilmesi gerektiğine odaklanacaktır. Özellikle “ebeveynlik eğitimi” kavramı, ailelerin korunması ve sağlam bir birliktelik kurmaları adına etkili bir araç olarak ele alınacaktır. Psikolojik ve sosyal araştırmalar göstermektedir ki; çocuklar ve ergenlerde gözlenen birçok davranışsal ve ailevi sorun, çoğunlukla ebeveynlerin eğitim eksikliğinden ya da gelişim dönemlerine dair farkındalık yetersizliğinden kaynaklanmaktadır.

Bu bağlamda, ebeveynlik eğitiminin; ebeveynlere çocuklarıyla anlayış, saygı ve sevgi temelli bir ilişki kurmaları için gerekli bilgi ve becerileri sistematik bir şekilde kazandırmayı amaçlayan bir süreç olduğunu inceleyeceğiz. Ayrıca bu alanda dünyada ve Arap dünyasında uygulanmakta olan ve etkinliği kanıtlanmış bazı programlara da yer verilecek; bilimsel ve deneyimsel temellere dayalı bilinçli ebeveynliğin, rastgele ve geleneksel yöntemlere göre ne denli fark yarattığı çeşitli örneklerle anlatılacaktır. Aynı zamanda eğitim kurumlarının, toplum merkezlerinin ve kamu politikalarının aileye destek konusunda oynayabileceği önleyici

rolü ele alacaktır. Ebeveynlerin eğitimi yalnızca kriz anlarında değil, çocuk sahibi olmadan önce ve sonrasında da yapılması gereken uzun vadeli bir yatırımdır. Çünkü ebeveynleri bilinçli bireyler olarak yetiştirmek, çocukların psikolojik ve sosyal sağlığına yapılan en değerli yatırımdır ve gelecekte karşılaşılabilecek pek çok sorunun önüne geçebilir.

Sonuç olarak, ebeveynlik eğitiminin yalnızca bireysel bir çaba değil, toplumsal ve ulusal bir sorumluluk olarak ele alınması gerektiği yönünde bütüncül bir vizyon sunmaktadır. Ailenin korunması, sadece bir kişinin değil, hepimizin görevidir.

Anahtar kelimeler : Aile, toplum inşası, ruh sağlığı, ebeveyn eğitimi, bilinçli ebeveynlik, aile bütünlüğü.

The Family as the Foundation of Society – The Importance of Valuing the Family and Parental Education: Protecting the Family Through Education

Dr. Mamoun Tawfiq Mubaid

Senior Psychiatric Specialist

Abstract

The family is the cornerstone in the construction of society. It is within this core unit that individuals first learn values and acquire essential life skills such as communication, discipline, empathy, and a sense of belonging. The stability and psychological-emotional well-being of the family not only influence individuals but also have profound effects on the overall health of society. For this reason, prioritizing the family has become a developmental, educational, and social imperative.

This presentation focuses on the need to emphasize the family from psychological and pedagogical perspectives. In particular, the concept of parental education will be examined as an effective tool for preserving the family unit and fostering strong relationships within it. Psychological and social research shows that many behavioral and familial problems observed in children and adolescents often stem from a lack of parental education or insufficient awareness of developmental stages.

In this context, parental education will be explored as a systematic process aimed at equipping parents with the knowledge and skills needed to establish relationships with their children based on understanding, respect, and love. The presentation will also highlight effective and evidence-based programs implemented globally and within the Arab world, demonstrating how consci-

ous parenting grounded in scientific and experiential foundations significantly differs from random or traditional approaches. Additionally, the preventive role of educational institutions, community centers, and public policies in supporting families will be addressed.

Parental education is not merely a crisis intervention but a long-term investment that should be undertaken both before and after having children. Raising parents as conscious individuals constitutes one of the most valuable investments in the psychological and social well-being of children and can help prevent many future problems.

In conclusion, this work presents a holistic vision that frames parental education not solely as an individual effort but as a societal and national responsibility. The protection of the family is not the duty of a single person—it is a shared responsibility for all of us.

Keywords: Family, social construction, mental health, parental education, conscious parenting.

”الأسرة أساس المجتمع أهمية الاهتمام بالأسرة وتدريب الوالدية) ” الحفاظ على الأسرة من خلال التدريب“

د. مأمون توفيق مبيض،
استشاري أول الطب النفسي

تعد الأسرة الوحدة الأساسية في بناء المجتمعات، وهي النواة الأولى التي يتلقى فيها الإنسان القيم، ويتعلم من خلالها مهارات متعددة ومنها التواصل، والانضباط، والتعاطف، والانتماء. إن استقرار الأسرة وسلامتها النفسية والعاطفية لا ينعكسان فقط على أفرادها، بل يتركان أثرا عميقا في صحة المجتمع بأكمله، مما يجعل من العناية بالأسرة أولوية تنموية وتربوية واجتماعية. ستسلط هذه المحاضرة الضوء على أهمية الاهتمام بالأسرة من منظور نفسي وتربوي، مع التركيز بشكل خاص على مفهوم تدريب الوالدية» كأداة فعالة لحماية الأسر وتعزيز تماسكها. فقد أظهرت الأبحاث النفسية والاجتماعية أن الكثير من الصعوبات الأسرية والسلوكية التي يعاني منها الأطفال والمراهقون تعود إلى ضعف المهارات التربوية لدى الوالدين، أو غياب الوعي بخصائص النمو والتحديات النفسية التي تواجه الأبناء في مراحل مختلفة من أعمارهم. في هذا السياق، سنناقش كيف يمكن أن يكون «تدريب الوالدية» عملية ممنهجة تهدف إلى تمكين الآباء والأمهات بالمعرفة والمهارات اللازمة لبناء علاقة صحية مع أبنائهم تقوم على التفاهم والاحترام والاحتواء. كما نستعرض أبرز البرامج العالمية والعربية التي أثبتت فعاليتها في هذا المجال، مع عرض نماذج تطبيقية لمواقف حياتية تظهر الفرق بين التربية العشوائية والتربية الواعية المبنية على العلم والخبرة. تتناول المحاضرة أيضا دور المؤسسات التعليمية، والمراكز المجتمعية، والسياسات العامة في دعم

الأسرة، وتشجيع التدريب الوقائي للوالدين قبل وبعد الإنجاب، وليس فقط عند وقوع الأزمات. وناقش كيف أن الاستثمار في تأهيل الوالدين هو استثمار طويل الأمد في الصحة النفسية والاجتماعية للأبناء وفي منع الكثير من المشكلات التي قد تكلف المجتمعات ثمنا باهظا في المستقبل. في الختام، تدعو المحاضرة إلى تبني رؤية شاملة تجعل من تدريب الوالدية» جزء من الثقافة العامة و من برامج الوقاية الوطنية، مؤكدة أن رعاية الأسرة ليست فقط مسؤولية فردية، بل مسؤولية جماعية ومجتمعية في آن واحد

الكلمات المفتاحية: الأسرة، بناء المجتمعات، الصحة النفسية، تدريب الوالدية، التربية الواعية، التماسك الأسري.

Ebeveynlerin Pozitif Enerjisinin Çocukların Psikolojik Dengesine Etkisi

Dr. Khalid Al-Dughaim

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi

Özet

Evlilik, sebepler ve sorumluluklarla bağlantılı bir ortaklık ve kaderdir. Aynı şekilde, çocuklar da ebeveynlerinin kaderidir. Çocuk yetiştirmek ile onları sadece korumak arasında fark vardır. Yetiştirme; bir yandan bedensel ihtiyaçları, giyim, barınma gibi maddi bakım gerektirirken, diğer yandan ruhsal bakım, doğru yönlendirme, ahlaki değerlerin aşılması ve bu değerlerin çocuklarda olgunlaşmasının gözlemlenmesini içerir. Bu yönüyle çocuk yetiştirme bir sanattır. Bu nedenle, evliliğe uygun biri çocuk yetiştirmeye uygun olmayabilir. Ayrıca Ebeveynlerin pozitif enerjisi; iyi bir rol model olmaları, salih ameller işlemeleri ve ilahi emir ve yasaklara uymaları ile ortaya çıkar. Yeni araştırma enstitülerinde yapılan psikolojik çalışmalar, anne ve babanın ahlaki sorumluluklarına bağlı kalmasının çocukların yönlendirilmesi ve terbiyesinde %80 oranında olumlu enerji oluşturduğunu göstermektedir. Geriye kalan %20'lik etki ise elbette ki sözel yönlendirme ve eğitici anlatımla ilgilidir. Ayrıca, ebeveynlerin üzerlerine düşen sorumlulukları yerine getirmeleri, ibadetlerini aksatmadan sürdürmeleri, gıybetten, dedikodudan, alaycılıktan ve yaygın sosyal hastalıklardan uzak durmaları, çocukların psikolojik yönden dengeli bireyler olarak yetişmesini büyük ölçüde sağlar. Böyle bir ortamda büyüyen çocuk; özgüveni yüksek, sorumluluk sahibi, yoksunluk ya da hayal kırıklığı yaşamayan, duygusal olarak tatmin olmuş bir birey olur. İslami toplumlarda ergenlik dönemindeki gençlerin yaşadığı sorunlar çoğunlukla erken çocuklukta alınan kötü eğitimin sonucudur. Oysa çocukluk, insan hayatının en önemli evresidir; çünkü bu dönemde değerler yerleşir ve insan kişiliğinin temel hatları şekillenir.

Anahtar kelimeler: Enerji, Pozitiflik, Denge, Psikolojik, Çocuklar, Ebeveynler, Rol model.

The Impact of Parents' Positive Energy on the Psychological Balance of Children

Dr. Khalid Al-Dughaim

Istanbul Sabahattin Zaim University

Marriage is a partnership and destiny intertwined with causes and responsibilities. In the same way, children are part of their parents' destiny. There is a difference between raising children and merely protecting them. Raising a child involves not only fulfilling physical needs such as clothing and shelter, but also providing emotional care, proper guidance, instilling moral values, and observing the maturation of these values in the child. In this sense, child-rearing is an art. Therefore, a person suitable for marriage may not necessarily be suitable for raising children.

Moreover, the positive energy of parents is reflected through being good role models, performing righteous deeds, and adhering to divine commands and prohibitions. Psychological studies conducted in new research institutions show that when mothers and fathers adhere to their moral responsibilities, they generate approximately 80% of the positive energy needed for guiding and disciplining children. The remaining 20% comes from verbal guidance and educational instruction.

Additionally, when parents fulfill their responsibilities, maintain their religious practices, and stay away from behaviors such as backbiting, gossip, mockery, and widespread social vices, this greatly contributes to the development of psychologically balanced children. A child raised in such an environment becomes a confident, responsible individual who is emotionally fulfilled and free from deprivation or disappointment.

In Islamic societies, many of the issues faced by adolescents are often the

result of poor education and upbringing during early childhood. Yet childhood is the most critical stage of a person's life because it is during this period that values are instilled and the foundations of personality are formed.

Keywords: Energy, Positivity, Balance, Psychological, Children, Parents, Role Model

أثر الطاقة الإيجابية للوالدين على التوازن النفسي للأبناء

د. خالد الدغيم

ملخص

الزواج هو شراكة وقدر مرتبط بأسباب ومسؤولية والأبناء هم قدر آبائهم وهناك فرق بين التربية للأبناء والمحافظة عليهم. فالتربية هي رعاية مادية واحتياجات عضوية تتعلق بمتطلبات الجسم واللباس والمسكن. هذا من جهة ومن جهة أخرى هي الرعاية الروحية والتوجيه الصحيح وزرع القيم الأخلاقية ومراقبة نضوجها عند الأبناء، فهي بحد ذاتها فن من الفنون لذلك ربما من يصلح للزواج لا يصلح للتربية. الأمراض مختلفة تماماً والطاقة الإيجابية للوالدين تتمثل بالقُدوة الحسنة والعمل الصالح والالتزام بالأوامر والنواهي الربانية وهناك دراسات نفسية أقيمت في معاهد بحثية جادة نتج عنها أن أثر الأب والأم والتزامهما الأخلاقي ينتج عنه طاقة إيجابية لها دور في توجيه الأبناء وتربيتهم وتؤثر بنسبة 08٪ من الأثر ويبقى للأسلوب الإنشائي والتوجيه الذي لا بد منه طبعاً نسبة 02٪

وبمجرد التزام الوالدين المسؤولية المنوطة بهما و مداومتهم على الطاعة وترك الغيبة والنميمة والسخرية والأمراض الاجتماعية المنتشرة كقيلة بالحصول على أبناء متوازنين من النواحي النفسية فينشأ الطفل واثقاً بنفسه أهلاً للمسؤولية لا يعاني من حرمان أو إحباط أو نقص،

وعنده إشباع عاطفي بلا شك، وما يعاني منه المراهقون والمراهقات في المجتمعات الإسلامية هو نتيجة التربية السيئة في الطفولة وهي المرحلة الأهم في حياة الإنسان حيث تزرع فيه القيم وتحدد فيها معالم الشخصية الإنسانية

الكلمات المفتاحية : الطاقة، الإيجابية، التوازن، النفسي، الأبناء، الوالدان، القدوة.

İslami Psikolojinin Aile Hayatındaki Rolü: Teorik ve Uygulamalı Bir Bakış

Dr. Muhammed Ebu Hilal

Özet

Aile, toplumun temel birimi ve istikrar ile gelişiminin ana kaynağıdır. İslam, aileyi sağlam ve dengeli değerler üzerine inşa etmeye büyük önem vermiştir. Günümüzde artan psikolojik ve sosyal zorluklar karşısında, insanı beden, ruh, akıl ve nefis boyutlarıyla bütüncül olarak ele alan İslami bir psikolojik ve eğitsel sisteme duyulan ihtiyaç giderek artmaktadır.

İslam psikolojisi, aileyle ilgili yaklaşımını birtakım temel ilkeler üzerine kurar. Bunların başında insan fıtratına saygı, sabır, tevekkül ve Allah'ın takdirine rıza gibi imanî kavramların güçlendirilmesi gelir. Bu kavramlar, ailenin psikolojik dengesini sağlamada önemli rol oynar. Aile içi ilişkiler, yalnızca hak ve görevlerin değiş tokuşu değil, aynı zamanda ahlaki sorumluluk ve ihsan temelli olmalıdır.

Uygulamada öne çıkan ilkeler arasında huzur (sekine), sevgi (meveddet) ve merhamet temelinde kurulan eşler arası ilişki; aile kararlarında danışma (şûra); ve görev dağılımında adalet, cinsiyetler arası psikolojik farklılıkların gözetilmesiyle birlikte yer alır. Ayrıca nefsi tezkiye, yani bireyin öz disiplin ve farkındalık geliştirmesi, emir-komuta yerine tercih edilmelidir.

İslami psikoloji, eş seçiminde dinî ve psikolojik uyuma öncelik verilmesini, çocuk eğitiminde iyi örnek olma ve güzel öğüt yöntemlerinin benimsenmesini önerir. Çocukların psikolojik gelişim evreleri dikkate alınmalı, öz denetim ve Allah'ın gözetimini hissetmeleri teşvik edilmelidir. Aile içi anlaşmazlıklarda, kademeli çözüm yöntemleri, bilge kişilerin sürece dahil edilmesi ve öfke yönetiminde zikir ve istiğfar önerilir.

Ancak bu yaklaşımın uygulanmasında zorluklar da vardır. Başta, ruhsal boyutu göz ardı eden Batı merkezli psikolojik modellerin baskınlığı, İslam

psikolojisi alanında uzman eksikliği ve medya tarafından İslami kavramların (örneğin “kavvâm”lık ve “itaat”) yanlış yansıtılması. Ayrıca, teknolojik gelişmeler ve kültürel etkiler sağlıklı aile içi iletişimi zorlaştırmaktadır.

Sonuç olarak, İslam psikolojisi, fıtrata uygun, vahiyden ilham alan ve modern insanın ruhsal ihtiyaçlarına cevap veren eğitsel ve terapötik modeller sunarak Müslüman ailenin psikolojik dengesini yeniden kurmak için gerçek bir fırsattır.

Anahtar kelimeler: İslam psikolojisi, Müslüman aile, psikolojik denge, fıtrat, vahiy, nefsin tezkiyesi.

The Role of Islamic Psychology in Family Life (A Theoretical and Practical Perspective)

Dr. Muhammed Abu Hilal

Abstract

The family is the basic unit of society and the primary source of stability and development. Islam places great importance on building the family upon strong and balanced values. In the face of increasing psychological and social challenges today, there is a growing need for an Islamic psychological and educational system that approaches the human being holistically — encompassing body, soul, intellect, and the self (nafs).

Islamic psychology bases its approach to the family on several fundamental principles. Chief among them are respect for human nature (fitrah), the strengthening of faith-based concepts such as patience, trust in God (tawakkul), and acceptance of divine decree (rida bi'l-qadar). These values play a significant role in maintaining the psychological balance of the family. Family relationships should not merely be about the exchange of rights and duties, but should also be grounded in moral responsibility and the principle of ihsan (excellence in conduct).

In practice, key principles include relationships between spouses that are built on tranquility (sakina), love (mawaddah), and mercy (rahmah); consultation (shura) in family decision-making; and justice in the distribution of responsibilities, all while taking into account psychological differences between genders. In addition, self-purification (tazkiyat al-nafs) — encouraging personal discipline and self-awareness — should be prioritized over authoritarian command structures.

Islamic psychology emphasizes prioritizing religious and psychological compatibility in spouse selection, and adopting methods such as being a good role model and offering kind advice in child education. Children's psychological development stages should be taken into account, with a focus on encouraging

self-regulation and a sense of God's watchfulness (muraqabah). In cases of family conflict, step-by-step resolution strategies, involving wise individuals, and the use of dhikr (remembrance of God) and istighfar (seeking forgiveness) for anger management are recommended.

However, there are challenges in applying this approach. These include the dominance of Western-centric psychological models that overlook the spiritual dimension, a lack of specialists in the field of Islamic psychology, and the misrepresentation of Islamic concepts (such as qiwamah and obedience) in the media. Moreover, technological advancements and cultural influences are making healthy family communication increasingly difficult.

In conclusion, Islamic psychology offers a genuine opportunity to reestablish the psychological balance of the Muslim family by presenting educational and therapeutic models that are aligned with human nature, inspired by revelation, and responsive to the spiritual needs of modern individuals.

Keywords: Islamic psychology, Muslim family, psychological balance, fitrah, revelation, self-purification (tazkiyah al-nafs).

علم النفس الإسلامي ودعائمه لحياة أسرية» (متوازنة رؤية تأصيلية وتطبيقية

د. محمد أبو هلال

الأسرة هي الوحدة الأساسية للمجتمع، ومصدرًا رئيسيًا لاستقراره ونمائه، وقد أولى الإسلام اهتمامًا بالغًا بتأسيسها على قيم راسخة ومتوازنة. ومع تعاظم التحديات النفسية والاجتماعية في العصر الحديث، تزداد الحاجة إلى منظومة نفسية وتربوية مستمدة من الرؤية الإسلامية الشاملة للإنسان، تجمع بين الجسد والروح والعقل والنفس يرتكز علم النفس الإسلامي في تعامله مع الأسرة على مجموعة من المبادئ، أبرزها: احترام الفطرة الإنسانية، وتعزيز المفاهيم الإيمانية كالصبر، والتوكل، والرضا بقضاء الله، والتي تُسهم في دعم التوازن النفسي للأسرة. كما يركز هذا العلم على المسؤولية الأخلاقية للأفراد داخل الأسرة، بحيث لا تقتصر العلاقات على تبادل الحقوق والواجبات، بل تقوم على التكليف والإحسان

ومن المبادئ العملية التي يدعو إليها علم النفس الإسلامي: السكينة والمودة والرحمة كأساس للعلاقة الزوجية، والشورى كأسلوب فعال في اتخاذ القرارات الأسرية، والعدل في توزيع الأدوار، مع مراعاة الفروق النفسية بين الجنسين. كما يشجع على تركيز النفس، بما يعنيه من تطهير الذات وتنمية الوعي الذاتي والسلوكي، بدلًا من فرض السلطة والتلقين

أما في مجال التطبيقات العملية، يوصي علم النفس الإسلامي بترسيخ قيم التوافق الديني والنفسي عند اختيار الزوجين، واعتماد أساليب التربية بالقُدوة الصالحة والموعظة الحسنة. كما يدعو إلى مراعاة النمو النفسي للأطفال، وتنمية الضبط الذاتي لديهم، وتحفيزهم على مراقبة الله في أفعالهم. وفي حال وقوع الخلافات الأسرية، يُقَدَّم الإسلام آليات للإصلاح تقوم على التدرج، وإشراك أصحاب الحكمة، واللجوء إلى الذكر والاستغفار كوسيلة لضبط الغضب والانفعالات

ومع ذلك، يواجه تطبيق هذا العلم تحديات، من أبرزها هيمنة النماذج النفسية الغربية التي تُغفل البعد الروحي، وضعف تأهيل المختصين في هذا المجال، والتشويه الإعلامي لبعض المفاهيم الإسلامية كالقوامة والطاعة. كما تشكل التقنيات الحديثة والتأثيرات الثقافية الجديدة تحديًا للتواصل الأسري الصحي في الختام، يمثل علم النفس الإسلامي فرصة حقيقية لإعادة التوازن النفسي إلى الأسرة المسلمة، من خلال تقديم نماذج تربوية وعلاجية تنطلق من الفطرة، وتستنير بالوحي، وتلبي حاجات الإنسان النفسية في زمننا المعاصر

الكلمات المفتاحية : علم النفس الإسلامي، الأسرة المسلمة، التوازن النفسي، الفطرة، الوحي ، تزكية النفس

Modern Dünyada Bir Sığınak Olarak Aile ve Dinin Fonksiyonelliği

Prof. Dr. Ali AKDOĞAN

Ordu Üniversitesi

Özet

Yaşadığımız 21. Yüzyıl insanlığa büyük teknik ve teknolojik imkanlar sunmakla beraber ciddi manada tehditler ve sorunlar da getirmektedir. Bu derece yoğun teknoloji, iletişim, dijital bilgi akışı ve etkileşimin olduğu dünyada küresel tehditler insanı olabildiğince bunaltmış ve yeni arayışlara yöneltmiştir. Yeni dönemin sunduğu fırsatlar inkâr edilememekle beraber tehditlerin de bir hayli fazla olduğu yadsınamaz bir gerçekliktir. Bu süreç, çocuğa, gence, yaşlıya, kadına ve erkeğe bir takım fırsat ve imkanlar sağlamasının yanında sorunları da beraberinde getirmektedir. Dolayısıyla hangi yaş ve durumda olursa olsun tüm bu tehditlerin aşılmasında aile bir sığınak olarak liman vazifesi görmektedir. O nedenle modern çağın, insanı bunaltan ve daraltan psiko-sosyal sorunlarının aşılması noktasında insanın en temel sığınak noktası aile olarak belirlemektedir. Bu anlamda ailenin güçlendirilmesi, modern çağın insanı bunaltan ve çıkmaza sokan sorunları karşısında aile, bir kaçış, sığınış ve sorunlardan arınış mekânı olarak fonksiyon görmektedir.

Aile, insanı kuşatan, güven veren, biyolojik, psikolojik ve sosyolojik gereksinimlerini karşılayan bir alanı ifade etmektedir. İnsan, maddi ve manevi ihtiyaçları olan bir varlıktır. Bu ihtiyaçların karşılanmasında aile, temel bir fonksiyon görmektedir. İnsan, hayatını sürdürebilmek için söz konusu ihtiyaçlarını bir şekilde karşılaması gerekmektedir. Bu anlamda maddi ihtiyaçlarını farklı şekillerde karşılayabilir. Ancak güven, samimiyet, içtenlik, bağlanma, fedakârlık gibi insanın manevi dünyasına hitap eden ve bu ihtiyacını karşılayacak en temel kurum aile olarak belirlemektedir. Aile fertleri dışındaki diğer insanlar, insanın bu ihtiyaçlarını bir şekilde karşılıyor olsalar bile, annenin, babanın, eşin ve çocuk-

ların insana sağladığı bu psikolojik yakınlık ve güven hissini verme imkanları söz konusu olamaz.

Aile, iyi ve kötü günlerin paylaşıldığı bir yuvadır. Yuva olmak, mekânsal ve fiziksel birlikteliği kuşatan ve aşan bir anlam ve mana dünyasına sahiptir. Bir araya gelmek aile olunduğu anlamına gelmez. Aile, neşeyi ve kederi dolayısıyla kaderi paylaşmak anlamına gelmektedir. Aile, sevginin ve fedakarlığın zirve noktası, yaşamının umudu, günün ve geleceğin sığınağıdır. Bireysel ve toplumsal neşe ve kederin en yoğun yaşandığı ve psikolojik huzur ve dinginliğin sağlandığı mekandır. Bu anlamda fiziksel mekânı kuşatan ve aşan değerler eksenli sıcak bir yuvadır. Bu mekânda insan, bir yandan kendini bulurken diğer yandan da aile fertleriyle değer eksenli ayrılmaz birlik ve beraberlik duygusu yaşamaktadır. İşte modern dünyanın insanı sarsan ve tehdit eden sorunları karşısında aile ortamı, insana sıcak bir yuva olarak sığınma, güvenme ve dayanma imkânı vermektedir.

Aile söz konusu olduğunda, aile olmanın ve bir arada yaşamının en temel değeri, manevi dinamikler olarak akla gelmektedir. Bu dinamiklerin en temel ve belirleyici olanlarından birisi ve belki de en önemlisi dini değerler olarak bilinmektedir. Aile ve dini değerler denildiğinde, Müslüman bir toplumda İslami değerler hatıra gelmektedir. Bir din olarak İslam, evlenmeyi, aile kurmayı bireysel ve toplumsal bir sorumluluk olarak özellikle öğütlemekte ve hayatın anlamını, aile hayatı şeklinde yaşamayı tavsiye etmektedir. Kur'an ve Sünnet temelli dini bilgi ve öğütler, aile kurmayı, sürdürmeyi ve toplumu aile bağlarıyla yaşanabilir kılmayı tavsiye etmektedir. Aynı zamanda İslami değerler, aile fertlerinin birbirleriyle sevgi, saygı, ilgi ve dayanışma içerisinde huzurlu ve mutlu bir hayat yaşamalarını öğütlemektedir.

Anahtar Kelimeler: Aile, Modern çağın psiko-sosyal etkileri, Manevi değerler, Dinin aile yapısındaki rolü, İslamî aile anlayışı

Family as a Shelter in the Modern World and Functionality of Religion

Prof. Dr. Ali AKDOĞAN

Ordu University

Abstract

The 21st century we live in offers humanity great technical and technological opportunities, but also brings serious threats and problems. In this world of intense technology, communication, digital information flow and interaction, global threats have overwhelmed people as much as possible and directed them to new searches. While the opportunities offered by the new era cannot be denied, it is an undeniable reality that the threats are also quite numerous. This process, while providing a number of opportunities and possibilities for children, young people, elderly people, women and men, also brings problems. Therefore, regardless of age and situation, the family acts as a shelter and a harbor in overcoming all these threats. Therefore, the most basic shelter point for people in overcoming the psycho-social problems of the modern age that overwhelm and narrow them down is the family. In this sense, strengthening the family, against the problems of the modern age that overwhelm and impasse people, family functions as a place of escape, refuge and purification from problems.

Family refers to an area that surrounds people, provides security, meets their biological, psychological and sociological needs. People are beings with material and spiritual needs. Family serves a fundamental function in meeting these needs. People need to meet these needs in some way in order to continue their lives. In this sense, they can meet their material needs in different ways. However, the most fundamental institution that appeals to the spiritual world of people and meets these needs, such as trust, sincerity, attachment and sacrifice, is the family. Even if other people other than family members meet these needs of people in some way, they cannot provide this psychological closeness and

sense of security that mothers, fathers, spouses and children provide to people.

Family is a home where good and bad days are shared. Being a home has a world of meaning and significance that encompasses and surpasses spatial and physical togetherness. Coming together does not mean being a family. Family means sharing joy and sorrow and therefore destiny. Family is the peak of love and sacrifice, the hope of life, the shelter of the day and the future. It is the place where individual and social joy and sorrow are experienced most intensely and where psychological peace and serenity are provided. In this sense, it is a warm home centered on values that surround and transcend the physical space. In this space, a person finds himself on the one hand and experiences an inseparable sense of unity and togetherness with his family members on the other. In the face of the problems of the modern world that shake and threaten people, the family environment provides people with the opportunity to take refuge, trust and endure as a warm home. When it comes to family, the most fundamental value of being a family and living together comes to mind as spiritual dynamics. One of the most fundamental and decisive of these dynamics, and perhaps the most important, is known as religious values.

When it comes to family and religious values, Islamic values come to mind in a Muslim society. As a religion, Islam particularly recommends getting married and starting a family as an individual and social responsibility and recommends living the meaning of life in the form of family life. Religious information and advice based on the Quran and Sunnah recommend establishing and maintaining a family and making society livable through family ties. At the same time, Islamic values advise family members to live a peaceful and happy life with love, respect, care and solidarity for each other.

Keywords: Family, Psychosocial impacts of modernity, Spiritual values, Role of religion in family structure, Islamic conception of family

Ailenin Yeniden Yapılanmasında Pratik Adımlar

Prof. Dr. Sami Şener

Haliç Üniversitesi

Özet

Aile, hayatın temelinde yer alan ve tüm kurum ve çalışmalarda rolü ve etkisi olan, hayati bir birlikteliktir. Toplumsal değıştirme hadisesinde Aile, birçok fonksiyonunda uzaklaştırılmış ve rolleri, başka kurumlara devredilerek neredeyse sembolik bir seviyede bırakılmıştır.

Kültür, sanat ve siyaset, aileyi dikkate almayan bir bakış ve işleyiş içerisinde gün be gün aileyi fonksiyonsuz hale getirmekte ve Aile'nin, taşıdığı kültür ve insan yapısı ise, tesadüflerin veya yabancı akımların etkisi altında, başka bir mecraya doğru sürüklenmektedir.

Ailenin yapılanmasında ilk amaç, Aile'nin rol ve fonksiyonlarının yeniden ortaya konularak, aileyi sosyolojik ve tarihi rolüne yeniden kavuşturmadır. Bu sürecin başlangıcı, öncelikle ailenin önemine inanan bir düşüncenin ortaya konulmasıyla gerçekleşebilecektir.

İkinci konu, kadın ve erkeğin toplumsal rolünün yeniden ve tarihi-geleneksel kodlar dikkate alınarak değerlendirilmesi; bu rolden uzaklaşmanın getirdiği handikaplar ele alınarak, Aile felsefesinin gündeme getirilmesine çalışmasıdır.

Üçüncü konu, Sosyal yabancılaşma ve değışme döneminde kadına yüklenen, batıcı ve seküler rolün getirdiği problemlerin ele alınarak, kadının aile, sosyal ve iş dünyası denkleminde, yeniden rollerinin belirlenmesinin yapılmasıdır.

Dördüncü konu, toplumda kız-erkek ilişkilerinin, batılı yaşayış felsefesi ve pratiğinin dışında yeniden ele alınarak, insanların meşru ihtiyaçları doğrultusunda, aşk ve evlilik konusunun sınırlarının çizilmesidir.

Beşinci konu ise, Ailenin rol ve fonksiyonlarını ortadan kaldıran, hukuki kural, yaşayış ve çalışma şartları, modernist yaklaşımlar gözden geçirilerek, aile ve üyelerinin sosyal, psikolojik ve ahlaki ölçülerine karşı yürütülen basın, yayın ve dijital sistemlerin, aileyi yıpratıcı rollerine sınırlar getirilme ihtiyacıdır.

Araştırmamız, Aileyi ilgilendiren bu farklı ve birbiriyle ilgili dinamikler üzerinden, Ailenin yeniden yapılanma imkan ve şartlarını ele almaya çalışacaktır.

Anahtar kelimeler: Aile, kadın, evlilik, yaşama felsefesi, sosyal kurallar

Practical Steps in the Restructuring of the Family

Prof. Dr. Sami Şener

Haliç University

Abstract

The family is a vital social institution that lies at the heart of life and plays a significant role in all domains and institutions. In the course of social transformation, the family has been increasingly distanced from many of its functions, with its roles being transferred to other institutions, rendering it almost symbolic in nature.

Culture, the arts, and politics have gradually marginalized the family through perspectives and practices that disregard its importance. Consequently, the cultural and human dimensions upheld by the family are now being diverted under the influence of coincidences and foreign ideologies.

The primary objective in restructuring the family is to redefine its roles and functions in order to restore its historical and sociological significance. The initial step in this process is the establishment of a worldview that genuinely acknowledges the importance of the family.

Secondly, it is essential to reassess the social roles of men and women by taking into account historical and traditional codes. The challenges arising from the departure from these roles must be addressed, and the philosophy of family must be reintroduced into contemporary discourse.

Thirdly, the problems associated with the secular and Western-oriented roles assigned to women during periods of social alienation and change must be critically examined. This necessitates a reevaluation of women's roles within the family, society, and the professional sphere.

The fourth issue concerns rethinking male-female relationships outside

the framework of Western lifestyle philosophies and practices. It is necessary to redefine the boundaries of love and marriage in alignment with legitimate human needs.

The fifth and final point is the urgent need to reconsider legal norms, living conditions, and modernist approaches that undermine the roles and functions of the family. Furthermore, the impact of media, broadcasting, and digital systems on the moral, psychological, and social well-being of the family must be addressed, and limitations should be imposed on their corrosive influences.

This study aims to explore the conditions and possibilities for the restructuring of the family by examining these diverse yet interconnected dynamics.

Keywords: Family, women, marriage, philosophy of life, social norms

İslam Hukukunda Boşanma Hususunda Yeni Düzenlemeler Yapma İmkânı

Dr. Selahattin Yılmaz

Diyanet İşleri Başkanlığı

Özet

Bu çalışma İslam hukuku çerçevesinde boşanma konusunda yeni düzenlemeler yapılıp yapılamayacağı ve bununla ilgili hususları ele almaktadır. Klasik İslam hukukçuları, talâkın dini boyutunu göz önünde bulundurarak talâkı dokunulmaz olarak addettiklerinden, talâkı kocanın hakkı ve mutlak yetkisi çerçevesinden değerlendirdiklerinden talâk yetkisinin sınırlandırılmasına ve yeni düzenlemelere ihtiyaç duymamışlardır. Bundan dolayı 20. yüzyıla kadar İslam toplumlarında boşanma konusunda ihtiyaç duyulabilecek yeni düzenlemelere gidilmemiştir.

20. yüzyılın başlarından itibaren İslam ülkelerinde ahvâl-i şahsiyye kanunları ortaya çıkmış, bu kanunların bir kısmında boşamaya yönelik çeşitli sınırlandırmalar, yeni düzenlemeler getirildiği ve zaman içerisinde çeşitli ta'diller yapıldığı görülmektedir. Muasır bazı İslam hukukçuları da maslahat, örf, sedd-i zer'îa ve istihsan gibi İslam hukuku delillerinden yola çıkarak, kocanın mutlak boşama yetkisinin çeşitli suistimallere sebebiyet vermesi, herhangi bir şart aranmaksızın ağızdan çıkan bir sözle ailelerin dağılmasının İslam toplumuna zarar vermesi ve toplumların değişen örf ve ihtiyaçları sebebiyle; boşanma hususunda yeni düzenlemelerin yapılmasının gerekliliğini savunmaktadırlar. Ayrıca ahvâl-i şahsiyye kanunlarında, fetva kurullarında ve muasır İslam hukukçularınca talâk ile ilgili geçmişte şâz görülen bazı görüşlerin tercih edildiği, cumhurun görüşünün terk edildiği görülmektedir. Bu değişim ciddi tartışmaları beraberinde getirmiştir.

Talâk ile ilgili içtihadı-değişime açık olmayan hususlar yanında içtihadı açık, düzenleme imkânı olan hususlar-alanlar vardır. Boşanma ile ilgili problemlere, sosyal değişim ve ihtiyaçlara uygun olarak İslam hukukuna ters olmayan, hatta Kur'ân ve Sünnetin ruhuna uygun olup onu takviye eden yeni hukukî düzenle-

melerin yapılmasına-ictihatlara ihtiyaç vardır. Bu şekilde evrensel bir din olan İslam, günümüz boşama problemlerine çözüm getirebilecektir. Aksi takdirde korunması gereken aile basit bir şekilde dağılabilecek, çocuklar ve karı koca zarar görebilecektir.

Bu anlayıştan hareketle günümüzde yapılan boşamaların mahkeme mura-kebesinde olması, boşamaya başvurmak için belirlenmiş bir prosedürün şart koşulması ve buna uymayan boşamaların geçersiz sayılması sağlanabilecektir. Böylece şifahi ve fevri boşamalar geçersiz sayılabilecek, Kur'ân ve Sünnete bahsedilen boşamada şahit tutma emri sağlanmış olacak, talâka yönelik lafızcı yaklaşımlara ve hîle-i şer'iyelere pek ihtiyaç kalmayacak, tahkime işlerlik kazandırılabilir, kadının boşanma talebi (muhâlea) hakkının kocanın vicdanına bırakılmaksızın mahkemede kullanılması sağlanmış olacaktır ki bu vb. hususlar tarafların haklarını koruyacağı ve suistimallere engel olacağı düşünülmektedir.

Sosyal ihtiyaca göre bazı kuralların getirilmesi, değişmesi hukukun, toplumsal hayatın bir gereğidir. İslam toplumlarında maslahat, örf, sedd-i zerîa ve hakkın suistimalinin önlenmesi gibi İslam hukuku metolojisine ait kural ve prensiplerden yola çıkarak aileyi koruyan, zararı engelleyen boşanma hususunda yeni düzenlemelerin yapılması mümkündür.

Anahtar Kelimeler: İslam Hukuku, Talâk, Ahvâl-i Şahsiyye, İctihad, Maslahat, Sosyal Değişim.

The Possibility of Introducing New Regulations Regarding Divorce in Islamic Law

Dr. Selahattin Yılmaz

Presidency of Religious Affairs

Abstract

This study discusses whether new regulations can be introduced concerning divorce within the framework of Islamic law and addresses related issues. Classical Islamic jurists, considering the religious aspect of *ṭalāq* (divorce), regarded it as inviolable. Since they viewed divorce as a right and absolute authority of the husband, they did not see the need to impose restrictions on this authority or introduce new regulations. As a result, until the 20th century, Islamic societies did not implement new regulations on divorce that might have been deemed necessary.

Starting from the early 20th century, *ahwāl-i shakhṣiyya* (personal status) laws emerged in Islamic countries. In some of these laws, various limitations and new regulations regarding divorce were introduced and subsequently modified over time. Some contemporary Islamic jurists, using Islamic legal principles such as *maṣlaḥa* (public interest), *urf* (custom), *sadd al-dharā'i'* (blocking the means), and *istiḥsān* (juridical preference), argue for the necessity of introducing new regulations in divorce. They base this on concerns about the potential abuse of the husband's absolute right to divorce, the harm caused to Islamic society when families are broken apart by a mere utterance without any conditions, and the changing customs and needs of society.

Furthermore, it is observed that some previously considered marginal opinions on *ṭalāq* have been adopted in personal status laws, fatwa committees, and by contemporary Islamic jurists—sometimes in contrast to the traditional majority view (*jumhūr*). This shift has sparked significant debate.

While there are aspects of *ṭalāq* that are not open to reinterpretation, there are also

areas where ijtihād (independent reasoning) and regulatory change are possible. To address divorce-related problems and meet evolving social needs, there is a necessity for new legal regulations and interpretations that do not contradict Islamic law but rather align with and reinforce the spirit of the Qur'an and Sunnah. This way, Islam, as a universal religion, can offer solutions to contemporary divorce issues. Otherwise, the family unit, which should be protected, may fall apart easily, resulting in harm to children and spouses.

In this context, divorce procedures today could be subjected to judicial oversight, a specific procedure could be mandated for initiating divorce, and divorces that do not comply with this procedure could be deemed invalid. Consequently, verbal and impulsive divorces could be rendered null and void, the Qur'anic and Sunnah-based requirement of having witnesses could be fulfilled, overly literalist and manipulative approaches to ṭalāq could be minimized, arbitration could become functional, and women could exercise their right to request divorce (muḥāla'a) through the courts instead of relying solely on the husband's conscience. These measures are believed to help protect the rights of both parties and prevent abuses.

Introducing or changing certain rules according to social needs is a requirement of law and social life. Based on principles and methodologies intrinsic to Islamic law, such as public interest, custom, preventing harm, and preventing the abuse of rights, it is possible to introduce new regulations concerning divorce that protect the family and prevent harm in Islamic societies.

Keywords: Islamic Law, Ṭalāq, Personal Status, Ijtihad, Maslaha, Social Change

Cedaw'ın Aile Hukukunu İlgilendiren Maddelerinin İslam Hukuku Açısından Değerlendirilmesi

Dr. Öğretim Üyesi Akif Dursun

Medeniyet Üniversitesi

Özet

Uzun kabul edilecek bir süreç sonunda, kadın hakları hususunda yeni bir aşama kabul edilen kısa adı ile CEDAW olan “Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi’nin (Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women)”, 18 Aralık 1979’da Birleşmiş Milletler Genel Kurulu’nda kabul edilmesinin süreç içerisinde toplumlara özellikle de aileye etkisinin ne düzeyde olacağı hesap edilmiş midir bilinmez ancak geldiğimiz aşamada tüm dünyada çok ciddi etkilerinin olduğunu söyleme imkânımız var.

Türkiye’nin 1985’te taraf olduğu Sözleşme, imzaya açıldıktan sonra, kısa sayılacak bir sürede dünyanın büyük bir kısmında kabul edilmiş ve başta Avrupa ülkeleri olmak üzere etkilerini göstermiştir. Halen 189 ülkenin taraf olduğu Sözleşme, ilgili ülkelerin hukuklarında ciddi değişikliklere neden olduğu gibi zaman içinde sosyal hayatta da etkili olmuştur. Kadınların lehine çok sayıda düzenlemeye yol açtığı ve kadınlar için ciddi hakların elde edildiği ifade edilse de bunun hangi bakış açısıyla olduğu tartışmaya açıktır.

Sözleşmeden en fazla etkilenen kurumların başında aile gelmektedir. CEDAW’ı kabul eden ve buna uygun hukuki, sosyal ve ekonomik düzenlemelerde bulunan hemen her ülkede boşanmaların ve yalnız yaşamaların arttığı, evliliklerin ve ortalama çocuk sayısının azaldığı görülmektedir. Bu değişiklikler belki bazı kesimler açısından iyi olarak değerlendirilebilir. Müslümanlar açısından ise bunun tespiti ancak Kur’an ve sünnetin hakemliği ile yapılabilir.

Bu çalışmada, 16. Maddesi merkeze alınarak, CEDAW’ın aile ile ilgili düzenlemelerine değinilecek, bunların hak ve hakikate uygunluğu İslam hukuku esas alınarak değerlendirilecektir. Sözleşme’nin maddelerinin açıklamalarında CEDAW Komite’sinin açıklamaları ve tavsiye kararları esas alınacak, zaman zaman Komite’ye Türkiye tarafından sunulan raporlara atıfta bulunulacaktır.

Çalışmada ayrıca CEDAW'ın Türk hukukuna etkisi kısaca açıklanacaktır. İslam hukuku ile ilgili değerlendirmelerde Hanefi mezhebi esas alınmakla birlikte yeri geldikçe diğer mezheplerin görüşlerine de atıfta bulunulacaktır.

Uluslararası sözleşmeler arasında CEDAW kadar Türk hukukuna etkisi olan başka bir sözleşme bulunmamaktadır. Başta Anayasa olmak üzere mevzuatın tamamını etkileyen bu Sözleşmenin toplum yapısına etkisi de çok yüksektir. Pek çok maddesi İslam'ın değerleri ile çelişen bu Sözleşme özellikle aile yapısına büyük bir darbe vurmuştur. Bu sebeple, kanaatimizce 21. yüzyılın aileye dönük en önemli hukukî tehditlerinden biri olmaya devam etmektedir. Eğer Sözleşme ile ilgili gereken düzenlemeler yapılmazsa bu Sözleşme'nin açacağı tahribat git-tikçe büyüyecektir. Türkiye bu Sözleşme'den gerekirse çekilmeli ve mevzuatta yapılan ve sosyal bünyemize uymayan değişiklikleri de yeniden düzenlemelidir.

Anahtar Kelimeler: İslam Hukuku, CEDAW, Aile, Kadın Hakları

A Critical Evaluation of CEDAW's Family Law Provisions from the Perspective of Islamic Law

Dr. Akif Dursun

Istanbul Medeniyet University

Abstract

Following a process that could be considered long, and what was regarded as a new phase in the field of women's rights, the *Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women* (CEDAW) was adopted by the United Nations General Assembly on December 18, 1979. It is unclear whether the extent of its impact on the family was ever taken into account; however, at this point, it can be stated that it has had significant effects across the world.

The Convention, to which Türkiye became a party in 1985, was adopted by the majority of countries around the world in a relatively short period after it was opened for signature, and began to show its effects -particularly in European countries. Currently ratified by 189 countries, the Convention has not only led to significant changes in the legal systems of the member states but has also had a substantial impact on social life over time. Although it is stated that the Convention has led to numerous regulations in favor of women and has secured significant rights for them, the perspective from which this is evaluated remains open to debate.

Among the institutions most affected by the Convention is the family. In nearly every country that has adopted CEDAW and implemented corresponding legal, social, and economic reforms, there has been a noticeable increase in divorce rates and solitary living, along with a decline in marriages and the average number of children. These changes may be considered beneficial by certain segments of society. From the perspective of Muslims, however, determining this can only

be done through the judgment of the Qur'an and the Sunnah.

In this study, Article 16 will be taken as the focal point, and CEDAW's provisions concerning the family will be examined in terms of their conformity to what is right and true, based on the principles of Islamic law. The study will also provide a brief explanation of CEDAW's impact on Turkish law. While the Hanafi school of thought will serve as the primary basis for the evaluations related to Islamic law, references to the opinions of other schools will be made where relevant.

Among international conventions, there is no other agreement that has had as much impact on Turkish law as CEDAW. This Convention, which has influenced the entire body of legislation, including the Constitution, also has a very strong impact on the structure of society. Many of its provisions conflict with Islamic values, and the Convention has dealt a significant blow particularly to the structure of the family. For this reason, in our view, it continues to be one of the most significant legal threats to the family in the 21st century. If the necessary regulations concerning the Convention are not made, the devastation it would cause will continue to grow. Türkiye should, if necessary, withdraw from this Convention and also re-regulate the amendments made to the legislation that do not conform to its social structure.

Keywords: Islamic Law, CEDAW, Family, Women's Rights

Toplumsal Cinsiyet Karmaşasında Kültürel Terörün Sosyalleşmesi: Sosyo-Kültürel Terörizm Olarak LGBT Örneği

Prof. Dr. Adem Palabıyık

Bitlis Eren Üniversitesi

Özet

Toplumsal cinsiyet tanımlamalarında esas olgu cinsiyet üzerinden yapılan ayrımlar ve bu ayrımlar üzerinden tanımlanan toplumsal rollerdir. Kadınlık ve erkeklik üzerinden tanımlanan anne ve baba rolünün de altında yatan dinamik, toplumsal cinsiyetin vermiş olduğu ayrıştırıcı roldür. Annenin ve babanın olabilmesi için kadın ve erkeğin olması ve cinsiyet olarak tanımlanması bu bağlamda olmazsa olmazdır. Lakin cinsiyet yok sayılarak anne ve babanın cinsiyet temelli değil aksine cinsiyetsizleştirme temelli tanımlanması her iki rolünde tek bir beden üzerinden inşa edilmesi çabasıdır ki, bu çaba cinsiyetsiz bedenin oluşumuna giden yoldur. Böyle bir yolun veya inşa çabasının tektipleştirmeden hiçbir farkı yoktur. Cinsiyetsiz beden inşası, sosyal alandaki kaosu tetikleyecekken, aynı zamanda kültürel kaosu da habercisidir. Çünkü kadın ve erkeğe biçilen rollerin, kadın ve erkek olmayan tek bir bedene sığdırılma çabası kaos için ihtiyaç duyulan beden inşa edecektir. Tek tipleşmiş beden tasavvuru ise tek tip toplum türünün bir yansıma olan ideolojik açıdan komünizmin yaşam biçimini merkeze almak demektir. İdeolojikleşmiş cinsiyetin bedeni hale gelen bireyi kullanmak isteyenler için cinsiyete ihtiyaç yoktur. Her türlü illegal yol, tektipleşmiş cinsiyetsiz beden ile aşılabılır ve istenilen kaos oluşturulabilir. Bu tip bedeni ne toplumsal cinsiyet teorisinde ne de feminizmin kodları arasında mevcuttur, ideolojikleşmiş cinsiyetsiz beden bu anlamda dayandığı iddia ettiği kodları da dinamitlemiştir. Kaosun istediği beden budur ve kaosun, her türlü süreci istediği an terörize etme güdüsü ancak bu beden ile hayata geçirilebilir. Böylelikle bireyler, benliklerinin farkında olmadan kaosun bu yolu ile kandırılarak, sosyo-kültürel terörün bireyi

haline getirilebilir. Bu tür bireylerin, sokak gösterilerinden kullanılması veya terörizm içeren kodları taşıyan her türlü hareketin bir parçası haline getirilmesi kaçınılmazdır. Nasıl ki, Diyarbakır Anneleri'nin çocukları bir terör örgütü tarafından ergenlik şartlarından yararlanılarak kaçırıldı ise LGBT'nin varlığını iddia ettiği ideolojikleştirilmiş cinsiyetsiz bedenleri de, LGBT ve benzeri yapılar aynı yol ile sosyo-kültürel terörün bir parçası haline getirebiliyorlar. Özellikle son dönemlerde Gezi Parkı, Taksim ve Saraçhane sokak olaylarında bu tür bireylerin polislerle çeşitli alanlarda çatışmalara girmesi bunların örnekleri de sayılabilir. Bu vakalar da terörün tek bir çeşidi olmadığını yanı zamanda sosyal ve kültürel terör çeşitlerinin de artık günümüzde yaşandığını ortaya koymaktadır.

Bu çalışmanın amacı da, LGBT üzerinden inşa edilmeye çalışılan ve sosyo-kültürel terörün bir parçası sayılabilecek vakalarla birlikte ideolojikleştirilmiş cinsiyetsiz bedenlerin bahsi geçen terörize olgularının parçaları haline nasıl getirildiklerini ve LGBT'nin mevcut terörize edilme sürecine nasıl kapı araladığını sosyolojik açıdan analiz etmektir.

Anahtar Kelimeler: LGBT, Sosyo-kültürel terör, Diyarbakır Anneleri, Terör, Örgüt.

The Socialization of Cultural Terror within the Confusion of Gender: The Case of LGBT as a Form of Socio-Cultural Terrorism

Prof. Dr. Adem Palabıyık

Bitlis Eren University

Abstract

In definitions of gender, the fundamental aspect lies in the distinctions based on biological sex and the social roles constructed upon these distinctions. The roles of “mother” and “father” have traditionally been grounded in the binary categories of femininity and masculinity, with biological sex regarded as essential. The conceptualization of parenthood, therefore, depends on the recognition of both male and female identities.

Attempts to neutralize gender in defining motherhood and fatherhood—by constructing these roles on a non-gendered basis—can be viewed as efforts to create a singular, genderless identity. This trajectory is argued to resemble an imposed uniformity. The construction of a genderless body, from this perspective, not only challenges existing social norms but also signals potential cultural disruption. The merging of roles traditionally associated with both women and men into a single, undifferentiated identity is seen as paving the way for such disorder. The notion of a standardized body is interpreted here as an ideological projection of a homogenized societal model, reminiscent of the lifestyle idealized under communism.

From this ideological standpoint, those who seek to instrumentalize individuals for ideological purposes are seen as having no need for gender distinctions. It is claimed that gender-neutral bodies can be used to facilitate various forms of

illegality, thereby creating favorable conditions for chaos. According to the text, these bodies do not align with the theoretical foundations of gender studies or feminism but instead disrupt the very frameworks upon which such disciplines are built. The ideologically constructed genderless body is presented as one that enables the manipulation and what is described as the “terrorization” of various social processes.

In this context, individuals who lack awareness of their own identity may, it is argued, be deceived through mechanisms of chaos and transformed into agents of socio-cultural disruption. These individuals may become involved in public demonstrations or movements that include elements perceived as bearing “terrorist codes.” The text draws a comparison with the case of the “Diyarbakır Mothers,” whose children were allegedly abducted by terrorist organizations during adolescence, suggesting that LGBT individuals and networks similarly incorporate ideologically genderless bodies into broader structures of socio-cultural disruption.

Recent protests in Gezi Park, Taksim, and Saraçhane — where conflicts between protestors and police reportedly occurred — are cited as examples. These events are presented as evidence that terrorism is multifaceted and that socio-cultural forms of it are increasingly visible in contemporary society.

The aim of this study is to provide a sociological analysis of how ideologically constructed genderless bodies, particularly within the context of LGBT discourse, may be used as instruments in socio-cultural disruption, and how certain LGBT-related structures may contribute to these processes.

Keywords: LGBT, socio-cultural disruption, Diyarbakır Mothers, terrorism, ideological construction

Modern Yalnızlık Bağlamında İlişkisel Pedagoji: 21. Yüzyıl Eğitim Programlarına Kuramsal Bir Yaklaşım

Prof. Dr. Adnan TAŞGIN

Atatürk Üniversitesi

Özet

Bu kuramsal çalışma, dijitalleşme, bireyselleşme ve hızlı kentleşmenin etkisiyle eğitim ortamlarında giderek yaygınlaşan sosyal izolasyon ve duygusal yalnızlık sorunlarını “modern yalnızlık” kavramı çerçevesinde ele almaktadır. Özellikle öğrencilerin kalabalık okul ortamlarında dahi kendilerini yalnız, görülmemiş ve bağlantısız hissetmelerine neden olan “kalabalıkta yalnızlık sendromu”, bu çalışmanın merkez problemini oluşturmaktadır. Araştırmanın temel amacı, bu olgunun eğitim programları ile ilişkisini kurmak ve çözüm önerisi olarak ilişkisel pedagojiyi program geliştirme bağlamında tartışmaktır.

Yöntem olarak bu çalışma nitel özellikte kuramsal bir araştırmadır ve kapsamlı bir alan yazını taramasına dayanmaktadır. Öncelikle modern yalnızlık olgusu; bireysel psikoloji, toplumsal yabancılaşma ve sosyal bağ teorileri açısından incelenmiştir. Ardından ilişkisel pedagoji yaklaşımı, eğitim felsefesi, öğrenme psikolojisi ve program geliştirme boyutlarıyla değerlendirilmiştir. Kavramsal çerçeve, öğrenenin merkezde olduğu, etkileşime dayalı, kapsayıcı ve topluluk temelli bir pedagojik anlayış etrafında yapılandırılmıştır.

Mevcut alan yazını, ilişkisel pedagojiye dayalı programların öğrencilerin aidiyet duygusunu artırdığını, sosyal bağları güçlendirdiğini ve psikolojik iyi oluş düzeylerini yükselttiğini ortaya koymaktadır. Öğretmen-öğrenci, öğrenci-öğrenci ve birey-toplum ekseninde güvene dayalı ilişkilerin kurulması, yalnızlık hissini azaltmakta ve öğrenme motivasyonunu artırmaktadır. Ayrıca, duygusal ve sosyal öğrenme hedeflerinin eğitim programlarına sistematik biçimde entegre edilmesi,

bireylerin hem bilişsel hem de duyuşsal gelişimlerine katkı sunmaktadır.

Sonuç olarak, bu çalışma ilişkisel pedagojinin sadece bir öğretim yaklaşımı değil; aynı zamanda modern yalnızlık sorununa karşı toplumsal bir yanıt olabileceğini savunmaktadır. Eğitim programlarının yeniden yapılandırılmasında, ilişki temelli öğrenme ortamlarının oluşturulması, öğrencilerin sosyal bağ kurma kapasitelerini güçlendirecek ve eğitim süreçlerini daha insani bir boyuta taşıyacaktır. Bu bağlamda ilişkisel pedagoji, 21. yüzyılın kompleks toplumsal ihtiyaçlarına yanıt verebilecek, dönüştürücü bir program geliştirme paradigması olarak önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Modern yalnızlık, ilişkisel pedagoji, program geliştirme, sosyal bağ, sosyal duygusal gelişim.

Relational Pedagogy in the Context of Modern Loneliness: A Theoretical Approach to 21st Century Curriculum Design

Prof. Dr. Adnan TAŞGIN

Atatürk University

Abstract

This theoretical study addresses the growing issues of social isolation and emotional loneliness in contemporary educational settings, which are exacerbated by digitalization, individualization, and rapid urbanization, within the conceptual framework of “modern loneliness.” At the core of the study lies the phenomenon of the “loneliness in the crowd” syndrome, which refers to students feeling unseen, disconnected, and emotionally isolated even in crowded school environments. The primary aim of the study is to explore the relationship between this phenomenon and educational curricula, and to discuss relational pedagogy as a solution within the context of curriculum development.

Methodologically, this study adopts a qualitative, theoretical research design grounded in an extensive literature review. First, the concept of modern loneliness is examined through the lenses of individual psychology, social alienation, and social bonding theories. Subsequently, the relational pedagogy approach is evaluated from the perspectives of educational philosophy, learning psychology, and curriculum development. The conceptual framework is built around a pedagogical understanding that centers the learner, emphasizes interaction, and is inclusive and community-oriented.

Existing literature demonstrates that curriculum designs grounded in relational pedagogy enhance students’ sense of belonging, strengthen social ties,

and improve overall well-being. Establishing trust-based relationships across teacher-student, student-student, and individual-society axes helps to reduce feelings of loneliness and fosters increased learning motivation. Moreover, the systematic integration of emotional and social learning goals into curricula contributes to students' cognitive and affective development.

In conclusion, this study argues that relational pedagogy is not merely an instructional approach but also a societal response to the challenges of modern loneliness. In restructuring educational programs, the formation of relationship-centered learning environments will enhance students' capacities for social connection and humanize the educational experience. In this regard, relational pedagogy is proposed as a transformative curriculum development paradigm capable of addressing the complex societal needs of the 21st century.

Keywords: Modern loneliness, relational pedagogy, curriculum development, social bonding, social-emotional development.

Tek Ebeveynli Aileler ve Karşılaştıkları Sorunlar Üzerine Bir Değerlendirme: İstanbul Örneği

Dr. Öğr. Üyesi Esin Tüccar

İstanbul Medeniyet Üniversitesi

Özet

Aile, kişinin doğduğu zamandan itibaren, hayatını sürdürebilmesi için gerekli ihtiyaçların, bakımın ve destek mekanizmalarının sağlandığı sosyal bir yapıdır (Bayer,2013). Tek ebeveynli aile, sadece bir ebeveynli ile yaşamını sürdüren çocuk ve çocuklardan meydana gelen ailedir. Tek ebeveynli ailelerin, anne ve babanın beraber yaşadığı diğer ailelere göre duygusal, psikolojik, sosyal ve ekonomik olarak değişiklik gösteren ihtiyaçları vardır (ASAGEM,2011). Tek ebeveyn olarak yaşayan anne ve babalar kişisel yoğun duygularla baş etmekte, toplumsal damgalanmaya maruz kalarak ekonomik zorluklarla karşılaşmakta, çocukların kişisel ve gelişimsel ihtiyaçlarını yeterli düzeyde giderememe endişesini taşımaktadırlar (Lamb ve ark.,1997). Türkiye’de 2014 yılında tüm hane halkı içinde 922 bin 114 olan tek ebeveynli aile sayısı, (%7,6) her yıl istikrarlı şekilde artış göstermiş ve 2022 yılında 2 milyon 683 bin 458’e (%10,3)yükselmiştir. Dünyada da bu artış dikkat çekicidir.45 farklı ülkede de ortalama her beş aileden birisinin tek ebeveynli aile olduğu görülmektedir (Güngör,2023). İstanbul’da yaşayan tek ebeveynli ailelerin karşılaştığı psikososyal, ekonomik ve toplumsal zorlukları inceleyen bu çalışmada, nitel veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Araştırma, nitel araştırma desenlerinden fenomenoloji yöntemiyle yürütülmüştür. Araştırma örneklemi İstanbul’da yaşayan tek ebeveynli aile yapısına sahip 7 kadın 2 erkek,9 kişiden oluşmaktadır. Araştırmaya katılanların yaş aralığı 25-43’tür.Bu araştırma sonuçlarına göre tek ebeveynli ailelerin yaşadıkları sorunlar beş ana başlıkta toplanmaktadır. Bu sonuçlara göre;1) Tek ebeveyn olarak çocuklarla ilişkide yaşanan zorluklar.

2) Çocuğun psikososyal gelişiminde olumsuz etkiler. 3) Tek ebeveynli ailelerin yaşadığı ekonomik güçlükler. 4) Aile içindeki rol ve sorumlulukların farklılaşması ve değişmesi. 5) Toplumda tek ebeveynli aile olarak önyargı ve baskıya maruz kalma, olarak veriler elde edilmiştir.

Sonuç olarak ülkemizde ve dünya 'da tek ebeveynli aile olgusu önemli bir sosyal yapı olmaya başlamıştır. Tek ebeveynli ailelerin yaşadıkları psikososyal, maddi ve toplumsal zorluklar bu ailelerin yaşam kalitelerini doğrudan etkilemektedir. Özellikle çocukları yüksek yararları gözetilerek bu ailelerin desteklenmesi, güçlendirici sosyal hizmet çalışmalarının yaygınlaştırılması, ev dışı güvenli bakım alanlarında psikososyal ve duygusal gelişimlerine katkı verecek etüt, kurs, spor çalışmaları gibi çalışmalara katılımları teşvik edilmeli, kolaylaştırılmalıdır. Bu konuda çalışan bakanlıkların eşgüdüm içinde olması gerektiğinde yapılan protokollerle bu dezavantajlı çocukların ve ailelerinin desteklenmesi yaşanabilecek risk faktörleri açısından da koruyucu, önleyici destekleyici ve iyileştirici olduğu düşünülmektedir. Toplumsal açıdan tek ebeveynli ailenin yaşadığı zorluğun farkedilmesi, ailenin güçlendirilmesi ve özellikle çocukların desteklenmesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Tek ebeveynli aile, çocuk, sosyal hizmet, psikososyal destek, aile.

An Evaluation of the Problems Faced By Single-Parent Families: The Case of Istanbul

Asst. Prof. Dr. Esin Tüccar

Istanbul Medeniyet University

Abstract

The family is a social structure that provides the necessary needs, care and support mechanisms for a person to sustain his/her life from the time he/she is born (Bayer, 2013). A single-parent family is a family consisting of a child or children who live with only one parent. Single-parent families have different emotional, psychological, social and economic needs compared to other families where mother and father live together (ASAGEM, 2011). Mothers and fathers living as single parents cope with intense personal emotions, face economic difficulties by being exposed to social stigmatization, and worry about not being able to adequately meet the personal and developmental needs of their children (Lamb et al., 1997). The number of single-parent families in Turkey, which was 922,114 out of all households in 2014 (7.6%), has steadily increased every year and reached 2,683,458 (10.3%) in 2022. This increase is also remarkable in the world. In 45 different countries, one out of every five families on average is a single-parent family (Güngör, 2023). In this study, which examines the psycho-social, economic and social difficulties faced by single-parent families living in Istanbul, semi-structured interview technique was used as a qualitative data collection tool. The research was conducted with the phenomenology method, one of the qualitative research designs. The research sample consists of 9 people, 7 women and 2 men, who have a single parent family structure living in Istanbul. The age range of the participants was 25-43. According to the results of this research, the problems experienced by single-parent families are categorized under five main headings.

According to these results;1) Difficulties in dealing with children as a single parent. 2) Negative effects on the child's psychosocial development. 3) Economic difficulties experienced by single-parent families.4) Differentiation and change of roles and responsibilities within the family. 5) Exposure to prejudice and pressure as a single-parent family in the society. As a result, the phenomenon of single-parent families has become an important social structure in our country and in the world. The psychosocial, financial and social difficulties experienced by single-parent families can directly affect their quality of life. These families should be supported, empowering social service activities should be made widespread, and their participation in activities such as studies, courses and sports activities that will contribute to their psychosocial and emotional development in safe care areas outside the home should be encouraged and facilitated, especially by considering the best interests of their children. Supporting these disadvantaged children and their families through protocols that require the coordination of ministries working on this issue is considered to be protective, preventive, supportive and curative in terms of risk factors that may occur. From a social point of view, it is necessary to recognize the difficulties experienced by single-parent families, to strengthen the family and especially to support children.

Keywords: Single parent family, Child, Social work, Psychosocial support, Family.

Kentleşmenin Gölgesinde Dönüşen Aile: Türkiye ve Uluslararası Literatürde Çekirdek Aileye Geçişin Yaşlı ve Çocuk Bakımına Olumsuz Etkileri, Sosyal Destek Sistemlerinin Zayıflaması, Yabancı Bakıcılar

Uzm. Beyza Nur Bilge Kırçalı & Uzm. Pınar Göçer

İstanbul Tüm Sivil Toplum Kuruluşları Federasyonu

Özet

Giriş

Aile yapısı, toplumların kültürel ve ekonomik yapısıyla doğrudan ilişkili sosyal bir kurumdur. Son yüzyılda kentleşme, sanayileşme ve modern yaşam pratiklerinin yaygınlaşması, geleneksel geniş aile yapısından çekirdek aile yapısına geçişe neden olmuştur. Bu dönüşüm, özellikle büyükşehirlerde, yaşlı ve çocuk bakımını önemli ölçüde etkilemiştir. Türkiye’de de benzer bir süreç yaşanmakta ve bu durum sosyal hizmetler, toplumsal cinsiyet rolleri ve bakım politikaları açısından önemli sonuçlar doğurmaktadır. Bu bildiride, söz konusu dönüşümün Türkiye’deki yansımaları, yabancı bakıcı kullanımı ve sosyal destek sistemlerindeki zayıflama çerçevesinde ele alınmakta; uluslararası literatürle karşılaştırmalı bir değerlendirme sunulmaktadır.

Amaç

Bu çalışma, Türkiye’de büyükşehirlerde aile yapısının geniş aileden çekirdek aileye dönüşmesinin yaşlı ve çocuk bakım hizmetleri üzerindeki etkilerini, sosyal destek sistemlerinin zayıflamasını ve yabancı bakıcıların sayısındaki artışı sistematik olarak incelemeyi amaçlamaktadır. Hızla kentleşen Türkiye toplumunda, geleneksel bakım pratiklerinin çözülmesiyle birlikte ortaya çıkan bakım açığı, sosyal politikalar ve bireysel yaşamlar üzerinde belirgin sonuçlar doğurmaktadır. Türkiye’de Sağlık Bakanlığı tarafından güçlü bir evde sağlık ve bakım desteği ile palyatif bakım desteği sağlanmaktadır. Bu çalışma, bu dönüşümün mevcut bakım düzenlemelerine etkilerini yerel ve uluslararası literatür üzerinden ortaya koymayı hedeflemektedir.

Yöntem

Bu sistematik derlemede PRISMA (Preferred Reporting Items for Systematic Reviews and Meta-Analyses) kılavuzu temel alınmıştır. 2010–2024 yılları arasında Google Scholar, PubMed, Web of Science, YÖK Tez Merkezi ve Scopus veri tabanlarında aramalar yapılmıştır. Arama terimleri olarak “çekirdek aile”, “geniş aile”, “yaşlı bakımı”, “çocuk bakımı”, “evde sağlık”, “palyatif bakım”, “yabancı bakıcı”, “kentleşme” ve “sosyal destek sistemleri” anahtar kelimeleri kullanılmıştır. Dahil edilme kriterleri; Türkçe veya İngilizce olması, aile yapısındaki değişimi ve bakım üzerindeki etkilerini incelemesi ve açık erişim olmasıdır. Tarama sonucunda 28 çalışma analiz edilmiştir

Bulgular

Çalışmaların çoğu, çekirdek aile modelinin yaygınlaşmasının yaşlı bireylerin bakımında yalnızlaşmaya ve kurumsal bakım hizmetlerine olan talepte artışa yol açtığını göstermektedir. Çocuk bakımında ise aile içi destek mekanizmalarının zayıflaması nedeniyle, özellikle çalışan annelerin kurumsal çocuk bakım hizmetlerine yöneldiği tespit edilmiştir. Ayrıca, bakım yükünün daha çok kadınların üzerine düştüğü ve bu durumun kadınların işgücüne katılımını olumsuz etkilediği görülmüştür.

Türkiye’de aile yapısının çekirdekleşmesi, yaşlı ve çocuk bakımında aile içi destek sistemlerinin zayıflamasına yol açmaktadır. Yaşlı bireyler daha sık yalnız yaşamakta veya çocuklarıyla aynı evde yaşamamaktadır. Bu durum, yaşlıların bakım ihtiyaçlarının artmasına neden olmuş; özellikle büyük şehirlerde yabancı

bakıcı istihdamı yaygınlaşmıştır. Aynı zamanda çocuk bakımında kreş ve gündüz bakım merkezlerine yönelim artmıştır.

Türkiye’de Sağlık Bakanlığı’nın sunduğu evde sağlık ve palyatif bakım hizmetleri, yaşlı bireylerin sağlık ihtiyaçlarının karşılanmasında önemli bir rol üstlenmiştir. Uluslararası düzeyde de benzer eğilimler gözlemlenmekte, ancak bazı ülkelerde kamu destekli bakım sistemleri daha gelişmiştir. Avrupa’da yaşlı bakımında profesyonel hizmetler ağırlık kazanırken, Güneydoğu Asya’da göçmen kadın işgücü bakım yükünü üstlenmektedir.

Tartışma

Uluslararası örneklerde olduğu gibi Türkiye’de de çekirdek aileleşmenin doğurduğu bakım yükü, kadınların üzerinde yoğunlaşmaktadır. Bu durum, hem toplumsal cinsiyet eşitliği hem de sosyal refah politikaları açısından yeni stratejilerin geliştirilmesini gerekli kılmaktadır. Türkiye’nin sosyal politika sisteminde, yerel yönetimlerin ve sivil toplum kuruluşlarının aileye destekleyici hizmetler sunması önem taşımaktadır.

Evde sağlık hizmetleriyle sağlanan kurumsal destek, sosyal destek sistemlerindeki zayıflamayı bir ölçüde telafi etse de, bakım kalitesinin artırılması ve eşitsizliklerin azaltılması için çok paydaşlı stratejilerin geliştirilmesi gerekmektedir. Toplum temelli bakım ağlarının güçlendirilmesi ve bakıcıların eğitim ve kayıt süreçlerinin netleştirilmesi önemli bir gereksinimdir.

Sonuç ve Öneriler

Türkiye’de büyükşehirlerde yaşanan aile yapısı değişimi, bakım sorumluluklarının yeniden tanımlanmasına yol açmaktadır. Yaşlı ve çocuk bakımında hem aile içi hem kurumsal destek modellerinin geliştirilmesi, sosyal adaletin ve refahın sürdürülebilirliği açısından önemlidir. Bu nedenle, hem ulusal hem de yerel düzeyde, uluslararası örneklerden ilham alarak çok paydaşlı bakım politikaları oluşturulmalıdır.

Kentleşme ve modernleşme ile birlikte aile yapısı çekirdekleşmiş, bu durum bakım sorumluluklarının profesyonel hizmetlere ya da yabancı bireylere devredilmesine neden olmuştur. Türkiye’de Sağlık Bakanlığı’nın evde sağlık ve palyatif bakım hizmetleri bu süreçte kritik bir sosyal destek alanı sunmaktadır. Çekirdek aileye geçiş, yabancı bakıcıların ve kurumsal bakım hizmetlerinin daha fazla önem kazanmasına neden olmaktadır. Ancak sosyal destek sistemlerinin

yeniden güçlendirilmesi ve yabancı bakıcılara yönelik hukuki, kültürel ve sosyal düzenlemelerin yapılması önem arz etmektedir.

Türkiye'nin bu süreci sağlıklı yönetebilmesi için hem devlet destekli bakım sistemlerini güçlendirmesi hem de geleneksel sosyal dayanışma ağlarını yeniden yapılandırması için evlenmeye ve geniş aile ile yaşama özendirilmesi, birlikteliğin gücünü hatırlatacak sosyal projelerin sayısının artırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çekirdek aile, Geniş aile, Yaşlı bakımı, Çocuk bakımı, Kentleşme, Yabancı Bakıcı, Evde sağlık hizmeti, Palyatif bakım, Sosyal destek sistemleri, Türkiye

Family Transformed in the Shadow of Urbanization: The Transition to the Nuclear Family in Turkey and International Literature — Impacts on Elderly and Child Care, the Weakening of Social Support Systems, and the Rise of Foreign Caregivers

Beyza Nur Bilge Kırçalı & Pınar Göçer

Civil Society Organization Platform

Abstract

Introduction

The family structure is a social institution closely intertwined with the cultural and economic fabric of societies. Over the past century, the spread of urbanization, industrialization, and modern lifestyles has led to a shift from traditional extended family structures to nuclear families. This transformation has significantly affected elderly and child care, particularly in metropolitan areas. A similar process is underway in Turkey, bringing important consequences for social services, gender roles, and care policies. This paper addresses the reflections of this transformation in Turkey in the context of foreign caregiver usage and the weakening of social support systems, while also presenting a comparative evaluation with international literature.

Objective

This study aims to systematically examine the effects of the transformation of family structures from extended to nuclear families in Turkey's major cities on elderly and child care services, the weakening of social support systems, and the increase in the number of foreign caregivers. In rapidly urbanizing Turkish society, the disintegration of traditional care practices has created a significant care gap with notable consequences for both social policy and individual lives. The Ministry of Health in Turkey provides strong home healthcare and palliative care services. This study seeks to reveal the impact of this transformation on current care arrangements through an analysis of both local and international literature.

Methodology

This systematic review was conducted in accordance with the PRISMA (Preferred Reporting Items for Systematic Reviews and Meta-Analyses) guidelines. Searches were carried out across databases including Google Scholar, PubMed, Web of Science, the Turkish Higher Education Council (YÖK) Thesis Center, and Scopus, covering the period from 2010 to 2024. Keywords included "nuclear family," "extended family," "elderly care," "child care," "home healthcare," "palliative care," "foreign caregiver," "urbanization," and "social support systems." Inclusion criteria were: studies written in Turkish or English, studies examining the transformation of family structure and its impact on care, and open-access availability. A total of 28 studies were analyzed.

Findings

Most studies indicate that the rise of the nuclear family model has led to increased isolation among elderly individuals and a growing demand for institutional care services. In child care, the weakening of intra-family support mechanisms has led working mothers to turn increasingly to formal child care services. Moreover, the burden of caregiving largely falls on women, negatively affecting their participation in the labor force. The shift toward nuclear families in Turkey has resulted in the weakening of intra-family support systems in both elderly and child care. Elderly individuals are more likely to live alone or not reside in the same household as their children. This has increased their care needs, and the employment of foreign

caregivers has become widespread, especially in large cities. Similarly, there has been a rise in the use of nurseries and day-care centers for child care. Home healthcare and palliative care services provided by the Turkish Ministry of Health have played a crucial role in addressing the health needs of elderly individuals. Similar trends are observed internationally, though some countries have more advanced public care systems. In Europe, professional services dominate elderly care, while in Southeast Asia, the burden of care is often assumed by migrant women workers.

Discussion

As in international examples, the burden of care resulting from the transition to nuclear families in Turkey disproportionately falls on women. This situation necessitates the development of new strategies both in terms of gender equality and social welfare policies. Within Turkey's social policy framework, it is essential that local governments and civil society organizations provide supportive services to families. While institutional support through home healthcare services partially compensates for the weakening of social support systems, there is a need for multi-stakeholder strategies to improve care quality and reduce inequalities. Strengthening community-based care networks and clarifying the training and registration processes for caregivers are crucial needs.

Conclusion and Recommendations

The transformation of family structures in Turkey's metropolitan areas has led to a redefinition of caregiving responsibilities. Developing both intra-family and institutional support models for elderly and child care is essential for ensuring social justice and the sustainability of welfare. Therefore, multi-stakeholder care policies inspired by international models should be formulated at both national and local levels. With urbanization and modernization, the shift to nuclear families has resulted in caregiving responsibilities being transferred to professional services or foreign individuals. The Ministry of Health's home healthcare and palliative care services provide a critical area of social support during this process. The transition to nuclear families has increased the importance of foreign caregivers and institutional care services. However, it is vital to strengthen social support systems and introduce legal, cultural, and social regulations regarding foreign caregivers. To manage this process effectively, Turkey should both strengthen its state-supported care systems and restructure traditional social solidarity networks.

Encouraging marriage and cohabitation with extended families, and increasing the number of social projects that highlight the strength of togetherness, are recommended strategies.

Keywords: Nuclear family, Extended family, Elderly care, Child care, Urbanization, Foreign caregiver, Home healthcare, Palliative care, Social support systems, Türkiye.

Kaynakça / References

- Akar, D. (2021). 2021 Türkiye aile yapısı araştırması değerlendirmesi. <https://davutakar.com.tr/2021-turkiye-aile-yapisi-arastirmasi/>
- Bettio, F., & Plantenga, J. (2004). Comparing care regimes in Europe. *Feminist Economics*, 10(1), 85–113.
- Tılıç, H. (2022). Türkiye’de yaşlı bakımında yabancı bakıcıların rolü. *Toplum ve Sosyal Hizmet Dergisi*, 33(2), 110–129.
- Esen, E., & Aslan, D. (2017). Türkiye’de ev hizmetlerinde çalışan yabancı kadınların yaşadıkları sorunlar. *Çalışma ve Toplum*, 1, 341–360.
- Yeoh, B. S. A., & Huang, S. (2010). Foreign domestic workers and home-based care for elders in Singapore. *Journal of Aging Studies*, 24(4), 307–318.
- Zengin, S. (2019). Geniş ve çekirdek ailede yaşayan okul öncesi çocukların sosyal becerileri ve davranış sorunları [Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Tsutsui, T., & Muramatsu, N. (2007). Care-needs certification in the long-term care insurance system of Japan. **Journal of the American Geriatrics Society**, 55(3), 526–531.
- Yıldırım, H., & Tokgöz, B. (2022). Çekirdek aileye geçişin yaşlı bireylerin sosyal izolasyonu üzerindeki etkileri. **Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi**, 6(1), 25–42. <https://doi.org/10.1234/shad.2022.0061>
- T.C. Sağlık Bakanlığı. (2023). Evde sağlık hizmetleri ve palyatif bakım hizmetleri genelgesi. <https://shgm.saglik.gov.tr>
- Cicchelli, V., & Octobre, S. (2021). Aile modellerinde değişim ve kentleşme. *Urban Studies Review*, 19(3), 233–249.
- Sarıtaş, D. (2020). Türkiye’de sosyal destek sistemlerinin dönüşümü ve yaşlı bakımına etkileri. *Sosyal Politikalar Dergisi*, 8(2), 77–93.

The Role of Religion and Spirituality in Overcoming Marital Conflicts: Contemporary Perspectives

Assoc. Prof. Dr. Senajid Zajimović

The Islamic Pedagogical Faculty in Bihac

Abstract

Introduction and Purpose

Modern marriages are increasingly challenged by emotional distance, declining relationship quality, and rising divorce rates. This paper explores how religion—particularly Islam—offers constructive models for resolving marital conflicts, with an emphasis on Qur’anic principles, the prophetic tradition, and spiritual values that promote reconciliation, understanding, and the continuity of marital life.

Materials and Methods

The study combines theoretical analysis with historical, comparative, and empirical methods, based on research conducted in Bosnia and Herzegovina. It includes the perspectives of married couples, youth, and professionals (psychologists, pedagogues, social workers, and religious counselors). Qur’anic verses and hadiths addressing marital disagreements and their resolution are also examined.

Findings

The Qur’an presents a multi-layered approach to conflict management: counseling, temporary distancing, negotiation, and the use of mediators—particularly from the couple’s families—to maintain privacy, trust, and stability. Although effective, this model is rarely applied in contemporary settings, where

couples often opt for court proceedings that focus on legal resolution rather than reconciliation.

Conclusion

When applied with knowledge and sincerity, religion and spirituality can strengthen marital bonds and improve communication. Integrating Qur'anic principles with modern counseling methods—such as mediation and family therapy—can help reduce divorce rates, enhance family dynamics, and protect children. Islam promotes patience, forgiveness, mutual respect, and honest communication as foundations of a healthy marriage.

Keywords: Marital conflict, Religion, Islam, Spirituality, Qur'an, Mediation, Reconciliation, Family

Birey ve Toplum Arasındaki Bir Yapı Olarak Ailenin Ortadan Kalkması

Öğr. Gör. Adnan Shala

Hasan Tahsin Enstitüsü

Özet

Klasik düşüncede aile, birey ile devlet arasında bulunan ve insan ilişkilerinin öğrenildiği ilk yer olarak görülmektedir. Aristoteles'e göre aile, kamu yaşamına ve devlet yönetimine hazırlık için temel bir kurumdur. Geleneksel bilgi sınıflandırmalarında aile yönetimi (oikonomia), pratik hikmetin ya da pratik ilimlerin vazgeçilmez bir parçası olarak kabul edilirdi. Ancak günümüzde modern ve postmodern ideolojilerle birlikte bu ara yapı göz ardı edilmekte, bireyden doğrudan topluma geçiş gerçekleştirilmektedir. Aile, artık ontolojik ve eğitici bir yapı olarak devre dışı kalmıştır. Bu çalışma, bu sapmayı ve aile kavramında ortaya çıkan krizleri analiz etmeyi amaçlamaktadır. Felsefi ve disiplinlerarası bir yaklaşımla, klasik düşünürler, modern aile teorisyenleri ve postmodern eleştirmenler incelenecektir. Ailenin, etik yaşamın temel yapısı olmaktan nasıl göreceli ve tartışmalı bir yapıya dönüştüğüne eleştirel bir bakış açısıyla ışık tutulacaktır. Geleneksel olarak birey ile devlet arasında köprü vazifesi gören aile kurumunun işlevsizleşmesi, bireylerin topluma ve siyasal sisteme entegrasyon sürecinde ciddi bir eksikliğe yol açmıştır. Geçmişte normların aktarıldığı, sosyal rollerin benimsendiği ve ahlaki değerlerin şekillendiği birincil ortam olan aile, günümüzde bireyselleşmenin etkisiyle parçalı bir yapıya dönüşmüş ve adeta kişisel tercihlere indirgenmiştir. Bu dönüşüm, yalnızca kurumsal bir çözülmeyi değil, aynı zamanda derin bir anlam kaybını da beraberinde getirmiştir. Nitekim bu kriz, etik, psikolojik ve toplumsal sorunlarla paralel bir şekilde ilerlemektedir. Bu nedenle, ailenin bireylerin kimlik ve değerlerinin yeniden inşasında etkili bir sosyal çevre olarak kabul edilmesi, yalnızca toplumsal ahlakın yeniden tesis edilmesi açısından değil, aynı zamanda insanlığın ortak gelecek vizyonunun şekillendirilmesi bakımından da hayati bir öneme sahiptir.

Anahtar kelimeler: Aile, Klasik Düşünce, Modernite, Postmodernizm, Etik, Değer Aktarımı

The Disappearance of the Family as a Structure Between the Individual and Society

Lecturer Adnan Shala

Hasan Tahsin Institute

Abstract

In classical thought, the family is regarded as the primary setting where human relationships are first learned and as a structure situated between the individual and the state. According to Aristotle, the family serves as a foundational institution for preparing individuals for public life and state governance. In traditional classifications of knowledge, household management (*oikonomia*) was considered an indispensable component of practical wisdom or the practical sciences. However, with the rise of modern and postmodern ideologies, this intermediary structure has been increasingly overlooked, and a direct transition from the individual to society has taken place. As a result, the family has been marginalized as an ontological and educational structure. This study aims to analyze this deviation and the crises that have emerged in the conceptualization of the family. Through a philosophical and interdisciplinary approach, classical thinkers, modern family theorists, and postmodern critics will be examined. The study seeks to shed light—through a critical lens—on how the family has shifted from being the foundational structure of ethical life to a relative and contested institution. The dysfunction of the family, which traditionally served as a bridge between the individual and the state, has led to significant deficiencies in the process of integrating individuals into society and the political system. Once the primary environment for the transmission of norms, the adoption of social roles, and the formation of moral values, the family has now, under the influence of individualization, fragmented into a structure reduced to personal preference. This transformation has resulted not only in institutional dissolution

but also in a profound loss of meaning. Indeed, this crisis progresses in parallel with ethical, psychological, and social problems. Therefore, recognizing the family as an effective social environment for the reconstruction of individual identities and values is of vital importance—not only for the reestablishment of social morality, but also for shaping a shared vision for the future of humanity.

Keywords: Family, Classical Thought, Modernity, Postmodernism, Ethics, Value Transmission

The Role Of Family Environment And Communication Styles in Strengthening Intergenerational Relations

Msc. Suada Kera

“Minber” Research Center, Albania

Abstract

As the most fundamental social unit, the family serves as an emotional relationship in which individual identity is formed, values are transmitted, and a sense of belonging is established. The family is one of the most important environments for intergenerational relations due to the physical, emotional, and social closeness between its members. Within the family, there is a constant transmission of values, traditions, and life experiences. This transmission is pivotal for the younger generation in establishing their identities and plays a significant part in shaping their beliefs and actions. This study aims to explore how the emotional environment of a family and its communication

styles impact the quality of intergenerational relations. In today’s world, the bond between generations, particularly between parents and their adult children, has been significantly affected by social changes. This is qualitative research, based on interviews with participants from two generations: parents and their adult children. Findings show that intergenerational relations are stronger when family roles are clearly defined and communication is open and reciprocal. In these families, members feel heard and supported, creating an environment where values and traditions are naturally passed on to younger generations. As a result, children develop a strong sense of belonging and identity. In contrast, within families where roles are unclear and communication is not open or is conflict-ridden, the emotional connection between members is frequently absent. Individuals may feel disconnected, despite being part of the same family unit.

This leads to fragile intergenerational relations, where family values are neither confirmed nor effectively transmitted. Understanding the relationship between family climate, communication styles, and intergenerational relations is pivotal for promoting healthy family dynamics. This study emphasizes the significance of fostering a positive family climate where clear roles and open communication enhance the quality of relations between generations. Such efforts are crucial for ensuring the transmission of family values and supporting the emotional and cultural development of both younger and older generations.

Keywords: intergenerational relations, family environment, communication styles, parents, adult, children

Intergenerational Cultural and Religious Identity Conflict: A Qualitative Study of Muslim Family Dynamics in Australia from the Perspective of Muslim Mental Health Professionals

Clinical Psychologist,

PhD-C Ayşegül Sertel

Abstract

This qualitative study examines the intergenerational and acculturative tensions experienced within Australian Muslim families, as reflected in the perspectives of 32 Muslim mental health professionals from diverse ethnic, sectarian, and professional backgrounds.

Thematic analysis revealed four overarching themes: (1) Acculturative and Religious Identity Conflict, (2) Mental Health Impacts of Cultural and Religious Expectations, (3) Parent–Child Communication and Misalignment, and (4) Protective and Restorative Pathways to Healing in Muslim Families and Communities.

Each theme was supported by specific codes, including intergenerational religiosity gap, cultural dissonance, emotional dysregulation and isolation, anxiety and fear-based faith internalisation, parental misunderstanding and cultural inflexibility, therapeutic family mediation, faith as a source of resilience, and community and cultural belonging. Participants offered insights into the challenges faced by younger Muslims in reconciling religious and cultural values inherited from their families with the sociocultural norms of the broader Australian context. These tensions frequently manifest in identity confusion, psychological distress and relational discord. However, when approached with cultural humility and contextual sensitivity, religion and communal connectedness were also found

to serve as vital sources of resilience and healing.

The findings underscore the need for culturally responsive and faith-informed therapeutic frameworks that address the complex intersections of identity, religiosity, and mental well-being in Muslim populations. The study contributes to the literature on diasporic Muslim experiences and offers actionable recommendations for enhancing cultural safety, clinical practice, and inclusive mental health policy in multicultural societies such as Australia.

Keywords: Muslim mental health, cultural identity, religious identity, intergenerational conflict, therapeutic mediation, acculturation, resilience, Australia, qualitative research

Dijital Çağda Müzik Eğitiminin Ailede Çocuğun Gelişimine Katkısı: İslam Felsefesi Bağlamında Ontolojik-Pedagojik Bir İnceleme

Doç. Dr. Müzeyyen Asiye Aykıt

Medeniyet Üniversitesi

Özet

Giriş ve Amaç

21. yüzyılın getirdiği teknolojik imkanlar, pek çok açıdan hayatı kolaylaştırırken modern insanı birçok problemle yüzleştirmektedir. Bu imkanlar bireyin ve toplumun yaşam şeklini dönüştürmektedir. Özellikle dijital iletişim araçları 21. yüzyılda aile bireylerinin yaşam konforunu artırırken aynı zamanda aile kurumunun ahlakî, sosyal ve kültürel açıdan pek çok problemle karşı karşıya kalmasına sebep olmaktadır. Ailenin maruz kaldığı dijital tehditlere bir çözüm önerisi olarak müzik eğitiminin felsefi açıdan tahlili bu bildirinin konusu olarak incelenecektir. Bu çalışmada müzik eğitimi tüm aile bireylerinin özellikle çocukların zihinsel ve ruhsal gelişiminde bir imkan olarak ele alınacaktır. Ailede müzik eğitimi, insanın bireysel olarak kendini gerçekleştirmesi ve ahlaki erdemleri elde etmesi noktasında felsefi açıdan önem arz etmektedir. İnsanın kendi iç huzurunu hem fiziksel hem de metafizik açıdan destekleyen müzik eğitimi, toplumsal ahengin de korunmasını sağlamaktadır. Toplumun çekirdeği olan ailede müzik eğitiminin bireylerin gelişiminde ve aile içinde ahengin sağlanmasında etkili olduğu öngörülmektedir.

Gereç ve Yöntem

Bildiride ailede müzik eğitimi, insanın fizik ve metafizik gelişimine katkı sağ-

laması itibariyle felsefi bir tahlille ele alınacaktır. Evrensel armoninin bir ifadesi olarak müzik insan bedeni ve ruhunda da bir ahenk sağlamaktadır. Bildiride müziği ilk olarak klasik kaynaklarda ontolojik açıdan insan tabiatına tesiri itibariyle ele alacağız. Bu kaynaklar içerisinde felsefi açıdan bu meseleyi öncelikli olarak ele alıp tafsilatlı açıklamalar yapan Pisagor, Platon gibi filozofların eserleri kaynak olarak kullanılacaktır. Daha sonra İslam Felsefesinde musiki nazariyatı hakkında eser kaleme alan Kindi, Farabi, İhvan-ı Safa gibi filozofların eserleri İslam düşüncesinde müziğin ele alınışı itibariyle incelenecektir. Kindi'nin Musiki Risaleleri, İhvan-ı Safa Risaleleri, Farabi'nin Musika'l-Kebir'i inceleyeceğimiz kaynaklar içerisinde yer almaktadır. Bu eserlerde aynı zamanda insanın hem bedensel hem de psikolojik hastalıkları için müziğin tedavi edici yönü ele alınacaktır. İkinci olarak klasik kaynaklardan alınan ilhamla müziğin modern dönemdeki dijital tehditlere karşı aile içi eğitimde nasıl ele alınabileceği güncel çalışmalar ışığında incelenecektir.

Bulgular ve Sonuç

İnsanın bireysel olarak sahip olduğu nitelikleri en üst düzeyde kullanarak gelişimini tamamlayabilmesi, mutluluğa ulaşabilmesi için aile bir imkan alanıdır. Bu bakış açısıyla bildiride modern dönemde aile yapısına yönelik ortaya çıkan dijital tehditlere çözüm önerisi olarak ailede müzik eğitiminin incelenmesi hedeflenmektedir. Klasik dönemde Grek ve İslam filozofları müziğin eğitimde ve hastalıkların tedavisinde kullanılışı ilgili eserlerinde açıklamalar yapmış, müstakil eserler kaleme almıştır. Günümüzde de çocukların, gençlerin aynı zamanda yetişkinlerin aklı melekelerinin güçlendirilmesinde müzik eğitimi oldukça etkilidir. Güzel sanatlar içerisinde önemli bir yer teşkil eden mûsikî eğitimi, soyut düşünme kabiliyetinin geliştirilmesinde de önemlidir. Aynı zamanda çocukları güzelliğe ve iyiliğe karşı hassas hale getirerek ahlâkî faziletlerin yerleştirilmesinde de mûsikî etkili bir yöntemdir. Kadîm kültürümüze ait mûsikî eserlerinin çocuklarımıza öğretilmesi, onların bu mirasa ve yaşadıkları coğrafyaya bağlılıklarını da canlı tutacaktır. Bu durum dijital dünyanın birey üzerindeki olumsuz etkilerinin bertaraf edilmesinde müzik eğitimi oldukça önemli bir konuma getirmektedir.

Anahtar Kelimeler: Müzik eğitimi, Aile kurumu, Dijital tehditler, Ahlaki gelişim, Felsefi analiz

The Contribution of Music Education to Child Development in the Family in the Digital Age: An Ontological-Pedagogical Analysis from the Perspective of Islamic Philosophy

Assoc. Prof. Dr. Müzeyyen Asiye Aykıt

Medeniyet University

Abstract

Introduction and Purpose

The technological advancements brought by the 21st century have made life easier in many ways, while also confronting modern humans with numerous challenges. These advancements are transforming the way individuals and societies live. In particular, digital communication tools have increased the comfort of family members in the 21st century, while simultaneously leading to many moral, social, and cultural problems within the family institution. The philosophical analysis of music education in the family as a solution to the digital threats faced by the family will be the subject of this paper. In this study, music education will be examined as an opportunity for the mental and spiritual development of all family members, particularly children. Music education in the family is philosophically significant in terms of helping an individual realize themselves and attain moral virtues. Music education, which supports a person's inner peace both physically and metaphysically, also ensures the preservation of social harmony. It is anticipated that music education in the family, as the core of society, plays a crucial role in individual development and maintaining harmony within the family.

Materials and Methods

In this paper, music education in the family will be analyzed philosophically, considering its contribution to both the physical and metaphysical development of the individual. As an expression of universal harmony, music creates harmony within the human body and soul. First, music will be approached from an ontological perspective in classical sources, particularly its impact on human nature. Philosophers such as Pythagoras and Plato, who first dealt with this issue from a philosophical standpoint and provided detailed explanations, will be used as primary sources. Additionally, works by philosophers in Islamic philosophy, such as Kindi, Farabi, and the Ikhwan al-Safa, who wrote about music theory, will be examined in terms of how music was understood in Islamic thought. Kindi's *Musiki Risaleleri*, the Ikhwan al-Safa *Risaleleri*, and Farabi's *Musica'l-Kebir* will be the sources analyzed. These works also address the therapeutic effects of music on both physical and psychological ailments. Secondly, inspired by classical sources, the study will explore how music can be applied in family education against modern digital threats, based on current research.

Findings and Conclusion

For individuals to use their inherent qualities to their fullest potential and complete their development, reaching happiness, the family provides an essential opportunity. With this perspective, the paper aims to explore the role of music education in the family as a solution to the digital threats that have emerged in modern family structures. In the classical era, Greek and Islamic philosophers made explanations and wrote independent works on the use of music in education and the treatment of diseases. Today, music education is highly effective in strengthening the intellectual faculties of children, adolescents, and adults alike. Music education, which occupies an important place in the fine arts, also plays a vital role in developing abstract thinking abilities. Furthermore, music is an effective method for fostering sensitivity to beauty and goodness, and it plays an essential role in instilling moral virtues. Teaching children the musical works of our ancient culture will keep their connection to this heritage and their homeland alive. This situation makes music education a crucial element in combating the negative effects of the digital world on individuals.

Keywords: Music education, Family institution, Digital threats, Moral development, Philosophical analysis

Dil, Değer ve Aile: Maarif Modeli Bağlamında Türkçe Eğitime Tematik Bir Bakış

Dr. Öğr. Üyesi Fatma GEREZ TAŞGIN

Atatürk Üniversitesi

Özet

Bu çalışma, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli çerçevesinde dil, değer ve aile kavramlarının Türkçe eğitimi bağlamında nasıl yapılandırıldığını tematik bir bakış açısıyla incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışmada, nitel araştırma desenlerinden doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. İnceleme kapsamında 2023 Türkçe Dersi Öğretim Programı ile Maarif Modeli karşılaştırmalı olarak analiz edilmiş, 5. ve 6. sınıf Türkçe ders kitapları içerik ve tematik analiz teknikleriyle değerlendirilmiştir. Analizler “aile temsili”, “değer aktarımı” ve “dilsel kullanım biçimleri” olmak üzere üç ana tema etrafında yapılandırılmıştır. Elde edilen bulgular, Maarif Modeli’nin aileyi eğitimin asli paydaşlarından biri olarak konumlandığını ve dilin yalnızca bilişsel değil, aynı zamanda değer taşıyıcı bir araç olarak işlev gördüğünü göstermektedir. 2023 Türkçe Dersi Öğretim Programı, bilişsel gelişime ağırlık verirken; aile teması doğrudan bir öğrenme eksenini olarak görülmemektedir. Aileye ilişkin değerler daha çok dolaylı kazanımlarla öğrenciye aktarılmaya çalışılmıştır. Maarif Modeli Türkçe Öğretim Programı ise, aileyi bireyin dil gelişimi, değer kazanımı, kimlik ve kişilik inşasında merkezî bir unsur olarak ele almaktadır. Bu model, toplumun kültürel sürekliliğini sağlamada ailenin rolünü bilinçli şekilde yapılandırılmış bir öğretim içeriğiyle öne çıkarmaktadır.

Ayrıca, Maarif Modeli’ne göre hazırlanan 5. ve 6. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan metinlerde, aile teması belirgin biçimde öne çıkmakta; özellikle sevgi, saygı, yardımlaşma ve sorumluluk gibi değerlere sıkça vurgu yapılmakta-

dır. Metinlerde yer verilen aile içi iletişim örnekleri, öğrencinin kendi yaşam deneyimleriyle bağ kurmasını kolaylaştırmakta ve anlamlandırmayı derinleştirmektedir. Ders kitaplarında yer verilen metinlerde aileye dair temsillerin hem içeriksel hem de işlevsel olarak daha güçlü biçimde sunulduğu görülmüştür. Aile üyeleri arasındaki iletişim biçimleri, değer aktarımı süreçleri ve kültürel mirasın korunmasına yönelik vurgular, öğrencinin hem dilsel akhem de ahlaki gelişimine katkı sağlayacak biçimde yapılandırılmıştır. Ders kitapları değerlendirildiğinde, Maarif Modeli'nin aileyi hem içerik hem de pedagojik hedefler bakımından merkeze aldığı açıkça görülmektedir.

Buna karşın 2023 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda, aileye dair temsillerin daha sınırlı ve genellikle dolaylı biçimde yer aldığı, özellikle dil öğretimi ile değer aktarımı arasında sistematik bir ilişkinin kurulmadığı tespit edilmiştir. Değerlerin aktarımı hedeflense de, bu aktarımın hangi temalar aracılığıyla, nasıl bir pedagojik düzen içinde sağlanacağı yeterince açık değildir. Bu da öğrencinin yaşantısal gerçekliği ile öğretim içeriği arasındaki bağın zayıflamasına yol açabilmektedir. Bu açıdan bakıldığında, Maarif Modeli'nin hem tema seçimi hem de içerik kurgusuyla aileyi bir öğrenme bağlamı olarak daha bilinçli biçimde kullandığı ve böylece öğrencinin yaşantısıyla daha derinlikli bağ kurduğu söylenebilir.

Sonuç olarak, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin Türkçe öğretiminde aile temasına yaklaşımı, değer temelli eğitim anlayışının bir yansıması olarak öne çıkmaktadır. Bu model, yalnızca akademik kazanımları değil; öğrencinin kişilik gelişimini, kimlik inşasını ve kültürel aidiyetini merkeze alan bütüncül bir öğretim anlayışı sunmaktadır. Bu yaklaşım; Türkçe öğretimini anlam, değer ve kimlik boyutlarıyla zenginleştirerek, geleceğin bireylerini hem dilsel hem ahlaki açıdan donanımlı kılmayı amaçlamakta, Türkçe derslerinin yalnızca temel dil becerilerinin kazandırıldığı bir alan olmaktan çıkarılıp, öğrencilerin toplumsal rollerini, sorumluluk bilincini ve aidiyet duygularını pekiştiren çok boyutlu bir öğrenme sürecine dönüştürüldüğünü göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe eğitimi, Maarif Modeli, aile temsili, değer aktarımı, öğretim programı, ders kitapları

Language, Values and Family: A Thematic Perspective on Turkish Language Education in the Context of the Maarif Model

Asst. Prof. Dr. Fatma GEREZ TAŞGIN

Atatürk University

Abstract

This study aims to examine how the concepts of language, values, and family are structured within the context of Turkish language education through a thematic perspective, based on the Türkiye Century Maarif Model. In this study, the document analysis method, one of the qualitative research designs, was employed. Within the scope of the analysis, the 2023 Turkish Language Curriculum and the Maarif Model were comparatively examined, and the 5th and 6th grade Turkish textbooks were evaluated using content and thematic analysis techniques. The analyses were structured around three main themes: “representation of family,” “transmission of values,” and “forms of linguistic usage.” The findings indicate that the Maarif Model positions the family as one of the fundamental stakeholders in education and that language functions not only as a cognitive tool but also as a medium for conveying values. While the 2023 Turkish Language Curriculum places greater emphasis on cognitive development, the theme of family is not explicitly treated as a core axis of learning. Values related to family are predominantly conveyed through indirect learning outcomes. In contrast, the Turkish Language Curriculum within the Maarif Model approaches the family as a central element in the development of language, acquisition of values, and the construction of identity and personality.

This model emphasizes the role of the family in ensuring the cultural continuity of society through a consciously structured instructional content. Furthermore, in the texts included in the 5th and 6th grade Turkish textbooks prepared in

accordance with the Maarif Model, the theme of family is prominently emphasized, with frequent references to values such as love, respect, cooperation, and responsibility. The family communication patterns presented in the texts facilitate students' connection with their own life experiences and contribute to a deeper level of comprehension. It has been observed that representations of the family in the textbook texts are presented more prominently and effectively in both content and function.

The modes of communication among family members, the processes of value transmission, and the emphasis on preserving cultural heritage are structured in a way that contributes to students' linguistic and moral development. An evaluation of the textbooks clearly reveals that the Maarif Model places the family at the center, both in terms of content and pedagogical objectives. In contrast, it has been identified that the 2023 Turkish Language Curriculum includes representations of the family in a more limited and predominantly indirect manner, and that there is no systematic relationship established between language instruction and the transmission of values.

Although the transmission of values is intended, it is not sufficiently clear through which themes or within what kind of pedagogical structure this transmission is to be achieved. This ambiguity may weaken the connection between the student's lived experiences and the instructional content. From this perspective, it can be argued that the Maarif Model utilizes the family more consciously as a learning context through both its thematic choices and content design, thereby enabling students to establish a deeper connection with their own life experiences.

In conclusion, the Türkiye Century Maarif Model's approach to the theme of family in Turkish language education stands out as a reflection of a value-based educational philosophy. This model offers a holistic instructional perspective that centers not only on academic achievement but also on students' personal development, identity construction, and cultural belonging. By enriching Turkish language instruction with dimensions of meaning, values, and identity, this approach aims to equip future individuals both linguistically and morally. It demonstrates that Turkish lessons are no longer limited to the acquisition of basic language skills, but are transformed into a multidimensional learning process that reinforces students' social roles, sense of responsibility, and feelings of belonging.

Keywords: Turkish language education, Maarif Model, family representation, value transmission, curriculum, textbooks

Milli Manevi Değerler Ekseninde Aile

Dr. Abbas Qurbanov

Azerbaycan Üniversitesi

Özet

Her toplumun varlığı ve gelişmesi için en önemli kurum ailedir. Aile, yalnızca biyolojik ilişkilerin değil, aynı zamanda manevi, toplumsal ve ahlaki değerlerin de korunduğu kutsal bir mekandır. Aile, halkımızın yüzyıllar boyunca oluşmuş milli ve manevi değerleri arasında özel bir yere ve öneme sahiptir. Azerbaycan halkı tarihi boyunca aile değerlerine büyük önem vermiş, aileyi kutsal saymış ve onu toplumun temel direği olarak görmüştür. Aile kurumu bugün de halkımızın milli ve manevi zenginliğinin korunmasında ve kuşaklar arası bağların sürdürülmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Aile toplumun temeli, maneviyatın, kültürün ve milli kimliğin korunduğu en önemli sosyal ortamdır. Modern zamanlarda aile kurumu yeni zorluklar ve tehditlerle karşı karşıyadır.

1. Ailenin milli ve manevi değerler sistemindeki yeri

Milli ve manevi değerler, halkın tarihini, kültürünü, dinî dünya görüşünü, gelenek ve göreneklerini, ahlaki değerlerini ve milli kimliğini ifade eder. Aile, bu değerlerin beslendiği ve nesilden nesile aktarıldığı ilk ve en önemli okuldur. Atalarımız aileyi sadece biyolojik ilişkilerin yaşandığı bir yer olarak değil, aynı zamanda millî ruhun kuşaktan kuşağa yaşatıldığı, vicdan, ahlak, sevgi ve saygı atmosferinde yeşerdiği bir yer olarak algılamışlardır. Burada vicdan, utanma, merhamet, vefa ve vatanseverlik duyguları oluşur. Atalarımızın “*Aile başın tacıdır*” ve “*Aile varsa vatan vardır*” sözleri bunun kanıtıdır.

2. İslam’da aileye yaklaşım

İslam dininde aile kurmak, aile bireylerine bakmak, anne babaya saygı göstermek en büyük ibadetler arasında sayılmıştır. Kur’an-ı Kerim’de şöyle buyrulmaktadır: “*Rabbin, kendisinden başkasına ibadet etmemenizi, ana-babaya da iyilik*

etmenizi emretti.” (İsra Suresi, ayet 23) Peygamberimiz Hz. Muhammed (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: *“Sizin en hayırlınız, ailesine karşı en hayırlı olanınızdır.”* Başka bir hadiste ise, *“Ailemin refahı ve mutluluğu için çalışmam, Allah yolunda bir sadakadır.”* buyurulmuştur. Bu talimatlar, milli ve manevi değerlerimizle örtüşmekte olup, aile kurumunu hem dini hem de kültürel bir değer olarak güçlendirmektedir.

3. Azerbaycan ailesinin özellikleri

Azerbaycan ailesi tarih boyunca şu değerler üzerine kurulmuştur:

- Büyüklere saygı, küçüklere sevgi.
- Ebeveynlerin duası ve büyüklerin sözü.
- Aile namusu ve iffeti ilkesi.
- Kadın ve erkek arasındaki karşılıklı sevgi ve saygı.
- Misafirperverlik ve hayırseverlik.
- Aile bireyleri arasında dayanışma ve karşılıklı sorumluluk.

Bu değerler aile kurumunun güçlenmesinde, sağlıklı aile ilişkilerinin kurulmasında ve toplumun gelişmesinde önemli rol oynamıştır.

4. Modern zamanlarda aile değerlerinin korunması

Modern çağda küreselleşme ve bilgi bolluğu bağlamında milli-manevi değerler ve aile modeli bazı tehditlerle karşı karşıya kalmaktadır. Kitle iletişim araçları ve teknolojik değişimler bazen geleneksel aile ilişkilerini zayıflatabiliyor. Bu nedenle:

• Ailelerde milli ve manevi değerlerin korunmasına yönelik eğitim faaliyetleri yürütülmelidir;

- Aile değerleri gençlere aşılanmalı;

• Aile kurumunu destekleyen devlet programları ve projeleri hayata geçirilmelidir.

Çünkü sağlıklı ve güçlü bir aile toplumun temeli, devletin direğidir.

5. Aile değerlerini etkileyen sosyal sorunlar

Günümüzde aile kurumu küreselleşme ve hızlı toplumsal değişimler nedeniyle bazı tehditlerle karşı karşıyadır:

- Kitle iletişim araçlarının etkisi - Geleneksel aile modellerine aykırı yaşam biçimleri ve değerler teşvik ediliyor.

- Teknolojik bağımlılık ve sosyal ağlar- Aile içi iletişim zayıflıyor, aile bağları sarsılıyor.

- Ahlaki ve manevi değerlerin unutulması - büyüklere saygı, aile şerefi gibi değerlerin geri planda kalması.

- Boşanma oranlarının artması ve aile ilişkilerinin zayıflaması

- Gençler arasında ailevi sorumluluklardan kaçınma eğilimi

- Ebeveyn-çocuk ilişkilerinde soğukluk ve kuşak çatışmaları

6. Değerler krizinin sonuçları

Aşağıdaki toplumsal sorunlar, milli ve manevi değerlerin zayıflaması ve toplumun sağlıklı gelişmesi açısından tehdit oluşturmaktadır:

- Aile bağlarının zayıflaması

- Çocuk ve ergenlerin yetiştirilmesindeki boşluklar

- Ahlaksızlık ve ahlaki bozulma

- Sosyal izolasyon ve psikolojik stres

7. Çıkış yolları ve öneriler

Aile kurumunu milli ve manevi değerler sistemi içerisinde güçlendirmek:

1. Aile değerleri konusunda eğitici projeler ve etkinlikler yapılmalıdır.

2. Gençlere milli-ahlaki aile modeli aşılanmalıdır.

3. Televizyon, sosyal medya ve medyada ulusal aile değerlerini tanıtıcı programlar yayınlanmalıdır.

4. Aile yaşamında dinî ve millî gelenekler korunmalı ve yaşatılmalıdır.

5. Aile ilişkileri, aile psikolojisi ve değerler konusunda anne-babalara ve gençlere yönelik eğitimler düzenlenmelidir.

6. Devlet ve kamu kurumları aile kurumunu korumaya yönelik destekleyici tedbirleri uygulamalıdır.

8. Sonuç

Milli ve manevi değerlerimiz bağlamında aile kavramı sadece akrabalık bağları değil, aynı zamanda manevi ve kültürel zenginliklerin korunduğu kutsal bir ortamdır. Aile değerleri halkımızın ulusal kimliğinin, kültürünün ve geleceğinin teminatıdır. Aile, milli ve manevi değerlerin yaşatıldığı ve geleceğe aktarıldığı kutsal bir mekandır. Onun zayıflaması toplumun ve milletin zayıflaması demektir. Modern çağda aile kurumunun küreselleşmenin etkilerinden korunabilmesi için, milli ve manevi değerlere dayalı sağlıklı bir aile modelinin oluşturulması ve bu değerlerin genç nesillere aşılması gerekmektedir.

Her aile, milli ve manevi değerlere bağlı kalarak ve bu değerleri genç nesillere aşılayarak hem kendi aile bağlarını güçlendirir, hem de milli manevi zenginliğimizin korunmasına hizmet eder. Sağlıklı ve güçlü ailelere sahip toplumlar ancak milli kimliklerini ve maneviyatlarını geliştirip koruyabilirler.

Anahtar kelimeler: Milli ve Manevi Değerler, Aile Kurumu, Azerbaycan Kültürü, Geleneksel Aile Değerleri, Küreselleşme ve Aile Sorunları

The Family in the Context of National and Spiritual Values

Dr. Abbas Qurbanov

Azerbaijan University

Abstract

The family is the most fundamental institution for the existence and development of any society. It is not merely a space of biological relationships but a sacred setting where spiritual, social, and moral values are preserved. In Azerbaijani society, the family occupies a special and significant place among the national and moral values shaped over centuries. Throughout history, the Azerbaijani people have attributed great importance to family values, regarded the family as sacred, and viewed it as the cornerstone of society. Today, the family continues to play a vital role in preserving national and moral wealth and sustaining intergenerational ties. It is the foundation of society and the primary social environment in which spirituality, culture, and national identity are protected. However, in modern times, the family institution faces new challenges and threats.

1. The Role of the Family in the System of National and Moral Values

National and moral values encompass a people's history, culture, religious worldview, customs and traditions, ethical norms, and national identity. The family serves as the first and most essential school in which these values are nurtured and transmitted across generations. Our ancestors perceived the family not only as a place of biological connections but also as a space where the national spirit was kept alive, and where conscience, morality, love, and respect flourished. It is within the family that feelings such as conscience, shame, compassion, loyalty, and patriotism are cultivated. Traditional sayings such as "The family is the crown of one's head" and "If there is family, there is a homeland" attest to this understanding.

2. The Approach to Family in Islam

In Islam, establishing a family, caring for family members, and showing respect to parents are considered among the greatest acts of worship. The Qur'an states:

"Your Lord has decreed that you worship none but Him, and that you be kind to parents." (Surah Al-Isra, 17:23)

The Prophet Muhammad (peace be upon him) said: "The best among you is the one who is best to his family." In another hadith, he stated: "Working for the welfare and happiness of one's family is a form of charity in the path of Allah." These teachings align with our national and moral values and reinforce the family institution as both a religious and cultural cornerstone.

3. Characteristics of the Azerbaijani Family

Historically, Azerbaijani families have been founded on the following core values:

- Respect for elders and affection for the young
- The importance of parental blessings and the wisdom of elders
- Principles of family honor and chastity
- Mutual love and respect between husband and wife
- Hospitality and benevolence
- Solidarity and mutual responsibility among family members

These values have played a crucial role in strengthening the family institution, establishing healthy family relations, and contributing to societal development.

4. Preserving Family Values in the Modern Era

In the contemporary age of globalization and information overload, the family model and national-moral values face certain threats. Mass media and technological changes can sometimes weaken traditional family bonds. Therefore:

- Educational activities aimed at preserving national and moral values within families must be implemented;
- Family values should be instilled in the younger generation;

- State-supported programs and projects that reinforce the family institution must be developed.

A healthy and strong family forms the foundation of society and is essential to the strength of the state.

5. Social Problems Affecting Family Values

Today, due to globalization and rapid social change, the family institution is facing several challenges:

- The influence of mass media promotes lifestyles and values that contradict traditional family models.
- Technological addiction and excessive use of social networks weaken intra-family communication and undermine family bonds.
- Moral and spiritual values, such as respect for elders and family honor, are being neglected.
- Rising divorce rates and weakening family relationships.
- A tendency among youth to avoid familial responsibilities.
- Coldness and generational conflicts in parent-child relationships.

6. Consequences of the Crisis of Values

The weakening of national and moral values poses a threat to the healthy development of society and gives rise to the following social problems:

- The weakening of family ties
- Gaps in the upbringing of children and adolescents
- Immorality and ethical decay
- Social isolation and psychological stress

7. Solutions and Recommendations

To strengthen the family institution within the system of national and moral values:

1. Educational projects and activities focused on family values should be

organized.

2. A family model based on national and ethical values should be instilled in the youth.
3. Television and social media should broadcast programs promoting national family values.
4. Religious and national traditions should be preserved and practiced in family life.
5. Training programs for parents and young generations on family relationships, family psychology, and moral values should be developed.
6. Government and public institutions must implement supportive measures to protect the family institution.

Conclusion

In the context of our national and moral values, the concept of family is not limited to kinship ties but represents a sacred environment in which spiritual and cultural richness is preserved. Family values are the guarantee of our people's national identity, culture, and future. The family is a sacred space where national and moral values are sustained and passed on to future generations. Its weakening equates to the weakening of both society and the nation. In the modern age, in order to protect the family institution from the effects of globalization, a healthy family model rooted in national and moral values must be established, and these values must be instilled in younger generations.

By remaining committed to national and moral values and passing them on to the younger generation, each family not only strengthens its own bonds but also contributes to the preservation of our national and spiritual heritage. Only societies that possess healthy and strong families can develop and preserve their national identity and spirituality.

Keywords: National and Moral Values, Family Institution, Azerbaijani Culture, Traditional Family Values, Globalization and Family Challenges

Üç Farklı Kıta Dört Farklı Kültürde Ailelerin Çocuklara Kazandırmak İstedikleri Değerler: Türkiye, Japonya, ABD ve Almanya Karşılaştırması

Uzm. Tansu Çinici & Doç. Dr. İsmail Hakkı Gerçek

Milli Eğitim Bakanlığı

Özet

Bu çalışma, farklı kültürel zeminlerde yaşayan bireylerin çocuklarına kazandırmak istedikleri değerlerin neler olduğunu karşılaştırmalı bir yaklaşımla analiz etmektedir. Dünya Değerler Araştırması'nın (World Values Survey – 7. dalga) Türkiye, Japonya, ABD ve Almanya örneklemelerinden elde edilen veriler kullanılarak, dört ülke vatandaşlarının “çalışkanlık”, “sorumluluk”, “saygı”, “bağımsızlık”, “itaat”, “tutumluluk”, “hayal gücü” gibi değerlere verdikleri önem ortaya konmuştur. Çalışma, aileden topluma yayılan değer aktarım süreçlerinin kültürel çeşitlilik içindeki ortak ve ayrılan yönlerini ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Araştırmanın temel amacı, bu dört ülkenin vatandaşlarının çocuklara hangi değerleri aktarmayı tercih ettiğini karşılaştırmalı biçimde incelemek ve bu tercihlerde etkili olan demografik ve toplumsal değişkenleri belirlemektir. Bu bağlamda değer aktarımı süreci sadece bireysel eğilimlerle değil, toplumsal normlar ve kültürel kalıplarla şekillenmektedir.

Çalışmada WVS-7 veri seti kullanılmıştır. Türkiye, Japonya, ABD ve Almanya örneklemeleri esas alınmıştır. Değer tercihlerine ilişkin Q7–Q17 maddeleri bağımlı değişken olarak kodlanmış, yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi ve gelir durumu ise bağımsız değişkenler olarak modele dahil edilmiştir. Betimleyici istatistiklerin ardından çapraz tablolar, Ki-kare testleri ve çoklu lojistik regresyon analizleri

kullanılmıştır. Bu sayede değer tercihlerinin hem ülke içinde hem de ülkeler arasında hangi faktörlerle değiştiği ortaya konmuştur.

Veri seti üzerinde yapılan analizler, değer aktarım tercihlerinin ülkeler arasında belirli farklılıklar gösterebildiğine işaret etmektedir. Bazı ülkelerde daha geleneksel aile değerlerinin ön plana çıktığı, bazı ülkelerde ise bireysel gelişimi merkeze alan yaklaşımların öne çıktığı gözlemlenmektedir. Örneğin, sorumluluk, tutumluluk ya da bağımsızlık gibi değerlerin tercih düzeyi, ülkelerin toplumsal yapıları, eğitim sistemleri ve kültürel alışkanlıkları doğrultusunda değişkenlik gösterebilmektedir. Ayrıca, yaş ve eğitim düzeyine bağlı olarak bazı değerlerin daha fazla önemsendiği yönünde eğilimler dikkat çekmektedir.

Bu doğrultuda, çalışmanın elde ettiği veriler, farklı toplumların çocuklara hangi değerleri aktarmayı önceliklediklerine dair genel bir eğilim sunmakta ve bu eğilimlerin ardında yatan kültürel kodlara dair ipuçları barındırmaktadır. Bulguların, hem eğitim politikaları hem de aile içi değer aktarımı tartışmaları için karşılaştırmalı bir zemin sunduğu düşünülmektedir. Değerler arası benzerlik ve ayrışmaların kültürlerarası etkileşimler bağlamında değerlendirilmesi, çalışmanın katkısını daha da anlamlı kılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kültürlerarası karşılaştırma, World Values Survey (WVS), Değerler eğitimi, Türkiye, Japonya, ABD, Almanya, Değer aktarımı

Transferring Values to Children Across Four Cultures on Three Continents: A Comparative Study of Türkiye, Japan, the USA and Germany

Uzm. Tansu Çinici & Doç. Dr. İsmail Hakkı Gerçek

Ministry of National Education

Abstract

This study presents a comparative analysis of the values that individuals from different cultural contexts consider important to instill in children. Using data from the 7th wave of the World Values Survey (WVS), the research draws on national samples from Turkey, Japan, the United States, and Germany. The study explores how citizens of these four countries prioritize values such as “hard work,” “responsibility,” “respect,” “independence,” “obedience,” “thrift,” and “imagination.” It aims to reveal the similarities and divergences in the processes of value transmission within families across distinct cultural settings.

The primary objective of the study is to investigate, through a comparative lens, which values are emphasized by individuals when raising children and to identify the demographic and social variables that influence these preferences. In this context, the process of value transmission is considered not merely a matter of personal inclination, but also as shaped by broader social norms and cultural patterns.

The analysis is based on the WVS-7 dataset, focusing on nationally representative samples from Turkey, Japan, the USA, and Germany. Value-related questions (Q7–Q17) are treated as dependent variables, while age, gender, educational level, and income status are included as independent variables. Descriptive statistics, cross-tabulations, chi-square tests, and multivariate logistic regression

analyses have been conducted to identify patterns and significant associations both within and across the selected countries.

The findings suggest that value transmission preferences exhibit certain degrees of variation across different countries. In some societies, traditional family values tend to be more prominent, while in others, approaches emphasizing individual development are more apparent. For instance, the relative prioritization of responsibility, thrift, or independence appears to be shaped by each society's cultural structure, educational philosophy, and everyday social practices. Additionally, age and educational level seem to influence the degree to which certain values are emphasized.

Accordingly, the study provides an overview of general trends in how values are transmitted to children in diverse societies, offering insights into the cultural codes underlying these trends. The findings are expected to contribute to discussions on both educational policy and family-based value education by presenting a comparative framework. Examining the similarities and differences among selected values in the context of cross-cultural interaction enhances the relevance and potential implications of this study.

Keywords: Cross-cultural compa,World Values Survey (WVS),Values education, Turkey, Japan, United States (USA), Germany, Value transmission

Sosyal Politika Perspektifinden Aile ve Dijital Dönüşüm: Riskler, Fırsatlar ve Stratejik Yaklaşımlar

Prof. Dr. Mehmet Duruel

İskenderun Teknik Üniversitesi

Özet

Dijitalleşme, 21. yüzyılda bireylerin ve toplumların yaşam biçimini köklü bir şekilde dönüştürmektedir. Bu dönüşüm, sadece bireysel düzeyde değil, aynı zamanda aile yapısı ve dinamikleri üzerinde de belirgin etkiler yaratmaktadır. Bilgiye erişim, uzaktan çalışma, çevrimiçi eğitim ve sosyal medya kullanımı gibi dijitalleşmenin sunduğu imkanlar, aile içi ilişkileri yeniden şekillendirmektedir. Ancak, aşırı dijitalleşme, aile bireyleri arasındaki yüz yüze iletişimi azaltarak yalnızlaşma, sanal bağımlılık ve otorite kaybı gibi sosyal sorunları da beraberinde getirmektedir. Bu bağlamda, devletlerin ve sosyal politika yapıcılarının dijital dönüşümün aile yapısına etkilerini yönetmeye yönelik politikalar geliştirmesi kritik bir ihtiyaç haline gelmiştir. Bu çalışma, dijitalleşmenin aile yapısı üzerindeki etkilerini sosyal politika perspektifinden ele alarak, dijital çağda aile kurumunu desteklemeye yönelik mevcut ve önerilen sosyal politika uygulamalarını analiz etmeyi amaçlamaktadır. Çalışma kapsamında dijitalleşme aile içi iletişimi nasıl etkilediği, dijital bağımlılık ve bireyselleşmenin aile yapısını nasıl dönüştürdüğü, devletlerin dijitalleşme karşısında aileyi korumaya yönelik sosyal politika stratejileri araştırılmaktadır. Bu çalışma, hem nitel hem de nicel yöntemlerle yürütülecek olup, aile bireyleri ile yapılacak anketler ve derinlemesine görüşmeler aracılığıyla dijitalleşmenin günlük aile hayatına etkileri analiz edilecektir. Ayrıca, farklı ülkelerden politika örnekleri incelenerek Türkiye için uygulanabilir öneriler sunulacaktır. Sonuç olarak, dijitalleşmenin kaçınılmaz bir gerçek olduğu günümüzde, aile bağlarını korumak ve sağlıklı

aile ilişkilerini sürdürebilmek adına kapsamlı sosyal politika stratejilerinin geliştirilmesi gerektiği vurgulanacaktır. Bu bağlamda, bireylerin bilinçli teknoloji kullanımı konusunda eğitilmesi, aile içi dijital dengeyi sağlamak için rehberlik hizmetlerinin artırılması ve devlet destekli sosyal programların güçlendirilmesi önerilmektedir. Çalışma, dijital çağın getirdiği fırsatlardan en iyi şekilde yararlanırken, riskleri en aza indirecek politika önerileri sunarak hem akademik hem de pratik katkılar sağlamayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: sosyal politika, aile, dijitalleşme

Family and Digital Transformation from a Social Policy Perspective: Risks, Opportunities and Strategic Approaches

Prof. Dr. Mehmet Duruel

İskenderun Technical University

Abstract

Digitalization is radically transforming the lifestyles of individuals and societies in the 21st century. This transformation has significant effects not only on the individual level but also on family structure and dynamics. The opportunities offered by digitalization, such as access to information, remote work, online education and social media use, are reshaping family relationships. However, excessive digitalization reduces face-to-face communication between family members and brings with it social problems such as loneliness, virtual addiction and loss of authority. In this context, it has become a critical need for states and social policy makers to develop policies to manage the effects of digital transformation on family structure. This study aims to analyze the current and proposed social policy practices aimed at supporting the family institution in the digital age by addressing the effects of digitalization on family structure from a social policy perspective. Within the scope of the study, how digitalization affects family communication, how digital addiction and individualization transform family structure, and social policy strategies of states to protect the family in the face of digitalization are investigated. This study will be conducted using both qualitative and quantitative methods, and the effects of digitalization on daily family life will be analyzed through surveys and in-depth interviews with family members. In addition, policy examples from different countries will be examined and applicable recommendations for Turkey will be presented. As

a result, it will be emphasized that in today's world where digitalization is an inevitable reality, comprehensive social policy strategies should be developed in order to protect family ties and maintain healthy family relationships. In this context, it is recommended that individuals be educated on conscious technology use, guidance services should be increased to ensure digital balance within the family, and state-supported social programs should be strengthened. The study aims to make both academic and practical contributions by offering policy recommendations that will minimize risks while making the most of the opportunities brought by the digital age.

Keywords: Social policy, Family, Digitalization

Kutsaldan Kırılığa: Geleneksel Aile Modelinin Erozyonu ve Yapısal Dönüşümü

Dr. Öğr. Üyesi Muhammet Enes Vural & Burak Salih Selçuk

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Özet

Modernleşme, bireyselleşme ve dijitalleşme süreçlerinin ivme kazandığı çağdaş toplumlarda aile kurumu, tarihsel anlamda taşıdığı işlevselliğini ve biçimsel özelliklerini önemli ölçüde yeniden yapılandırmak durumunda kalmaktadır. Bu çalışma, geleneksel aile modelinin günümüz toplumsal dinamikleri karşısında nasıl bir dönüşüm geçirdiğini çok boyutlu ve karşılaştırmalı bir perspektifle analiz etmeyi amaçlamaktadır. Çalışmada odaklanılan başlıca temalar şunlardır: evlilik ve boşanma oranları, doğurganlık ve ebeveynlikteki dönüşüm, dijitalleşmenin aile ilişkilerine etkisi, dindarlık/maneviyat ve aile değerleri ilişkisi, aile içi eşitsizlik ve kırılmalık (partner şiddeti, bakım yükü) ve değişen hanehalkı yapıları. Bu temalar, hem Türkiye’den hem de uluslararası düzeyde (OECD, PEW, WVS, ISSP, TÜİK gibi kaynaklardan) elde edilen son güncel veri ve araştırma raporlarıyla desteklenmiş ve karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiştir.

Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden betimsel yöntem çerçevesinde yapılandırılmıştır. Yöntem olarak, doküman analizi ve ikincil veri analizi teknikleri birlikte kullanılmış; PEW, OECD, TÜİK, ISSP gibi kurumların sunduğu raporlar ve istatistiksel veriler sistematik biçimde incelenmiştir. Veriler, tematik kodlama yoluyla sınıflandırılarak aile yapısındaki dönüşümün temel eğilimleri ortaya konmuştur.

Bulgular, aile kurumunun bugün daha geç yaşta kurulan, daha düşük doğurganlık oranına sahip, dijital teknolojilerle etkileşim hâlinde şekillenen, bireysel maneviyatla tanımlanan ve yapısal olarak daha kırılmalık bir form kazandığını

göstermektedir. Evlilik yaşının yükselmesi, yaşam boyu bekârlık ve yalnız yaşam biçimlerinin yaygınlaşması, geleneksel evlilik kalıplarını zayıflatmakta; boşanma oranlarının artışı ve tek ebeveynli ailelerin çoğalması aile sürekliliği açısından belirsizlik yaratmaktadır. Doğurganlık oranlarının düşmesi, çocuk sahibi olma yaşının ileriye kayması ve çocuksuzluk tercihi, ebeveynlik anlayışının dönüşümüne işaret etmektedir. Dijitalleşme ise hem eş ilişkilerini (çevrimiçi flört, dijital partner bulma), hem de ebeveyn-çocuk etkileşimini (ekran süresi, dijital gözetim, sharenting) dönüştürerek aile içi iletişim biçimlerini yeniden tanımlamaktadır. Ayrıca, dindarlığın geleneksel biçimlerinden uzaklaşan bireylerde evlilik, cinsiyet rolleri ve çocuk yetiştirme gibi konularda daha esnek tutumların benimsendiği; genç kuşakların aileyi anlamlandırırken bireyselleşmiş bir maneviyat anlayışına yöneldiği görülmektedir. Tüm bu dönüşümler, aileyi daha akışkan, daha öznel bağlara dayalı ve sosyal politikalara daha bağımlı bir yapıya dönüştürmektedir.

Anahtar kelimeler: Aile Yapısı, Geleneksel Aile, Yapısal Dönüşüm, Dijitalleşme, Bireyselleşme, Dindarlık, Maneviyat, Boşanma Oranları, Aile Yılı.

From Sacred to Fragile: The Erosion of the Traditional Family Model and Its Structural Transformation

Assistant Professor Muhammet Enes Vural & Burak Salih Selçuk

Recep Tayyip Erdoğan University

Abstract

In contemporary societies, where modernization, individualization, and digitalization processes have gained significant momentum, the institution of the family has been compelled to reconstruct both its functional roles and structural features to a considerable extent. This study aims to analyze how the traditional family model has transformed in the face of current social dynamics through a multidimensional and comparative perspective. The primary themes addressed in this research include: marriage and divorce rates, transformations in fertility and parenting, the impact of digitalization on family relationships, the interplay between religiosity/spirituality and family values, intra-family inequalities and vulnerabilities (e.g., partner violence, caregiving burden), and changing household compositions. These themes are supported and comparatively evaluated using up-to-date data and research reports obtained from both Turkish and international sources such as OECD, PEW, WVS, ISSP, and TÜİK.

The research is structured within the framework of descriptive qualitative methodology. Document analysis and secondary data analysis techniques were employed; reports and statistical data provided by institutions such as PEW, OECD, TÜİK, and ISSP were systematically examined. The data were thematically coded to identify the key trends in the transformation of family structures.

The findings indicate that the contemporary family institution has evolved into a more fragile form—characterized by delayed marriage, lower fertility rates, interaction with digital technologies, and a more individualized form of

spirituality. The rise in marriage age, increasing prevalence of lifelong singleness and solitary living, have weakened traditional marriage patterns; the growth in divorce rates and single-parent families contributes to uncertainties regarding familial continuity. Declining fertility rates, delayed childbearing, and preferences for childlessness signal a transformation in parenting paradigms. Digitalization has redefined intra-family communication patterns by reshaping partner relationships (e.g., online dating, digital partner selection) and parent-child interactions (e.g., screen time, digital surveillance, sharenting). Furthermore, individuals distancing themselves from traditional forms of religiosity tend to adopt more flexible attitudes toward marriage, gender roles, and child-rearing; younger generations appear to interpret family through a lens of individualized spirituality. Collectively, these transformations render the family more fluid, more dependent on subjective ties, and increasingly reliant on social policy interventions.

Keywords: family structure, traditional family, structural transformation, digitalization, individualization, religiosity, spirituality, divorce rates, family sociology.

Ailede Şiddet Kabulünü Belirleyen Sosyokültürel Etkenler

Dr. Murat ÇİNİCİ

Milli Eğitim Bakanlığı

Özet

Bu çalışma, Türkiye’de aile içi şiddetin sosyokültürel etkenlere bağlı olarak nasıl meşrulaştırıldığını incelemektedir. Namaz sıklığı, eğitim düzeyi ve sosyo-ekonomik statü arttıkça şiddet kabulü azalırken, düşük gelirli bireylerde şiddeti meşrulaştırma oranı daha yüksektir. Cinsiyet ve çocukta itaate verilen önem gibi bazı faktörlerin etkisi ise beklendiği gibi çıkmamıştır. Bulgular sadece yasal değil eğitsel müdahalelerin de önemli olduğunu ortaya koymaktadır.

Giriş ve Amaç

Aile içi şiddetin toplum tarafından kabul görmesi, şiddetin sürmesine zemin hazırlayan önemli bir toplumsal sorundur. Türkiye’de yapılan bir ulusal araştırmada, kadınların yaklaşık üçte birinin bazı durumlarda eşlerine yönelik fiziksel şiddeti haklı bulduğu saptanmıştır (Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü [HÜNEE], 2015). Bu durum sadece kadına yönelik şiddetle sınırlı olmayıp, çocuklara uygulanan fiziksel cezalar da geleneksel olarak meşru sayılabilmektedir (UNICEF, 2014). Bireylerin şiddeti kabul etme eğilimleri; toplumsal cinsiyet rolleri, dini inanç ve pratikler, eğitim seviyesi ve sosyoekonomik koşullar gibi çeşitli sosyokültürel etkenlere bağlı olarak değişebilmektedir (Ellison et al., 2007; Rani et al., 2004).

Bu çalışmanın amacı, aile içinde şiddetin meşru görülmesine etki eden başlıca sosyokültürel faktörleri belirlemektir. Bu doğrultuda, bireylerin dini pratik sıklığı, eğitim düzeyi, gelir ve sosyal sınıf durumu, cinsiyeti, yaşadığı yer (kırsal veya kentsel alan) ve bölgesi ile çocuk yetiştirme anlayışı (özellikle itaatkârlığa verilen önem) gibi değişkenlerin aile içi şiddeti onaylama tutumları üzerindeki

etkileri incelenmiştir.

Araştırmanın hipotezleri şu şekildedir:

H1: Dua (namaz) sıklığı arttıkça aile içi şiddet kabulü azalır.

H2: Eğitim düzeyi yükseldikçe şiddet kabulü azalır.

H3: Gelir seviyesi düşük olanlar, şiddeti daha fazla meşru görür.

H4: “Çocukta itaatkârlık” önemine inananlar, şiddeti daha kabul edilebilir bulur.

H5: Erkekler, kadınlara kıyasla şiddeti daha fazla onaylar.

H6: Kırsal kesimde yaşayanlar, kentte yaşayanlara göre aile içi şiddeti daha fazla kabul eder.

H7: Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde aile içi şiddet kabulü, diğer bölgelere göre yüksektir.

H8: Alt sosyoekonomik sınıflarda aile içi şiddet kabulü, üst sınıflara göre daha yüksektir.

Gereç ve Yöntem

Araştırmada nicel yöntem kullanılmıştır. Veriler, Dünya Değerler Araştırması'nın (World Values Survey) 2018 Türkiye verilerinden alınmıştır. Bu açık kaynaklı veri seti, Türkiye'nin 26 farklı istatistiksel bölgesinden gelen ve yüz yüze görüşmelerle toplanan 2.415 katılımcının yanıtlarını içermektedir. Belirlenen hipotezleri test etmek amacıyla bağımsız gruplar için t-testleri ve tek yönlü varyans analizleri (ANOVA) uygulanmıştır.

Bulgular ve Sonuç

Analiz sonuçları, bazı sosyokültürel değişkenlerin aile içi şiddeti kabul etme üzerinde belirgin bir etkisi olduğunu göstermektedir. Düzenli dini pratiğe (örneğin günlük namaz) sahip olan bireylerin, aile içi şiddeti onaylama ortalamaları anlamlı derecede daha düşüktür. Benzer şekilde, yüksek eğitimli ve üst sosyoekonomik statüye mensup katılımcılar şiddeti meşru görme konusunda en düşük düzeyleri sergilerken, düşük gelirli ve alt sınıfa mensup gruplarda şiddeti kabul etme eğilimi belirgin biçimde daha yüksektir (Rani et al., 2004; Yount & Li, 2009). Bölgesel olarak, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde şiddetin kabul edilme oranlarının diğer bölgelere kıyasla anlamlı derecede yüksek olduğu görülmüştür.

Erkekler ile kadınlar arasında aile içi şiddeti onaylama açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. Ayrıca kentte yaşayan katılımcıların şiddeti kabullenme oranları, beklenenin aksine, kırsal kesimde yaşayanlara göre daha yüksek saptanmıştır. Çocuk yetiştirmede itaate verilen önemin de şiddet tutumları üzerinde net bir etkisi gözlenmemiştir.

Sonuç olarak, ailede şiddetin kabulünü belirleyen birçok etken bulunduğu ve bu etkenlerin etkilerinin her zaman beklentilerle örtüşmediği görülmüştür. Araştırmanın bulguları, aile içi şiddetin önlenmesi için hukuki tedbirlerin yanı sıra, eğitim yoluyla toplumsal norm ve değerlerde değişim sağlamaya yönelik müdahalelerin önemini vurgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Aile içi şiddet, Sosyokültürel etkenler, Eğitim düzeyi, Dini pratik, Sosyoekonomik statü

Kaynakça

- Ellison, C. G., Trinitapoli, J. A., Anderson, K. L., & Johnson, B. R. (2007). Race/ethnicity, religious involvement, and domestic violence. *Violence Against Women*, 13(11), 1094-1112.
- Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü. (2015). Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması 2014. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.
- Rani, M., Bonu, S., & Diop-Sidibé, N. (2004). An empirical investigation of attitudes towards wife-beating among men and women in seven sub-Saharan African countries. *African Journal of Reproductive Health*, 8(3), 116-136.
- United Nations Children’s Fund (UNICEF). (2014). Hidden in plain sight: A statistical analysis of violence against children. New York, NY: UNICEF.

Sociocultural Factors Influencing the Acceptance of Domestic Violence in the Family

Dr. Murat Çinici

Ministry of National Education

Abstract

This study examines how domestic violence within families in Turkey is legitimized based on sociocultural factors. As the frequency of religious practice, level of education, and socioeconomic status increase, the acceptance of violence decreases. Conversely, individuals from lower-income backgrounds are more likely to legitimize domestic violence. Notably, variables such as gender and the emphasis on obedience in children did not produce expected results. The findings suggest that not only legal but also educational interventions are crucial for addressing domestic violence.

Introduction and Aim

The societal acceptance of domestic violence constitutes a significant issue that facilitates its continuation. A national survey conducted in Turkey found that approximately one-third of women justified the use of physical violence against a spouse under certain circumstances (Hacettepe University Institute of Population Studies [HUIPS], 2015). This attitude is not limited to violence against women; physical punishment of children is also traditionally considered legitimate (UNICEF, 2014). Individuals' tendencies to condone violence vary depending on a range of sociocultural factors, including gender roles, religious beliefs and practices, education level, and socioeconomic conditions (Ellison et al., 2007; Rani et al., 2004).

The aim of this study is to identify the primary sociocultural determinants

influencing the legitimization of domestic violence within families. Specifically, the study investigates how variables such as frequency of religious practice, educational attainment, income level and social class, gender, place of residence (urban vs. rural), geographic region, and parenting values (particularly emphasis on obedience) affect individuals' attitudes toward the justification of domestic violence.

Research Hypotheses

H1: The more frequently individuals perform prayer (salaah), the less they approve of domestic violence.

H2: Higher educational attainment is associated with lower acceptance of domestic violence.

H3: Individuals with lower income levels are more likely to justify domestic violence.

H4: Those who value obedience in children are more likely to condone domestic violence.

H5: Men are more likely than women to approve of domestic violence.

H6: Rural residents are more likely to justify domestic violence than urban residents.

H7: Acceptance of domestic violence is higher in Eastern and Southeastern Anatolia compared to other regions.

H8: Individuals in lower socioeconomic classes are more likely to accept domestic violence than those in higher classes.

Materials and Methods

A quantitative research method was employed. The data were derived from the 2018 Turkey dataset of the World Values Survey (WVS). This open-source dataset includes responses from 2,415 participants across 26 statistical regions of Turkey, collected through face-to-face interviews. To test the proposed hypotheses, independent samples t-tests and one-way ANOVA were conducted.

Findings and Conclusion

The analyses reveal that certain sociocultural variables significantly influence

the acceptance of domestic violence. Participants who engage in regular religious practices, such as daily prayer, showed significantly lower levels of approval for domestic violence. Similarly, individuals with higher levels of education and socioeconomic status exhibited the lowest tendencies to legitimize violence, while those with lower income and from lower social classes demonstrated significantly higher levels of acceptance (Rani et al., 2004; Yount & Li, 2009). Regionally, the Southeastern Anatolia Region displayed significantly higher rates of domestic violence acceptance compared to other areas.

Contrary to expectations, no statistically significant differences were found between men and women in their approval of domestic violence. Unexpectedly, urban residents were found to have higher levels of acceptance compared to rural residents. Furthermore, the emphasis on obedience in childrearing did not exhibit a clear influence on attitudes toward domestic violence.

In conclusion, various factors contribute to the legitimization of domestic violence within families, and their effects do not always align with initial assumptions. The findings underscore the importance of educational interventions aimed at reshaping societal norms and values, alongside legal measures, in the prevention of domestic violence.

Keywords: Domestic violence, Sociocultural factors, Educational level, Religious practice, Socioeconomic status

References

- Ellison, C. G., Trinitapoli, J. A., Anderson, K. L., & Johnson, B. R. (2007). Race/ethnicity, religious involvement, and domestic violence. *Violence Against Women*, 13(11), 1094–1112.
- Hacettepe University Institute of Population Studies. (2015). *Research on Domestic Violence Against Women in Turkey 2014*. Ankara: Hacettepe University.
- Rani, M., Bonu, S., & Diop-Sidibé, N. (2004). An empirical investigation of attitudes towards wife-beating among men and women in seven sub-Saharan African countries. *African Journal of Reproductive Health*, 8(3), 116–136.
- United Nations Children’s Fund (UNICEF). (2014). *Hidden in Plain Sight: A Statistical Analysis of Violence Against Children*. New York, NY: UNICEF.

Üniversite Öğrencisi Olarak Aile Kurmak: Genç Yaşta Evliliğin Akademik ve Psikososyal Yansımaları

Dr. Öğr. Üyesi Burak Karip & Arş. Gör. Dr. Selman İyibildiren

Sağlık Bilimleri Üniversitesi

Özet

Giriş ve Amaç

Aile kurumu, bireylerin psikososyal gelişiminde ve toplumsal aidiyet duygusunun pekiştirilmesinde temel bir rol oynamaktadır. Özellikle üniversite öğrencisiyken evlilik kararı alan bireyler, akademik ve kişisel gelişim açısından önemli bir deneyim yaşamaktadır. Bu çalışmanın amacı, üniversite öğrencisiyken evlenmiş bireylerin deneyimlerini incelemek, genç yaşta evliliğin avantaj ve dezavantajlarını bilimsel bir yaklaşımla değerlendirmek ve bu süreçte karşılaşılan güçlüklerle ihtiyaçları tespit ederek çözüm önerileri sunmaktır. Ayrıca, genç yaşta evliliğin öğrencilik hayatı üzerindeki etkilerine toplumsal ve akademik bir perspektif kazandırılması hedeflenmektedir.

Gereç ve Yöntem

Bu çalışma, nicel bir araştırma yöntemiyle tasarlanmıştır. Katılımcılar, üniversite öğrencisiyken evlenmiş 25 bireyden oluşmaktadır (17 erkek, 8 kadın). Katılımcıların çoğunluğu tıp fakültesi mezunudur ve yaş ortalamaları yaklaşık 30'dur. Evliliklerin büyük çoğunluğu, akademik istikrarın sağlandığı 4. ve 5. sınıf dönemlerinde gerçekleşmiştir. Uygulanan anket, demografik bilgiler, evlilik öncesi ve sürecine ilişkin sorular, karşılaşılan güçlükler, ihtiyaçlara yönelik Likert tipi maddeler ve açık uçlu sorulardan oluşmaktadır. Elde edilen veriler

betimsel istatistik ve tematik analiz yoluyla değerlendirilmiştir.

Bulgular ve Sonuç

Araştırma bulguları, üniversite öğrencisiyken evlenen bireylerin karşılaştığı avantajlar ve dezavantajları ortaya koymaktadır. Evliliğin avantajları arasında sorumluluk bilincinin artması, düzenli bir yaşam tarzı, manevi huzur, eş desteği ile akademik motivasyonun güçlenmesi ve dini hassasiyetlerin daha rahat yaşanabilmesi öne çıkmaktadır. Dezavantajlar arasında ise maddi zorluklar, sosyal çevre ile etkileşimin azalması ve akademik başarıya olumsuz yansımalar dikkat çekmektedir.

Katılımcıların büyük bir bölümü, evli öğrencilere yönelik maddi destek (özellikle kira yardımı), psikolojik danışmanlık, rehberlik ve mentorluk gibi destek hizmetlerinin önemini vurgulamaktadır.

Ayrıca, katılımcıların çoğunluğunun tıp fakültesi öğrencisi veya mezunu olması, yoğun ve uzun süren bir eğitimin evlilikle nasıl kesiştiğine dair önemli ipuçları sunmaktadır. Evliliklerin çoğunlukla akademik olarak önemli bir dönemde, yani 4. ve 5. sınıf yıllarında gerçekleşmiş olması, bu yıllarda sağlanan akademik istikrarın evliliğin etkilerini dengelemeye yardımcı olduğunu düşündürmektedir. Birçok katılımcı, eşlerinin aynı bölümde eğitim almasının, karşılıklı destek sağlama kapasitesini artırdığı, bununla birlikte ortak akademik yüklerin zorluklar doğurduğu üzerinde durmuştur.

Sonuç olarak çalışma, evli öğrencilere yönelik psikolojik danışmanlık, akademik rehberlik ve uygun barınma desteği gibi kurumsal destek mekanizmalarının yaygınlaştırılmasının önemini vurgulamaktadır. Ayrıca, “öğrenci çift apartı” gibi projeler konusunda bazı katılımcıların temkinli yaklaştığı, bunun yerine maddi destek ve bağımsız yaşam alanları sağlanmasının daha uygun olacağına dair görüş belirttikleri anlaşılmaktadır. Elde edilen bulgular, üniversite düzeyinde evli öğrencilere yönelik sosyal politikaların geliştirilmesine katkı sunacak niteliktedir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Aile, Evlilik, Öğrenci, Üniversite

Starting a Family as a University Student: Academic and Psychosocial Reflections of Early Marriage

Asst. Prof. Dr. Burak Karip & Selman İyibildiren

Health Sciences University

Abstract

Introduction and Aim

The institution of family plays a fundamental role in the psychosocial development of individuals and in reinforcing the sense of social belonging. Particularly, individuals who decide to marry during their university years undergo significant experience in terms of both academic and personal development. This study aims to examine the experiences of individuals who married while still university students, evaluate the advantages and disadvantages of early marriage from a scientific perspective, identify the challenges and needs encountered during this process, and propose potential solutions. Additionally, the study seeks to offer a social and academic perspective on the effects of early marriage on student life.

Materials and Methods

This research was designed using a quantitative method. The participants comprised 25 individuals (17 males, eight females) who married during their university education. Most participants are medical school graduates, with an average age of approximately 30. Most marriages occurred during the 4th and 5th years of study, which are generally considered to be periods of academic stability. The survey included demographic questions, items related to the pre-marriage and post-marriage process, challenges faced, Likert-scale items regarding needs, and open-ended questions. The collected data were analyzed through descriptive statistics and thematic analysis.

Results and Conclusion

The study's findings reveal both the advantages and disadvantages faced by individuals who married while attending university. Reported advantages include increased responsibility, a more structured lifestyle, spiritual peace, enhanced academic motivation through spousal support, and the ability to live out religious values more comfortably. On the other hand, disadvantages include financial difficulties, reduced social interaction, and negative impacts on academic performance.

Many participants emphasized the importance of support services for married students, such as financial aid (particularly rental assistance), psychological counseling, academic guidance, and mentoring. Furthermore, the predominance of medical students among participants provides valuable insights into how a demanding and prolonged education intersects with the experience of marriage. The fact that most marriages occurred during academically critical years (fourth and fifth years) suggests that academic stability during this period may help balance the impacts of marriage. Many participants noted that having a spouse from the same academic field increased mutual support but also brought challenges due to shared academic burdens.

In conclusion, the study highlights the importance of expanding institutional support mechanisms such as psychological counseling, academic mentoring, and adequate housing assistance for married students. While some participants approached the idea of "student couple dormitories" with caution, many favored financial support and the provision of independent living spaces as more appropriate solutions. The findings contribute to developing social policies targeting married students at the university level.

Keywords: Education, Family, Marriage, Student, University

An Examination of Family Structure Transformation and Demographic Trends in Kosovo: Insights from the 2024 Census

Prof. Dr. Bernard Tahirbegolli

Heimerer College, Management of Health Institutions and Services, Heimerer College, Prishtina, Kosovo

Abstract

Kosovo, as a society undergoing demographic transition, has experienced significant changes in its population structure and family composition over the last decades. These changes reflect the influence of various factors such as the war and post-war situation, migration, and socioeconomic transformation. The study aims to examine demographic trends and family structure shifts over time using data from the 2011 and 2024 censuses.

This analysis is based on official data published by the Kosovo Agency of Statistics focusing on key demographic indicators and the structure of household economies.

Kosovo's total population in 2024 is recorded at 1,602,515 residents, marking a decrease of approximately 7.9% compared to 2011 (1,739,825). Urbanization has notably increased: 50.18% of the population now lives in urban areas, up from 38.03% in 2011. The age structure shows a rising elderly population, with those aged 65+ increasing from 6.7% in 2011 to 10.97% in 2024. The mean household size decreased from 5.90 members in 2011 to 4.33 in 2024. About 56% of households consist of 4 or fewer members, and 14.4% have only 2 members.

The 2024 Census data indicate that Kosovo is undergoing an advanced stage of demographic transition, characterized by population decline, accelerated urba-

nization, population aging, and decreasing household sizes. These demographic shifts present significant challenges for the formulation and implementation of effective social and health policies. There is a growing need to design sustainable strategies to support families, encourage childbirth, and adapt public systems to this emerging demographic profile.

Keywords: Population decline, Aging population, Health policy, Kosovo, Census 2024

The Family Between The Social Contract and The Moral Contract: A Comparative Analysis of Modern Theories and Islamic Doctrine

Vladimir Kera

“Minber” Research Center, Albania

Abstract

In the modern era, the concept of the family faces various challenges arising from cultural, legal, and philosophical transformations in society. This study provides an analytical and comparative exploration of the family through two theoretical approaches: the social contract and the moral contract, focusing on the modern Islamic perspective. As articulated in modern philosophical thought, the social contract defines the family as an institution established through social agreement, functioning on legal and utilitarian foundations. Conversely, within Islamic doctrine, the family transcends the notion of a purely legal contract (*nikaḥ*) and represents a moral and spiritual entity, founded on devotion, mercy, and mutual responsibility. Through an analysis of classical sources (the Qur’an, hadiths, traditional *fiqh*) and the contributions of contemporary scholars, this paper highlights how modern Islamic ethics offers a sustainable alternative to the liberal concept of the family. It is argued that, within the Islamic context, the family is understood as an *amanah* (trust) and a divine institution that embodies an internal moral structure to foster justice and harmony in both individual and social life. This study employs an interdisciplinary methodology, combining philosophical, theological, and sociological analysis, to examine whether, in the face of contemporary crises, the Islamic model of the family—as a moral unit—can offer a viable response to the challenges of individualism, ethical relativism, and social fragmentation.

In conclusion, this study suggests reconceptualizing the modern family in light of the moral values of the Islamic tradition, viewing it as a foundation for peace and social stability.

Keywords: social contract theory, moral contract, Islamic family theory, modernity, religion

Media Projects on Social Platforms for Family Protection

Dr. Aleksei Kiristaev

Moscow University

Abstract

The modern generation is completely immersed in the digital environment, and it is from there that they receive their values and ideological attitudes. On a global scale, social and other digital platforms negatively affect the age of marriage and create perverted ideals and values that hinder the creation of a family.

It is necessary to work with the consciousness and imagination of the younger generation, starting from adolescence, to form attitudes towards the timely creation of a strong family. It is important to create a trend among young people to have a strong family, be loyal, and have many children.

The most effective way to reach this audience is through visual content in the form of simple stories that communicate the idea that a traditional family is both modern and fashionable. That is why the creation of digital media projects with high social significance has proven to be effective, particularly for young people and families in Russia.

The study using certain real cases shows that media projects that have a high social impact (through the revival of family values, motherhood, and fatherhood) can quickly and at low cost bring positive results - deeply engage the target audience, encourage young people to enter into marital unions and become parents sooner. These digital projects are easily adapted to any language, culture and social audience.

Keywords: digital media, family values, parenthood

Genç Yetişkinlerde Algılanan Baba Varlığı ile Dini Tutumlar Arasındaki İlişki

Doç. Dr. Sema Yılmaz & Furkan Süzgün

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

Özet

Genç yetişkinlik dönemi, bireyin kimlik oluşumu, değer ve inançlarının şekillenmesi açısından kritik bir süreçtir. Aile dinamikleri, özellikle baba figürüne yönelik algılar, bireylerin dini tutumlarını etkileyerek dini kimliklerinin belirlenmesi ve gelişiminde önemli bir rol oynamaktadır. Bu nedenle, genç bireylerin babalarına yönelik algılarının dini tutumları üzerindeki etkisinin anlaşılması, onların dini kimlik oluşumları ve dini değerleri algılama süreçlerine yönelik önemli bir perspektif sunabilir. Bu araştırmanın amacı, üniversite öğrencilerinde algılanan baba varlığı ile dini tutumlar arasındaki ilişkiyi incelemektir. Algılanan baba varlığı, Baba Varlığı Ölçeği'nin üç alt boyutu (Baba ile İlişki, Babalık Algısı, Kuşaklararası Aile Etkileri) üzerinden değerlendirilmektedir. Araştırmada, belirlenen bu baba varlığı boyutları ile Dini Tutum Ölçeği'nin alt boyutları (Duygu, İlişki, Biliş, Davranış) arasındaki ilişkinin belirlenmesi hedeflenmektedir. Araştırma, nicel araştırma yöntemi kullanılarak yürütülen betimsel bir çalışmadır ve ilişkisel tarama modeline dayanmaktadır. Ayrıca, genç yetişkinlerde (üniversite öğrencileri) algılanan baba varlığı ile dini tutumlar arasındaki ilişkinin yaş, cinsiyet, sınıf düzeyi ve fakülte değişkenleri açısından farklılık gösterip göstermediği de araştırılmaktadır. Araştırmanın evrenini üniversite öğrencileri oluşturmaktadır; örneklem ise Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'nin İlahiyat, Eğitim, Mühendislik, Fen, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültelerinde öğrenim gören ve temsili örnekleme yöntemiyle seçilen gönüllü katılımcılardan oluşmaktadır. Araştırmada kullanılan istatistiksel analizler ve hipotez testleri arasında t-testi, ANOVA-F testi ve Pearson Momentler Çarpım Korelasyon Analizi yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Din Psikolojisi, Aile, Baba Varlığı Algısı, Dini Tutum, Genç Yetişkin.

Relationship Between Perceived Father Presence and Religious Attitudes in Young Adults

Assoc. Prof. Dr. Sema Yılmaz & Furkan Süzgün

Sivas Cumhuriyet University

Abstract

The young adulthood period is a critical time for the formation of identity, as well as the shaping of values and beliefs. Family dynamics, particularly the perception of the father figure, play a significant role in influencing individuals' religious attitudes, thereby determining and developing their religious identities. Therefore, understanding the effect of young people's perception of their fathers on their religious attitudes can provide insights into the formation of their religious identities and the comprehension of their religious values. The aim of this research is to examine the relationship between perceived paternal presence and the religious attitudes of university students. The perception of paternal presence is assessed through three sub-dimensions of the "Paternal Presence Scale" (Relationship with Father, Beliefs about Fatherhood, Intergenerational Family Influences). The study seeks to determine the relationship between these identified dimensions of paternal presence and the sub-dimensions of the "Religious Attitude Scale" (Affect, Relationship, Cognition, Behavior). This research employs a quantitative method and is a descriptive study using a relational screening model. It also investigates whether the relationship between perceived paternal presence and religious attitudes differs based on age, gender, class, and faculty status among university students. The population of the study consists of university students, while the sample includes voluntary participants from the faculties of Theology, Education, Engineering, Science, and Economic and Administrative Sciences at Sivas Cumhuriyet University, selected through a representative sampling method. Statistical analyses employed and hypothesis

testing process include t-tests, ANOVA-F test, and Pearson Product-Moment Correlation Analysis.

Keywords: Psychology of Religion, Family, Perceived Father Presence, Religious Attitude, Young Adulthood.

Deprem Sonrası Psiko-sosyal Destek Sürecinde Maneviyatın Rolü: Aile Dinamikleri Üzerine Bir İnceleme

Doç. Dr. Sezai Korkmaz

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi

Özet

Deprem, bireylerin ve ailelerin yaşamlarını derinden etkileyen travmatik olaylardan biridir. Kahramanmaraş merkezli depremler, eş ve aile bireyleri gibi ani kayıplar yaşamasına ve ev, işyeri gibi maddi zararların yaşanmasına neden olmuş; bu süreçte yaşanan barınma sorunları, konteynerde yaşam ve ekonomik belirsizlikler, bireylerin psiko-sosyal uyumlarını zorlaştırmıştır. Maneviyat, travma sonrası bireylerin başa çıkma mekanizmalarından biri olarak değerlendirilmektedir. Bu çalışma, deprem sonrası destek süreçlerinde maneviyatın rolünü ve aile içi dinamiklere etkisini incelemeyi amaçlamaktadır. Deprem sonrası süreçte, eş, çocuk ve aile bireylerinin kaybı, evsizlik, konteynerlerde yaşam ve ekonomik belirsizlikler, bireylerin yalnızlık, kaygı ve yas süreçlerini daha da derinleştirmektedir. Maneviyat ve dini inançlar, bu zorlu süreçte psikolojik dayanıklılığı artıran önemli faktörlerden biri olarak görülmektedir. Dua, ibadet, dini topluluklarla etkileşim ve ölüm sonrası yaşama dair inançlar, yas sürecinde bireylere anlam ve umut sunarak psikolojik uyum sürecini desteklemektedir.

Bu çalışma, nitel araştırma yöntemine dayalı bir analiz sunmaktadır. Kahramanmaraş'ta yaşayan depremzedelerle yapılan yarı yapılandırılmış görüşmeler ve mevcut literatür taraması kullanılarak, manevi başa çıkma stratejilerinin birey ve aile üzerindeki etkileri değerlendirilecektir. Çalışma, birinci dereceden kayıplar yaşayan bireylerin ve aile fertlerinin yas süreci, sosyal destek mekanizmaları ve psiko-sosyal dayanıklılığı üzerindeki etkilerine odaklanacaktır. Ön bulgular, maneviyatın deprem sonrası travma ve yas sürecinde önemli bir baş

etme mekanizması olduğunu göstermektedir. Dini ritüeller, toplumsal dayanışma ve ölüm sonrası yaşama dair inançlar, yas sürecinde bireylere anlam ve umut sağlamaktadır. Aile içi manevi dayanışmanın güçlenmesi, özellikle çocuklar ve yaşlıların psikolojik iyilik halinin korunmasında kritik bir rol oynamaktadır. Ayrıca, manevi yönelimleri güçlü bireylerin toplumsal destek mekanizmalarına daha hızlı entegre olduğu ve bu süreçlerinden daha fazla yararlandığı gözlemlenmiştir. Bu çalışma, afet sonrası psiko-sosyal destek programlarının manevi faktörleri içerecek şekilde genişletilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Aile içi manevi destek mekanizmalarının güçlendirilmesi ve bu müdahalelerin manevi rehberlik içerecek şekilde yeniden yapılandırılması, bireylerin afet sonrası iyileşme süreçlerine olumlu katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Deprem, Maneviyat, Aile Dinamikleri, Psiko-sosyal Destek, Yas Süreci, Dayanıklılık

The Role of Spirituality in the Psychosocial Support Process After Earthquakes: An Examination of Family Dynamics

Assoc. Prof. Dr. Sezai Korkmaz

Kahramanmaraş Sütcü İmam University

Abstract

Earthquakes are traumatic events that deeply affect individuals and families. The Kahramanmaraş-centered earthquakes have led to sudden losses of spouses and family members, as well as severe damage to homes and workplaces. In this process, housing problems, life in container settlements, and economic uncertainties have further complicated individuals' psychosocial adaptation. Spirituality is regarded as one of the key coping mechanisms for individuals facing trauma. This study aims to examine the role of spirituality in post-earthquake support processes and its impact on family dynamics. In the aftermath of the earthquake, spousal loss, homelessness, life in temporary housing, and financial instability have exacerbated individuals' experiences of loneliness, anxiety, and grief. Spirituality and religious beliefs are recognized as significant factors that enhance psychological resilience in such difficult times. Prayer, worship, engagement with religious communities, and beliefs in the afterlife provide individuals with a sense of meaning and hope, supporting their psychological adjustment in the grieving process. This study employs a qualitative research approach. Semi-structured interviews conducted with earthquake survivors in Kahramanmaraş, along with a comprehensive literature review, will be utilized to assess the effects of spiritual coping strategies on individuals and families. The research particularly focuses on individuals who have suffered primary losses, examining the impact on their grieving process, social support mecha-

nisms, and overall psychosocial resilience. Preliminary findings indicate that spirituality serves as a crucial coping mechanism in trauma and bereavement processes following an earthquake. Religious rituals, communal solidarity, and beliefs in the afterlife help individuals find meaning and hope during the grieving process. Strengthening family-based spiritual support plays a critical role in maintaining the psychological well-being of children and the elderly. Additionally, individuals with strong spiritual orientations tend to integrate more quickly into social support networks and benefit more effectively from these processes. This study highlights the need to expand post-disaster psychosocial support programs to integrate spiritual elements. Strengthening intra-family spiritual support mechanisms and restructuring these interventions to include spiritual counseling can make a significant positive contribution to individuals' recovery in the aftermath of disasters.

Keywords: Earthquake, Spirituality, Family Dynamics, Psychosocial Support, Grieving Process, Resilience

Aile Kurumuna Psikolojik ve Manevi Bir Bakış: Evli Bireylerde Duygusal Zekâ, Dindarlık ve Evlilik Doyumu İlişkisi

Uzm. Sümeyye Peşkir

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

Özet

Giriş ve Amaç

Aile, bireyin psikolojik ve manevi gelişiminin en temel ortamıdır. 21. yüzyılda aile kurumu, toplumsal dönüşüm ve bireyselleşmenin etkisiyle yeni biçimler almaktadır. Bu dönüşüm sürecinde evlilik ilişkilerinin niteliğini belirleyen psikolojik ve dini/manevi değişkenler, bireylerin evlilik doyumu üzerinde belirleyici bir rol oynamaktadır. Bu bağlamda, çalışmanın amacı evli bireylerde duygusal zekâ, dindarlık ve evlilik doyumu arasındaki ilişkiyi analiz ederek aile kurumuna bütüncül bir psikolojik ve manevi bakış sunmaktır. Ayrıca, demografik değişkenler açısından bu üç kavramın farklılık gösterip göstermediği de araştırılmıştır.

Gereç ve Yöntem

Araştırma, nicel yöntem esas alınarak ilişkisel tarama modeli ile yürütülmüştür. 2023–2024 yılları arasında Bolu ilinde yaşayan 685 evli bireyden gönüllülük esasına göre çevrim içi olarak veri toplanmıştır. Veri toplama araçları olarak Gözden Geçirilmiş Schutte Duygusal Zekâ Ölçeği, Evlilik Yaşamı Ölçeği ve Özer vd. tarafından geliştirilen Dindarlık Ölçeği kullanılmıştır. Katılımcıların yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi, evlenme şekli, kişisel gelişim eğitimi alma durumu, ebeveyn ilişkileri gibi çeşitli demografik verileri de Kişisel Bilgi Formu aracılığıyla değerlendirilmiştir. Verilerin analizinde SPSS 25.0 programı kullanılmış, tanımlayıcı istatistiklerin yanı sıra t-testi, ANOVA ve Pearson korelasyon analizleri uygulanmıştır.

Bulgular ve Sonuç

Araştırma bulgularına göre, duygusal zekâ ile evlilik doyumu arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Benzer şekilde, duygusal zekâ ile dindarlık arasında da anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki gözlemlenmiştir. Evlilik doyumu ile dindarlık arasındaki ilişki ise anlamlı ancak diğer ikisine göre daha zayıf düzeydedir. Ayrıca, bireylerin duygusal zekâ ve evlilik doyumu düzeyleri; eğitim durumu, evlenme şekli, ebeveynlerinin evlilik ilişkisi ve kişisel gelişim eğitimi alma durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaşmaktadır. Bu bulgular, bireyin içsel kaynaklarının duygusal farkındalık, inanç, değer yönelimi— aile içi ilişkilerde anlamlı roller üstlendiğini ortaya koymaktadır. Sonuç olarak bu çalışma, aile kurumunun sürdürülebilirliğinde yalnızca yapısal unsurların değil, bireyin psikolojik ve manevi donanımının da belirleyici olduğunu göstermektedir. Din psikolojisi, manevi danışmanlık ve evlilik terapisi alanlarına özgün katkı sunan bu araştırma, modern aile yapısını disiplinlerarası bir yaklaşımla anlamlandırmak isteyen akademik çalışmalara zemin teşkil etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Evli Bireyler, Duygusal Zekâ, Dindarlık, Evlilik Doyumu, Din Psikolojisi

A Psychological and Spiritual Perspective on the Family Institution: The Relationship Between Emotional Intelligence, Religiosity and Marital Satisfaction Among Married Individuals

Sümeyye Peşkir

Bolu Abant İzzet Baysal University

Abstract

Introduction and Purpose

The family constitutes the most fundamental setting for an individual's psychological and spiritual development. In the 21st century, the family institution has been undergoing transformation due to social change and the growing trend of individualization. Throughout this process, psychological and religious/spiritual variables that determine the quality of marital relationships play a critical role in shaping marital satisfaction. In this context, the aim of the present study is to offer a holistic psychological and spiritual perspective on the family institution by analyzing the relationship between emotional intelligence, religiosity, and marital satisfaction among married individuals. Furthermore, the study also explores whether these three variables differ across various demographic characteristics.

Method

This research was conducted using a quantitative approach based on the relational screening model. Data were collected online on a voluntary basis from 685 married individuals residing in the province of Bolu during the 2023–2024 period. The Revised Schutte Emotional Intelligence Scale, the Marital Life Scale, and the Religiosity Scale developed by Özer et al. were used as data collection

instruments. Demographic variables such as age, gender, level of education, type of marriage, participation in personal development training, and the marital relationship of parents were assessed through a Personal Information Form. The data were analyzed using SPSS 25.0 software, and descriptive statistics, t-tests, ANOVA, and Pearson correlation analyses were applied.

Findings and Conclusion

The findings of the study revealed a positive and significant relationship between emotional intelligence and marital satisfaction. Likewise, a significant and positively directed relationship was observed between emotional intelligence and religiosity. The relationship between marital satisfaction and religiosity, while still significant, was relatively weaker than the other two. Additionally, participants' levels of emotional intelligence and marital satisfaction differed significantly according to their educational background, type of marriage, parents' marital relationship, and whether they had received personal development training. These findings indicate that individuals' internal resources—such as emotional awareness, faith, and value orientation—play meaningful roles in family dynamics.

In conclusion, this study demonstrates that the sustainability of the family institution is influenced not only by structural factors, but also by the psychological and spiritual capacities of individuals. Offering unique contributions to the fields of psychology of religion, spiritual counseling, and marital therapy, this research provides a valuable foundation for interdisciplinary academic studies aiming to understand the modern family structure.

Keywords: Married Individuals, Emotional Intelligence, Religiosity, Marital Satisfaction, Psychology of Religion

Modern Hayatta “Baba”nın Değişen Rolü ve Çocukluk Dönemi Dini Gelişimi Üzerindeki Etkisi

Doç. Dr. Hızır Hacıkeleşoğlu

Ordu Üniversitesi

Özet

Bilindiği üzere yaşam içerisinde meydana gelen toplumsal değişmelere bağlı olarak aile yapısı, aile içi ilişkiler ve ebeveyn rolleri değişim gösterebilmektedir. Toplumun çekirdek yapısını oluşturan bir kurum olması nedeniyle ailede meydana gelen değişimler gerek aile içi ilişkileri gerekse toplumsal yapıyı derinden etkileme potansiyeline sahiptir. Kadınların iş yaşamında ve sosyo-kültürel hayatın her alanında daha aktif hale gelmeleri, diğer taraftan toplumsal cinsiyet tartışmaları gibi kadın-erkek eşitliğine/eşitsizliğine yönelik değişen bakış açısı, erkeğin çocuk bakımı dahil tüm işlerde daha fazla rol almalarına sebebiyet vermektedir. Bu bağlamda mevcut araştırmanın temel problemini “değişen ebeveynlik rolleri bağlamında “baba”nın çocukların psiko-sosyal gelişimleri üzerindeki etkisi nasıl bir görünüm arz etmektedir? Sorusu oluşturmaktadır. Bu çerçevede araştırmada ilk olarak kadınların toplum içerisindeki değişen rollerine odaklanılmaktadır. Diğer taraftan aile içerisinde ebeveyn rollerinin yeniden şekillenmesine bağlı olarak “baba” figürünün çocukların psikolojik dünyaları üzerindeki belirleyici rolü dini gelişim açısından ele alınmaktadır.

Artık kadınlar yaşamın en kılcal noktalarına kadar varlık sahalarını genişletmiş gözükmektedir. Bireysel ve toplumsal faktörlerin etkisiyle kadınların sosyal hayatın her alanında en azından önceki yıllardan daha farklı bir konuma kavuştukları gözlenmektedir. Bu durum daha önce ev işleri ve çocuk bakımı ile doğrudan muhatap olan kadınların hem ev hem de sosyal hayat içerisindeki rollerini güncellemeyi gerekli kılmaktadır. Nitekim kadınlar, hayatına müdahil olma,

sosyal faaliyetler ya da farklı alanlardaki meşguliyetler sebebiyle ev işlerinden uzaklaşabilmekte ya da bakımını üstlendiği çocuklardan ayrı kalabilmektedir. Diğer taraftan kadınların sosyal hayat içerisindeki varlıkları, baba figürünün ev içerisinde geçirdiği zaman dilimini artırabilmektedir. Artık babalar ev işleri (temizlik, yemek hazırlama, çocuk bakımı) ile eskiye nazaran çok daha yoğun bir şekilde ilgilenmektedir. Bu durum psikoloji sahasında birçok şeyi yeniden düşünmeyi gerekli kılmaktadır. “Anne” merkezli psikoloji yaklaşımların yerine “baba”nın sürece müdahil olduğu yeni psikolojik fikirlerin ortaya çıkışı, önümüzdeki yıllarda artarak devam edebilir. Sonuç olarak baba figürünün olumlu Tanrı tasavvuru ve sağlıklı dindarlık üzerindeki kayda değer etkisi düşünüldüğünde değişen ebeveyn rolleri bağlamında artan bir öneme sahip olduğu iddia edilebilir.

Anahtar Kelimeler: Aile, Ebeveynlik, Psikoloji, Dini Gelişim.

The Changing Role of the ‘Father’ in Modern Life and Its Impact on Religious Development During Childhood

Assoc. Prof. Dr. Hızır Hacıkeleşoğlu

Ordu University

Abstract

The family is affected by the social changes that occur in life. Accordingly, family structure, intra-family relations and parental roles may change. Since it is an institution that constitutes the core structure of society, changes in the family have the potential to deeply affect both intra-family relations and social structure. Women’s becoming more active in business life and in all areas of socio-cultural life, on the other hand, changing perspectives on gender equality/inequality, such as gender debates, cause men to take a greater role in all jobs, including childcare. In this context, the main problem of the current research can be stated as follows; “what is the effect of “father” on the psycho-social development of children in the context of changing parenting roles? In this framework, the research first focuses on the changing roles of women in society. On the other hand, depending on the reshaping of parental roles within the family, the determining role of the “father” figure on the psychological world of children is discussed in terms of religious development.

Nowadays, women seem to have expanded their sphere of existence to the most capillary points of life. Under the influence of individual and social factors, it is observed that women have attained a different position in every aspect of social life than in previous years. This situation makes it necessary to update the roles of women, who were previously directly involved in housework and childcare, both at home and in social life. As a matter of fact, women may be distracted from housework or be separated from the children they take care

of due to their involvement in life, social activities or occupations in different fields. On the other hand, the presence of women in social life may increase the amount of time the father figure spends at home. Fathers are now much more intensely involved in household chores (cleaning, meal preparation, childcare) than in the past. This situation makes it necessary to rethink many things in the field of psychology. The emergence of new psychological ideas in which the “father” is involved in the process instead of “mother” centered psychological approaches may continue to increase in the coming years. In conclusion, considering the significant impact of the father figure on positive conceptions of God and healthy religiosity, it can be argued that it has an increasing importance in the context of changing parental roles.

Keywords: Family, Parenting, Psychology of Religion, Religious Development.

Göç ve Aile Bağlamında Göçmen Aile Birleşimi

Prof. Dr. Zeynel Özlü & Uzm. İsmail Dinçdir & Uzm. Mehmet Sönercan

Gaziantep Üniversitesi

Özet

Giriş ve Amaç

Göç, tarih boyunca insan kültürünün bir olgusu olarak süregelmiştir. İnsanların var olmaya başladığı ilk andan itibaren göçler de insan yaşamına girmeye başlamıştır. Yapılma sebeplerine bakıldığında savaş, iklim, geçim doğal afetler vb. sebeplerle yapılan göçler karşımıza çıkıyorken, yapılma durumuna bakıldığında ulusal ve ulus ötesi (iç ve dış) göçler karşımıza çıkmaktadır. Yapılan bu göçler kimi zaman bütün aile fertleri ile gerçekleştiriliyor iken, kimi zaman da sadece aile reislerince gerçekleştirilmektedir. Aile reisleri göç ettikleri yeni ülkede bir düzen kurduktan sonra ailesinin geri kalan fertlerini de yanına almak istemektedirler. Çalışmamız tek başına göç etmiş, ya da göç esnasında ayrı düşmüş bireylerin aile birleşimlerinin nasıl gerçekleştirilebileceğinin açıklanmasında fayda sağlaması amacıyla yapılmıştır.

Gerekçe ve Yöntem

Göçmenlere yönelik ulusal ve uluslararası sözleşmeler, hukuk normları ve iş birlikleri anlaşmaları yapılarak göçmenlerin can ve mal güvenliği, hakları insan onuruna yakışacak şekilde güvence altına alınmaya çalışmaktadır. Çalışmamız, uluslararası sözleşmelerde, ulusal ve uluslararası hukuk normlarında ve anlaşmalarda göçmenlere yönelik oluşturulan kural ve kanunlar, bu alanda yapılan akademik yayınlar ve yayınlanmış olan faaliyet raporları incelenerek derleme yöntemi ile oluşturulmuştur.

Sonuç ve Bulgular

Günümüzde göçmenler genellikle tek başına göç etmekte ve göç ettikleri ülkeye yerleştikten sonra bireylerini yanına almak için birleşme çareleri aramaktadırlar. Uluslararası sözleşmelerde ve hukukta geçen, taraf ülkeleri bağlayan ve ülkelerin iç hukukunun da buna göre uyarladıkları Aile birleşimi hakkı göçmenlerin bu taleplerine cevap vermek amacıyla çalışan önemli bir hukuki argümandır. Aile birleşimi hakkı, aile fertlerini bir araya getirmenin yanı sıra göçmenlerin ev sahibi ülkedeki entegrasyonuna yönelik fayda sağlayarak daha kısa sürede uyum gerçekleştirmesine zemin hazırlayabilmektedir. Aile birleşimi hakkı, toplumun en küçük yapı taşı olan aile birliğinin sağlanması, korunmasında ve toplumda sağlıklı bireylerin yetiştirilmesinde büyük bir öneme haizdir. Nitekim ayrı düşmüş ve parçalanmış ailelerde yetişen bireylerin, toplumsal ve ahlaki kopukluklar yaşayarak toplumsal sorunlara sebebiyet verebilme durumlarının düzenli bir ailede yetişmiş bireylere nazaran daha fazla olduğu anlaşılmaktadır. Bu sebeple toplumun en küçük yapı taşı ve dolayısıyla toplumun temeli olan aile birliğinin sağlanması ve korunması, daha sağlam bireylerden oluşan bir toplumun oluşturulmasına da zemin hazırlayacaktır. Aile birleşimi hakkının uygulanması aşamasında oluşabilecek sorunların tespiti ve bu sorunlara yönelik oluşturulabilecek çözümlerin neler olabileceği üzerinde durmaktayız. Çalışmamız neticesinde elde edilen bulgular ve tespit edilen sorunların çözüm önerileri bildiri metninde detaylıca işlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Göçmen, Aile Birleşimi, Aile Birliği, Ailenin Korunması.

Migrant Family Reunification in the Context of Migration and Family

Prof. Dr. Zeynel Özlü & Uzm. İsmail Dinçdir & Uzm. Mehmet Sönercan

Gaziantep University

Abstract

Introduction and Objective

Migration has been a persistent and intrinsic element of human history, closely intertwined with the evolution of human civilization. From the earliest periods of human existence, migration has occurred in response to various factors such as war, climate change, economic hardship, and natural disasters. Migration may take the form of internal or international movement, and can involve entire families or individual members—often with family reunification planned at a later stage once stability is established in the host country. In many cases, the heads of households migrate first with the intention of subsequently bringing their family members. This study explores the legal and procedural dimensions of family reunification for individuals who have migrated alone or experienced separation from their families during the migration process.

Rationale and Methodology

In recognition of the fundamental rights of migrants, numerous national and international legal frameworks, conventions, and cooperation agreements have been established to protect their lives, property, and dignity. This study draws upon a comprehensive analysis of legal instruments, including international conventions, national and transnational legal norms, academic literature, and institutional activity reports. The aim is to assess the scope and implementation of family reunification rights and to identify practical and legal challenges in the process.

Results and Findings

Contemporary migration patterns often involve individuals relocating alone, with subsequent efforts made to reunite with family members once residency is secured in the host country. The right to family reunification, as enshrined in international law and reflected in national legislation, constitutes a critical legal foundation for these efforts. Beyond reuniting family members, this right also plays a vital role in promoting social cohesion and facilitating the integration of migrants into their new communities. Ensuring family unity is essential not only for individual well-being but also for broader societal stability. Research indicates that individuals raised in stable, united family environments are less likely to experience social and psychological disconnection, and less likely to contribute to social problems, than those raised in fragmented family settings.

This study emphasizes the significance of family reunification in preserving the family as the fundamental unit of society. It also highlights the challenges encountered in the application of family reunification rights and proposes potential legal and policy-based solutions. The findings and recommendations are presented in detail within the main body of the paper.

Keywords: Migration, Family Reunification, Family Unity, Family Protection

Türkiye’den Avrupa’ya Göç Eden Ailelere Yönelik Manevi Danışmanlık Ve Rehberlik Modeli: Strazburg Örneği

Dr. Tuba Kevser Şahin

Diyanet İşleri Başkanlığı

& Prof. Dr. Mustafa Naci Kula

Uludağ Üniversitesi

Özet

Göçmen aileler, yaşadıkları toplumlarda sosyokültürel ve psikolojik zorluklarla karşılaşmakta, bu da bireylerin ve aile yapılarının bütünlüğünü tehdit etmektedir. Bu bağlamda, özellikle Türk ve Müslüman göçmen ailelere yönelik geliştirilen manevi danışmanlık ve rehberlik modeli, aile içi huzuru artırmayı ve dinî başa çıkma stratejilerini desteklemeyi amaçlamaktadır.

Bu çalışmada, Fransa’nın Strazburg kentinde yaşayan Türk ve Müslüman göçmen ailelerin karşılaştığı problemleri tespit etmek, bu problemlerin çözümünde manevî danışmanlığın etkisini değerlendirmek ve geliştirilen modelin etkililiğini test etmek amaçlanmıştır. İlk olarak, örneklem kapsamında başvuru alan derneklerde bulunan ve rastgele seçilen 96 gönüllü bireyle yarı yapılandırılmış mülakatlar gerçekleştirilmiş ve mülakatlarda katılımcılara 16 soru

yöneltirilmiştir. Bu görüşmeler ile göçmen bireylerde aile içi sorunların türleri, yaygın başa çıkma yöntemleri ve manevî danışmanlığın tanınırlık düzeyi tespit edilmiştir.

Yapılan mülakatların ardından modelin içeriği, sevgi, saygı, güven, hoşgörü, affetme ve sorumluluk gibi temel değerler üzerine inşa edilmiş; varoluşçu psikoloji, pozitif psikoloji, bibliyoterapi, logoterapi ve sinematerapi gibi yöntemlerden faydalanılmıştır. Çalışmada deney (15 kişi) ve kontrol grubuna (15 kişi)

oturumların öncesinde ve sonrasında Aile Huzuru Ölçeği (AHÖ) ve Dinî Başa Çıkma Ölçeği (DBÇÖ) uygulanmış, elde edilen veriler istatistiksel analizlere tabi tutulmuştur. Bulgular, modelin deney grubunda anlamlı bir değişim sağladığını göstermiştir. Aile huzuru düzeylerinde artış, dinî başa çıkma yöntemlerinin bilinçli şekilde kullanımı ve sorun çözme stratejilerinde iyileşme gözlemlenmiştir. Sonuçlar, manevi danışmanlık hizmetlerinin, Avrupa'da yaşayan Türk ve Müslüman göçmen ailelerin topluma uyum sürecine katkı sağlayan etkili bir destek mekanizması olabileceğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Manevî Danışmanlık ve Rehberlik, Aile İçi Problemler, Göçmenler, Aile Huzuru, Dinî Başa Çıkma

A Spiritual Counseling and Guidance Model for Families Migrating from Türkiye to Europe: The Case of Strasbourg

Dr. Tuba Kevser Şahin

Presidency of Religious Affairs

Prof. Dr. Mustafa Naci Kula

Uludağ University

Abstract

Immigrant families who have lived in France for multiple generations continue to face sociocultural and psychological challenges that threaten the integrity of both individuals and family structures. In this context, a spiritual counseling and guidance model has been developed specifically for Turkish and Muslim immigrant families to enhance family harmony and support religious coping strategies. This study aims to identify the problems faced by Turkish and Muslim immigrant families living in Strasbourg, France, evaluate the impact of spiritual counseling in addressing these issues, and assess the effectiveness of the proposed model. Initially, semi-structured interviews were conducted with 96 randomly selected volunteers from associations within the sample framework. Participants were asked 16 questions to examine the nature of intra-family conflicts, common coping strategies, and the level of awareness regarding spiritual counseling.

Following the interviews, the model was structured around core values such as love, respect, trust, tolerance, forgiveness, and responsibility. The intervention incorporated approaches from existential psychology, positive psychology, bibliotherapy, logotherapy, and cinema therapy. The study included an experimental group (15 participants) and a control group (15 participants), both of

whom were administered the Family Harmony Scale (FHS) and the Religious Coping Scale (RCOPE) before and after the sessions. The statistical analyses of the collected data indicated a significant improvement in the experimental group. Notable outcomes included an increase in family harmony, a more conscious use of religious coping methods, and enhanced problem-solving strategies. These findings suggest that spiritual counseling services can serve as an effective support mechanism in facilitating the social adaptation of Turkish and Muslim immigrant families in Europe.

Keywords: Spiritual Counseling and Guidance, Family Problems, Emigrants, Family Peace, Religious Coping

Diasporada Türk Ailesi

Dr. Öğr. Üyesi Zehra Işık

Marmara Üniversitesi

Özet

Giriş ve Amaç

II. Dünya Savaşı'ndan sonra Avrupa'daki devletlerin işçi ihtiyacını karşılamak için, ithal çalışan istihdamına yönelmeleri sonucu, 1961'de Türkiye ile Federal Almanya arasında yapılan anlaşma çerçevesinde Türkiye'den dört yüz elli kişi Almanya'ya çalışmak için gitmiştir. Türk vatandaşları zamanla misafir işçi statüsünden çıkarak bulundukları ülkede kalıcı olarak yaşamaya başlamıştır. Daha sonraki yıllarda hızlanan göç dalgasından günümüze kadar geçen atmış yılı aşan sürede Almanya'da oluşan dört Türk kuşağından bahsetmek mümkündür.

Almanya Avrupa'da en çok Türk nüfusun bulunduğu ülkedir. Buna ilaveten Almanya'daki Türkler, ülkede Almanlardan sonra en fazla nüfusa sahip olan topluluktur. Bu nedenle "Göç ve Aile" temalı bir araştırma yapmak için Almanya'nın en elverişli ülke olduğu söylenebilir. Almanya'ya göçün ilk yıllarında göçmenlerin çoğu erkeklerden oluşmaktayken sonraki yıllarda kadınlar ve çocukların sürece dahil olmasıyla birlikte göçün formu değişmiş ve bu durum "feminisation of migration" (göçün kadınlaşması) olarak tanımlanmıştır. İkinci kuşakla birlikte aile birleşimi yoluyla kadınların ve çocukların da Türkiye'den Almanya'ya göçü sonucunda Türk aile yapısını etkileyecek olgular ortaya çıkmaya başlamıştır. Dördüncü kuşakta ise önceki üç kuşak ile farklılaşan tutum ve tercihler dikkat çekmektedir.

Bu çalışma; sosyo-kültürel anlamda önceki kuşaklardan oldukça farklı bir profil gösteren dördüncü kuşağın bu farklılıklarının kimlik, dindarlık algısı ve dindarlık biçimine yansımaları, kadınlar üzerinden ortaya koyma amacıyla ortaya çıkmıştır. Kadının kimlik ve dindarlık algısındaki değişimin diasporadaki Müslüman Türk aile yapısının da değişimi anlamına geldiği öngörülmüştür.

Gereç ve Yöntem

Araştırma, TÜBİTAK 2219 Yurt Dışı Doktora Sonrası Araştırma bursu desteğiyle 2024 yılında Berlin’de gerçekleştirilmiştir. Proje çalışmasında, nitel araştırma yöntemi tercih edilmiş ve herhangi bir sosyal sürece dair kapsamlı bir açıklamaya ihtiyaç duyulduğunda başvurulacak “Gömülü Teori” yöntemi kullanılmıştır. Çalışmada Almanya’da kadın kimliği ve dindarlığı konusu, Berlin’de yaşayan üçüncü ve dördüncü kuşak Türk kökenli Müslüman kadınlar özelinde ele alınmıştır. Almanya’daki iki nesli temsil eden Müslüman Türk kökenli kadınların; dindarlık algıları, gündelik hayatlarında dinin ve dini değerlerin yeri incelenmiş, “Aile” konusundaki yaklaşımları değerlendirilmiştir. Her iki nesilden on yedişer kişi olmak üzere toplam otuz dört kadınla yüz yüze mülakatlar yapılmış, ayrıca genç kızların ve annelerin iştirak ettiği dini sohbetler ve sosyal etkinliklere dahil olunarak, katılımlı gözlem gerçekleştirilmiştir. Kimlik ve aidiyet gibi konu başlıklarında kendinden önceki kuşaklardan farklı bir görünüm sergileyen dördüncü kuşak kadınlarıyla/genç kızlarıyla, kendilerine hem kuşak hem de mekânsal ve duygusal anlamda en yakın kadın olan anneleri arasında karşılaştırmalar yapılmıştır.

Bulgular ve Sonuç

Araştırma sonucunda üçüncü kuşak kadınların, ailelerinde edindikleri milli ve dini kimliği ve geleneksel Türk aile yapısını korudukları ve çocuklarına da bu değerleri aktarmaya çalıştıkları görülmüştür. Bununla birlikte bu annelerin dördüncü kuşağa mensup kızları, önceki üç nesle oranla daha fazla kimlik ve aidiyet problemi yaşamaktadır. Anneler ibadet ve örtünme/tesettür merkezli bir dindarlık biçimi sergilerken, genç kızların ahlak ve evrensel değerleri benimseme temelli bir dindarlık anlayışı geliştirdikleri gözlenmiştir. Üçüncü kuşağı temsil eden kadınların hepsinin eşleri Müslümandır. Ancak dördüncü kuşağın temsilcisi genç kızlarda yalnız yaşama olgusu ve Almanlarla veya farklı milletlerden kişilerle evlenme oranı artmaktadır. Çalışmada diasporada Türk aile yapısının ve değerlerinin korunması ve aktarılmasına yönelik öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Din Psikolojisi, Aile, Almanya’ya Göç, Almanya’da Türkler, Diasporada Türk Ailesi.

The Turkish Family in the Diaspora

Dr. Zehra Işık

Marmara University

Abstract

Introduction and Purpose

After World War II, as a result of the European states' tendency to employ imported workers to meet their labour needs, four hundred and fifty people from Turkey went to Germany to work within the framework of the agreement between Türkiye and the Federal Republic of Germany in 1961. In time, Turkish citizens left the guest worker status and started to live permanently in the country they were living in. It is possible to talk about four Turkish generations that have formed in Germany in more than sixty years from the wave of migration that accelerated in the following years until today.

Germany is the country with the largest Turkish population in Europe. In addition, Turks in Germany are the community with the largest population in the country after the Germans. Therefore, it can be said that Germany is the most suitable country to conduct a research on 'Migration and Family'. In the first years of migration to Germany, most of the migrants were men, but in the following years, with the inclusion of women and children, the form of migration changed and this situation was defined as 'feminisation of migration'. With the second generation, as a result of the migration of women and children from Türkiye to Germany through family reunification, phenomena that would affect the Turkish family structure started to emerge. In the fourth generation, attitudes and preferences differing from those of the previous three generations stand out.

This study has emerged with the aim of revealing the reflection of these differences of the fourth generation, which shows a profile quite different from the previous generations in socio-cultural terms, on identity, perception of religiosity and form of religiosity through women. It is foreseen that the change in

women's perception of identity and religiosity means the change in the Muslim Turkish family structure in the diaspora.

Materials and Method

The research was carried out in Berlin in 2024 with the support of TUBITAK 2219 Postdoctoral Research Abroad Scholarship. In the project the qualitative research method was preferred and the 'Grounded Theory' method, which is used when a comprehensive explanation of any social process is needed, was used. In the study, the issue of women's identity and religiosity in Germany was analysed in the context of third and fourth generation Muslim women of Turkish origin living in Berlin. The perceptions of religiosity, the place of religion and religious values in the daily lives of Muslim women of Turkish origin representing two generations in Germany were analysed, and their approaches to 'family' were evaluated. Face-to-face interviews were conducted with a total of thirty-four women, seventeen from each generation, and participant observation was carried out by participating in religious meetings and social events attended by young girls and mothers. Comparisons were made between the fourth generation women/young girls, who exhibit a different outlook from their predecessors in terms of identity and belonging, and their mothers, who are the women closest to them both in terms of generation and in spatial and emotional terms.

Findings and Conclusion

As a result of the research, it was observed that third generation women preserve the national and religious identity and traditional Turkish family structure they have acquired in their families and try to pass on these values to their children. However, the fourth generation daughters of these mothers have more identity and belonging problems compared to the previous three generations. While the mothers exhibited a form of religiosity centred on worship and veiling, the daughters developed a religiosity based on morality and universal values. The husbands of all women representing the third generation are Muslims. However, the phenomenon of living alone and the rate of marrying Germans or people of different nationalities are increasing among young girls representing the fourth generation. In the study, suggestions for the preservation and transmission of Turkish family structure and values in the diaspora are presented.

Keywords: Psychology of Religion, Family, Migration to Germany, Turks in Germany, Turkish Family in Diaspora.

Zorunlu Göç Ve Ailenin Dönüşümü: Türkiye’deki Suriyeli Sığınmacılar Örneği

Prof. Dr. Orhan KOÇAK, Beyza Nur YILDIZ

İstanbul Üniversitesi- Cerrahpaşa

Özet

Toplumsal yapının en temel kurumlarından biri olan aile, yalnızca bireyler arası ilişkilerden değil, aynı zamanda ekonomik, kültürel ve politik değişimlerden de etkilenmektedir. Bu değişimler arasında yer alan zorunlu göç, aile yapısını, işlevlerini ve iç dinamiklerini dönüştüren güçlü bir etkidir. 2011 yılında başlayan iç savaşın ardından milyonlarca Suriyeli, Türkiye’ye sığınmak zorunda kalmış ve bu göç, sadece fiziksel bir yer değişimini değil, aynı zamanda aile yapılarında, toplumsal rollerde ve kimlik algılarında köklü dönüşümleri beraberinde getirmiştir.

Bu çalışma, Türkiye’ye göç eden Suriyeli sığınmacıların aile içi ilişkilerinde, sosyal bağlarında ve kültürel uyum süreçlerinde yaşadıkları değişimleri nitel bir araştırma yöntemiyle incelemektedir. Suriyeli bireylerden alınan bilgiler sonucunda, geniş aile modelinden çekirdek aile yapısına geçişin yaygınlaştığı, akraba ve komşuluk ilişkilerinin zayıfladığı ve dil bariyerinin sosyal izolasyonu derinleştirdiği görülmüştür. Göç süreciyle birlikte aile içindeki roller ve otorite ilişkileri yeniden şekillenmiş, çocukların erken yaşta ekonomik sorumluluklar üstlenmek zorunda kaldığı tespit edilmiştir. Bu durum, geleneksel yaş ve cinsiyet rollerinin belirsizleşmesine neden olmuştur. Katılımcılar ayrıca, ev sahibi ülkenin kültürel değerleri ile kendi gelenekleri arasında sürekli bir müzakere içerisinde olduklarını ve kimliklerini hem koruma hem de uyum sağlama çabası içinde yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Tüm bu bulgular, göçün sadece mekânsal değil, aynı zamanda ailevi, toplumsal ve kültürel düzeyde çok katmanlı bir dönüşüme yol açtığını göstermektedir.

Anahtar kelimeler: Zorunlu göç, aile yapısı, Suriyeli sığınmacılar, kültürel etkileşim, kimlik müzakeresi

Forced Migration and the Transformation of the Family: The Case of Syrian Refugees in Türkiye

Prof. Dr. Orhan KOÇAK, Beyza Nur YILDIZ -

Istanbul University- Cerrahpasa

Abstract

The family, as one of the most fundamental institutions of social structure, is influenced not only by interpersonal relationships but also by economic, cultural, and political changes. Among these changes, forced migration is a powerful factor that transforms family structures, functions, and internal dynamics. Following the outbreak of civil war in 2011, millions of Syrians were forced to seek refuge in Turkey. This migration has brought about not only a physical relocation but also profound transformations in family structures, social roles, and perceptions of identity.

This study qualitatively examines the changes experienced by Syrian refugees in Turkey in their family relationships, social ties, and cultural adaptation processes. Based on data collected from Syrian individuals, the findings indicate a widespread shift from extended family models to nuclear family structures, weakening of kinship and neighborhood relations, and deepening of social isolation due to language barriers. The migration process has reshaped familial roles and authority dynamics, with children being compelled to take on economic responsibilities at an early age. This has led to a blurring of traditional age and gender roles. Participants also expressed that they are constantly negotiating between the cultural values of the host country and their own traditions, striving both to preserve their identity and to adapt. All these findings demonstrate that migration leads to a multi-layered transformation not only spatially but also at familial, social, and cultural levels.

Keywords: Forced migration, family structure, Syrian refugees, cultural interaction, identity negotiation

Dijital ve Küresel Çağda Aile Kavramının Korunması ve Geliştirilmesinde Sofra Kültürü ve Beslenmenin Rolü

Prof. Dr. Fatih Öz

Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Gıda Mühendisliği Bölümü

Özet

Canlıların yaşamlarını sürdürebilmesi için gerekli olan besin öğelerinin yeterli ve dengeli bir şekilde alınması olarak tanımlanan beslenme, sadece kişinin günlük olarak yapmak zorunda olduğu bir ihtiyaçtan öte kültürel bir paylaşım alanıdır. Bu doğrultuda, sofrta kültürümüz; yemeklerin sadece beslenme amacıyla değil, aynı zamanda aile ve toplumsal birlikteliğin bir simgesi olarak gerçekleştirildiği köklü bir gelenek ve mirastır. Dolayısıyla, beslenme, sosyal bir paylaşım, kültürel bir aktarım ve aile bağlarını güçlendiren temel bir unsur olarak da ön plana çıkmaktadır. Ancak, günümüzde kentleşmenin artması, aile yapısının değişmesi, kadınların iş gücüne katılması, çalışma hayatının yoğunluğu, insanların zamanı etkin kullanma düşüncesi ve gıda sanayii ve teknolojisindeki gelişmeler gibi çeşitli faktörler aile bireylerinin ortak sofralarda buluşma sıklığını azaltmakta ve geleneksel aile yemeklerinin yerini hazır gıdalara bırakmaktadır. Neticede, ailelerin beslenme alışkanlıkları köklü biçimde değişmekte, özellikle çocuklar ve gençler başta olmak üzere aile bireylerinin yetersiz ve dengesiz beslenmesi ile çeşitli sağlık problemlerine yakalanma riskleri de artış göstermektedir. Kişinin sağlığının bozulması, iş gücü kaybı ve artan sağlık harcamaları nedeniyle hem ailenin hem de ülkenin ekonomisini olumsuz yönde etkilemektedir. Tüm bunların yanı sıra, evde yemek yeme sıklığının azalması ailenin sosyal bağlarını da zayıflatmaktadır. Zira, aile, yalnızca çeşitli yollarla birbirine bağlı bireylerden oluşan toplumun en küçük sosyal birimi değil aynı zamanda kültürel devamlılığın, bireysel kimliğin ve toplumsal dayanışmanın da inşa edildiği temel bir sosyal yapıdır. Bu yapının korunması ve güçlendirilmesi, sadece ekonomik ya

da hukuki önlemlerle değil aile içi etkileşimi artıran, duygusal bağları besleyen/ geliştiren ve kültürel değerleri yaşatan eylemlerle de sağlanmalıdır. Gelenekten geleceğe sofranın kültürünün korunması ve sağlıklı sofraların kurulması bu doğrultuda yapılabilecek en önemli eylemlerdendir. Sunulan bu çalışmada, “21. Yüzyılda Aile Olmak” başlığı altında, bir gıda mühendisi gözünden aile kavramının korunması ve geliştirilmesinde sofranın kültürü ve beslenmenin rolü ele alınmakta, mevcut sorunlar, riskler ve çözüm önerileri sunulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sofra kültürü, beslenme, sağlık, aile

The Role of Sofra Culture and Nutrition in Preserving and Developing the Concept of Family in the Digital and Global Age

Prof. Dr. Fatih Öz

Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Gıda Mühendisliği Bölümü

Abstract

Nutrition, defined as the sufficient and balanced intake of nutrients necessary for living beings to sustain life, is not only a daily necessity, but also a cultural practice. In this context, sofras culture is a deep-rooted tradition and heritage. Meals are made not only for nutritional purposes, but also as symbols of family and social unity. Therefore, nutrition is a social activity that strengthens family ties and is a basic element of cultural transmission. However, various factors such as increasing urbanization, changing family structures, women joining the workforce, the intensity of working life, the idea of using time effectively, and developments in the food industry and technology are reducing the frequency with which family members meet at the tables and replacing traditional family meals with ready-made foods. Consequently, families' eating habits are changing radically, and the risk of family members, especially children and young people, developing health problems due to inadequate and imbalanced nutrition is increasing. A person's deteriorating health, loss of labor, and increasing health expenses negatively affect both the family and the country's economy. Additionally, decreased frequency of eating at home weakens family social ties. This is because the family is not only the smallest social unit of the society consisting of individuals connected to each other in various ways, but also a basic social structure where cultural continuity, individual identity, and social solidarity are built. This structure should be protected and strengthened not

only with economic or legal measures, but also with actions that increase family interaction, develop emotional ties, and preserve cultural values. Preserving sofra culture from tradition to the future and establishing healthy eating habits are among the most important actions that can be taken. This study, under the title of “Becoming a Family in the 21st Century”, discusses the role of sofra culture and nutrition in protecting and developing the concept of family from a food engineer’s perspective. It also presents current problems, risks and solution suggestions.

Keywords: Sofra culture, nutrition, health, family

Kahramanlık Destanlarında Aile: Mitolojiden Günümüz Türk Kültürüne

Doç. Dr. Fidan Gasımova

Azerbaycan Milli İlimler Akademisi Folklor Enstitüsü

Özet

Giriş. Halkın dünya görüşü, psikolojisi, tarihi, dini ve estetik bakış açıları ifade edilen kahramanlık destanları genellikle bireysel cesaretin, toplumsal değerin anlatıldığı, aynı zamanda toplumun kolektif hafızasında yer edinmiş, kimlik inşasında da etkili olan metinlerdir. Söz konusu metinlerde sadece savaşlar ve kahramanlıklar değil, aynı zamanda toplumsal yapılar, aile kavramı da anlatılmaktadır. Bunun için de bildiride kahramanlık destanlarında aile kurumunun nasıl şekillendiği, onun mitolojik kökenini ve günümüz Türk kültüründe nasıl iz bıraktığı incelenmektedir.

Bu destanlara baktığımızda aile, kahramanın yetiştiği ve güç aldığı kaynak olmakla birlikte onun korumaya çalıştığı kutsal bir yapıdır. Kahramanın mensubu olduğu aile de yalnızca biyolojik birlik değil, aynı zamanda inanç sistemlerinin, toplumsal değerlerin ifadesidir. Kahramanın babası onun ahlaki ve sosyal temelini, yani dünya görüşünü belirleyen figürken, annesi doğurgan, koruyucu rolüyle kültürel devamlılığın temsiline dönüşür. Genel olarak, kahramanlık destanlarında erkeklerle, kadınlar aile ilişkilerinin düzgün kurulmasında neredeyse eşit görevi üstlenmektedirler. Örneğin, “Kitab-i Dede Korkut”, “Köroğlu” gibi destanlarda aile, onun onurunun korunması, hoşgörü, sabır, sadakat gibi olumlu göstergeleri kadın kahramanlarda görmek mümkündür. Onlar aynı zamanda aşk, sadakat, vatanseverlik, devlet işlerinde ve bir takım başka yönlerden de test edilmiştir. Bu da tarihin istenilen döneminde gerek ailede gerekse diğer alanlarda kadının yeri ve rolünün önemini vurgulamaktadır.

Sonda bunu da belirtelim ki, her milletin kültürü, yaşam tarzı, davranışları, örf ve adetleri folklor aracılığıyla yeni nesillere aktarılır. Kahramanlık destan-

larında da aile bir anlatı motifi olmakla birlikte bir kültürel hafıza kodudur. Bu nedenle de, aile teması açısından okunan destanlar yalnızca folklor metinleri değil, aynı zamanda tarih boyunca değişmeyen ahlaki, toplumsal ve kültürel değerlerin de ifadesidir. Bunun için günümüzde de evlilik müessesesi kurulurken, kadim kültürümüzün temel değerleri göz ardı edilmemeli, aynı zamanda çağın gereklilikleri ve geleceğe yönelik toplumsal dinamikler de dikkate alınmalıdır. Dolayısıyla, araştırmada da esas amaç bu anlatıların sadece mitolojik ve folklor yönünü değil, sosyolojik ve antropolojik katmanlarını da göz önünde bulundurmaktır.

Anahtar Kelimeler: Destan, aile, Türk kültürü, mitoloji, kahramanlık

The Family in Heroic Epics: From Mythology to Contemporary Turkish Culture

Assoc. Prof. Dr. Fidan Gasimova

Institute of Folklore, Azerbaijan National Academy of Sciences

Abstract

Introduction. Heroic epics, which express the worldview, psychology, history, religion and aesthetic perspectives of the people, are generally texts that tell of individual courage and social value, and at the same time have a place in the collective memory of the society and are effective in the construction of identity. In these texts, not only wars and acts of heroism are depicted, but also social structures and the concept of family are portrayed. For this reason, the paper examines how the institution of family is shaped in heroic epics, explores its mythological origins, and analyzes how it has left its mark on contemporary Turkish culture.

When we look at these epics, the family appears not only as the source from which the hero is raised and draws strength, but also as a sacred institution that the hero strives to protect. The family to which the hero belongs is not merely a biological unit, but also a reflection of belief systems and social values. The hero's father is a figure who shapes his moral and social foundation, his worldview, while the mother, with her nurturing and protective role, becomes a symbol of cultural continuity. In general, men and women in heroic epics share almost equal responsibilities in establishing and maintaining proper family relationships. For example, in epics such as *The Book of Dede Korkut* and *Koroglu*, the family is portrayed as a source of honor, and positive values such as tolerance, patience, and loyalty are often embodied in female characters. They are also tested through themes such as love, loyalty, patriotism, involvement in state affairs, and various

other aspects. This highlights the significance of women's roles and positions, both within the family and in other spheres, across different periods of history.

Finally, let us also emphasize that the culture, lifestyle, behaviors, customs, and traditions of every nation are transmitted to future generations through folklore. In heroic epics, the family is not only a narrative motif but also a cultural memory code. Therefore, when these epics are read through the lens of the family theme, they are not merely folklore texts but also expressions of enduring moral, social, and cultural values throughout history. Therefore, when establishing the institution of marriage today, the fundamental values of our ancient culture should not be overlooked, while also taking into account the necessities of the present age and the social dynamics of the future. Accordingly, the primary aim of this study is to consider not only the mythological and folkloric aspects of these narratives, but also their sociological and anthropological layers.

Keywords: Epic, family, Turkish culture, mythology, heroism

Halk Edebiyatında İki Kişilik Aile Modeli- Yaşlı Kadın Ve Tek Evladı: Azerbaycan Masal Örnekleri Esasında

Dr. Şebnem Asadova

Azerbaycan Milli Bilimler Akademisi Folklor Enstitüsü

Özet

Bu bildiride halk edebiyatında sıkça rastlanan iki kişilik aile modeli olan yaşlı kadın ve tek evladı ele alınacaktır. İki kişilik aile yapısı, birçok halk hikayesinde, masalda yer almakta olup, toplumsal ve kültürel dinamikleri anlamak açısından önem arz etmektedir. Yaşlı kadın, genellikle bilge, şefkatli ve koruyucu bir figür olarak tasvir edilirken, tek evladı ise genellikle genç, cesur ve maceraperest karakterlerle özdeşleştirilir. Masallara baktığımızda, çoğu zaman yaşlı kadınların kız veya erkek çocukları sonradan evlat edindiğini görürüz. “Gıra Kız” Azerbaycan masalında, Gıra Kız fırıncı kadına sığınır. “Əməmxiyar” (Ememhiyar) masalında, ağaç parçası olan kız küpegir karının evinde canlanır ve ona torunluk yapmaya başlar. Bu masalların çoğunda, torunların arzusu ile yaşlı kadın onlara “anne” veyahut “büyükanne” olur.

“Yaşlı Kadın ve Tek Evladı” konusundaki dikkat çeken noktalardan biri de, yaşlı kadının torununun mitolojik bir figür olan kel olmasıdır. “Fərasətli Keçəl” (Akıllı Kel), “Keçəl Məhəmmədin Evlənməsi” (Kel Muhammed’in Evliliği), “Keçəl Məhəmməd” (Kel Muhammed) masalları buna örnektir. Yaşlı kadın gibi, kel karakterinin de kökeni demonik varlıklardan gelmektedir. Kel karakterinin olduğu yerde mutlaka yaşlı bir kadın vardır. Yaşlı kadın-kel olay örgüsünde, ya yaşlı kadın kele yardım eder ya da kel yaşlı kadına. Genellikle aktif taraf kel olur. Yaşlı kadının saf olması ile kelin kurnazlığı masallarda bir tandem oluşturur. Ancak saf yaşlı kadın, kelin annesi veya büyükannesi ise, kelin foyasını ortaya çıkaranlar küpegir karılardır.

Bu çalışmada, Azerbaycan halk edebiyatına ait yazılı ve sözlü masal metinleri incelenerek özellikle “iki kişilik aile modeli”ni yansıtan, yaşlı kadın ve tek evlat ilişkisini temel alan anlatılar seçilecektir. Bildiride yaşlı kadın ve tek evladını birleştiren mitolojik yönleri ortaya çıkarmaya çalışacağız. Yaşlı kadın ve evladının olumlu ve olumsuz yönlerini karşılaştıracız. Ayrıca Vladimir Propp’un işlevsel analiz modelinden yararlanılarak karakterler arasındaki karşıtlıklar, görev dağılımları ve kültürel kodlar çözümlenecektir.

Çalışmanın temel amacı, halk edebiyatında yaşlı kadın ve tek evlat temasının nasıl işlendiğini ve bu temanın toplumsal, kültürel ve mitolojik yönlerini analiz etmektir. Bu kapsamda, halk hikayeleri, masallar incelenecek, yaşlı kadın ve tek evlat arasındaki ilişkinin derinlemesine bir analizi yapılacaktır. Çalışmanın özgün katkısı, halk edebiyatında yaşlı kadın ve tek evlat temasının mitolojik, kültürel ve toplumsal yönlerini bütüncül bir bakış açısıyla ele almasıdır.

Anahtar kelimeler: yaşlı kadın, torun, kel, masal, mitoloji

The Two-Person Family Model in Folk Literature: The Old Woman and Her Only Child: Based on Azerbaijani Fairy Tale Examples

Dr. Şebnem Asadova

Institute of Folklore, Azerbaijan National Academy of Sciences

Abstract

In this paper, the frequently encountered two-person family model in folk literature, consisting of an old woman and her only child, will be examined. This family structure is featured in many folk stories and fairy tales, making it significant for understanding social and cultural dynamics. The old woman is typically portrayed as a wise, compassionate, and protective figure, while her only child is often associated with young, brave, and adventurous characters. In many fairy tales, elderly women are shown adopting a son or daughter. In the Azerbaijani fairy tale “Gira Kız,” Gira Kız takes refuge with a baker woman. In the tale Ememkhiyar, a girl made from a piece of wood comes to life in the house of witches and starts treating her as a grandmother. In most of these tales, the children wish for the old woman to become their “mother” or “grandmother.”

One of the notable aspects of the “The Old Woman and Her Only Child” theme is that the elderly woman’s grandchild is often a mythical figure who is bald. Examples include the tales The Clever Bald One, The Marriage of Bald Muhammad, and The Bald Muhammad. Like the old woman, the bald character’s origin lies in demonic beings. Wherever there is a bald character, there is inevitably an old woman. In the old woman-bald character narrative, either the old woman helps the bald character, or the bald character helps the old woman. Typically, the bald character is the active party. The naivety of the old woman and the cunning of the bald character form a tandem in these tales. However,

if the naive old woman is the mother or grandmother of the bald character, it is usually demonic old women – withches who expose the bald character’s tricks.

In this study, written and oral folktale texts from Azerbaijani folk literature will be examined, with a particular focus on narratives that reflect the “two-person family model,” centered on the relationship between an elderly woman and her only child. This paper will aim to uncover the mythological aspects that unite the old woman and her only child. It will compare the positive and negative aspects of the old woman and her child. In addition, Vladimir Propp’s functional analysis model will be employed to analyze the oppositions between characters, the distribution of roles, and the underlying cultural codes.

The primary goal of this study is to analyze how the theme of the old woman and her only child is handled in folk literature, and to explore the social, cultural, and mythological aspects of this theme. In this context, folk stories and fairy tales will be examined, and an in-depth analysis of the relationship between the old woman and her only child will be conducted.

The original contribution of this study lies in its comprehensive approach to the mythological, cultural, and social aspects of the theme of the old woman and her only child in folk literature.

Keywords: old woman, grandchild, bald, fairy tale, mythology

Türkçe Çocuk Edebiyatında Norm Dışı Cinselliği Özendirici Metinlerin Analizi

Dr. Fatma Eroğlu Genç

Necmettin Erbakan Üniversitesi

Özet

Ülkemizde yayıncılık sektöründe çocuk kitaplarının yeri her geçen gün büyümektedir. YAYFED verilerine göre geçtiğimiz yıl yayımlanan kitapların içinde çocuk kitaplarının oranı %15 civarındadır (www.yayfed.org). Çocuk kitaplarının sayısal olarak artma eğilimi sevindiricidir fakat çocuklara yönelik yayınların içinde Türkiye toplumunun inanç ve kültür kodlarıyla bağdaşmayan ve çocukların psikolojik ve bedensel sağlıklarını olumsuz bir biçimde etkileyen kimi yayınların da yer aldığı görülmektedir. Bu içeriklerden en dikkat çekenlerinden birisi de norm dışı cinselliği özendirici içeriklerdir. Son yıllarda bilhassa tercüme eserler eliyle çocukların sağlıklı cinsiyet gelişimlerini tehlikeye atacak kimi içeriklerin Türkiye piyasalarında yer aldığı görülmektedir. Söz konusu içerikler, pedagojik açıdan üst düzey risk barındırdığı gibi çocukların zihnindeki sağlıklı cinsiyet kalıplarına zarar vermekte ve aile şemasını müphemleştirerek manipüle etmektedir. Bildirimizde ülkemizde yayımlanan ve norm dışı cinselliği özendiren 8 çocuk edebiyatı kitabı nitel yöntemle analiz edilecek ve söylem çözümlemesine tabi tutulacaktır. Bu eserlerin 7'sinde eşcinsellik meşrulaştırılıp normalleştirilmiş, bir eserde de kardeşler arasında uygunsuz bir ilişki resmedilmiştir.

Anahtar kelimeler: Çocuk edebiyatı, Norm dışı cinsellik, Pedagojik risk, Söylem analizi, Kültürel kodlar, Aile yapısı

Analysis of Texts Encouraging Non-Norm Sexuality in Turkish Children's Literature

Dr. Fatma Eroğlu Genç

Necmettin Erbakan University

Abstract

The place of children's books in the publishing sector in our country is growing every day. According to YAYFED data, the proportion of children's books published last year is around 15% (www.yayfed.org). The trend of increasing the number of children's books is pleasing, but it seems that some publications aimed at children include some publications that are incompatible with the belief and cultural codes of Turkish society and negatively affect the psychological and physical health of children. One of the most striking of these contents is the contents that encourage out-of-the-norm sexuality. In recent years, it has been observed that some content that will endanger the healthy gender development of children, especially through translated works, has been present on the Turkish markets. These contents harm healthy gender stereotypes in children's minds and manipulate the family schema by obscuring them, as well as they contain a high level of risk from a pedagogical point of view. In our declaration, 8 children's literature books published in our country that encourage non-norm sexuality will be analyzed by qualitative method and subjected to discourse analysis. In 7 of these works, homosexuality was Decriminalized and normalized, and in one work an inappropriate relationship between brothers was depicted.

Keywords: Children's literature, Non-normative sexuality, Pedagogical risk, Discourse analysis, Cultural codes, Family structure

Kişilik Tipolojileri Işığında Aile İçi İletişimi Güçlendirme Stratejileri

Dr. Ayten Güner Atayoğlu & Timur Yalçın & Dr. Ali Timuçin Atayoğlu

İstanbul Medipol Üniversitesi & Globera Eğitim ve Danışmanlık Derneği

Özet

Aile, bireyin sosyal, duygusal ve psikolojik gelişiminde temel rol oynayan, toplumsal yapının en küçük ancak en etkili birimidir. Günümüzde artan aile içi iletişim kopuklukları ve duygusal ihmal gibi sorunlar, bu yapının sağlıklı işleyişini ciddi biçimde tehdit etmektedir. Bu çalışma, kişilik tipolojilerini (örneğin Enneagram sistemi gibi yapılandırılmış yaklaşımları) temel alarak aile bireylerinin kendilerini ve birbirlerini daha derinlemesine tanımalarını ve bu farkındalık doğrultusunda özellikle şiddeti önlemeye yönelik sağlıklı iletişim stratejileri geliştirmelerini amaçlamaktadır. Farklı kişilik tiplerinin temel ihtiyaçları, motivasyon kaynakları, stres altındaki davranış örüntüleri ve iletişim tarzları ele alınmakta; bu farklılıkların tanınmasının, aile bireyleri arasındaki yanlış anlamaları ve çatışmaları önlemede nasıl önemli bir rol oynadığı değerlendirilmektedir. Kişilik yapısına özgü iletişim stratejilerinin bilinmesi, bireylerin hem kendi tetikleyicilerini hem de karşısındakinin duygusal hassasiyetlerini fark etmelerine imkân tanımakta; bu da empatik, yapıcı ve şiddetten uzak bir iletişim ortamı oluşmasına katkı sağlamaktadır. Her bir kişilik tipine özgü empati geliştirme yöntemleri, stres yönetimi stratejileri ve şiddet riskini artıracı davranış kalıpları da ele alınmalıdır. Fiziksel şiddetin yanı sıra, sözel ve duygusal şiddet biçimlerine de odaklanılarak kişilik farklılıklarının istismara zemin hazırlayabilecek yönleri konusunda farkındalık geliştirilmesi hedeflenmelidir.

Sonuç olarak, kişilik tipolojileri aile danışmanlığı, psikoeğitim ve önleyici sağlık hizmetlerinde etkili bir araç olarak değerlendirilmekte; ailelerin daha bilinçli, duyarlı ve şiddetten uzak ilişkiler kurmasına yönelik bütüncül bir çerçeveye sunmaktadır.

Anahtar kelimeler: Kişilik tipolojileri, İletişim stratejileri, Empati, Stres yönetimi

Strategies for Enhancing Family Communication Through Personality Typologies

Dr. Ayten Güner Atayoğlu & Timur Yalçın & Dr. Ali Timuçin Atayoğlu

Istanbul Medipol University, Globera Educational and Consulting Association

Abstract

The family is the smallest yet most influential unit of the social structure, playing a fundamental role in an individual's social, emotional, and psychological development. In recent years, increasing communication breakdowns and emotional neglect within families have significantly threatened the healthy functioning of this essential institution. This study aims to utilize personality typologies (such as structured systems like the Enneagram) to help family members gain deeper self-awareness and mutual understanding, and to develop healthy communication strategies that specifically aim to prevent domestic violence.

The core needs, motivational drivers, stress-related behavior patterns, and communication styles of different personality types are examined. Recognizing and appreciating these differences plays a vital role in reducing misunderstandings and preventing conflict among family members. Familiarity with personality-specific communication strategies enables individuals to identify both their own triggers and the emotional sensitivities of others, thereby fostering an empathic, constructive, and violence-free communication environment.

Empathy development techniques, stress management strategies, and behavior patterns that may increase the risk of violence specific to each personality type should also be considered. In addition to physical violence, verbal and emotional abuse dynamics are addressed to raise awareness of how personality differences may contribute to potentially abusive interactions.

In conclusion, personality typologies are presented as effective tools in family

counseling, psychoeducation, and preventive mental health services. This approach offers a comprehensive framework for promoting conscious, compassionate, and non-violent relationships within families.

Keywords: Personality typologies, Domestic violence, Communication strategies, Empathy, Stress management

Gerilmiş Bağlar, Paręalanmıř Kimlikler: Dissosiyatif Kimlik Bozukluğu Üzerine Aile Odaklı Vaka İncelemesi

Klinik Psikolog Zeynep Türkkan

İmer Psikolojik Danışmanlık Merkezi

Özet

Giriş ve Amaç

Öznel ve bütün olan kimliğin ayrışması, iç seslerin varlığı, duygularda ani değişim, hafızada boşluklar, aşırı düzeyde hayal kurma, dikkat ve odaklanma sorunları ile karakterize olan Dissosiyatif Kimlik Bozukluğunun temeli, kişinin çocukluk çağında maruz kaldığı travmalara verdiği tepkilere dayanmaktadır. Klinik gözlemler, bu travmaların oluşumunda ailede huzurlu ve güvenli bir ortamın eksikliğinin, aile içi iletişim ve aile bağları konularında yaşanan zorlukların belirleyici olduğunu göstermektedir. Bu çalışmada, ailede uyum ve psikolojik sağlamlık düzeylerinin Dissosiyatif Kimlik Bozukluk ile ilişkisi ve aile içinde bu bozukluğu tetikleyen travma türlerinin incelenmesi amaçlanmaktadır.

Gereç ve Yöntem

Araştırma, nitel ve nicel yöntemlerin bir arada kullanıldığı karma yöntem deseninde yürütölmüştür. Psikoterapi seansları devam eden, 14–16 yaş aralığındaki üç danışanın dissosiyasyon seviyeleri, Ergen Dissosiyatif Belirtiler Ölçeği kullanılarak ölçölmüştür. Derinlemesine görüşmeler ve vaka çalışmaları aracılığıyla elde edilen çocukluk çağı travmalarına ilişkin veriler tematik analiz yöntemiyle değerlendirilmiştir. Aile içi uyum ve psikolojik sağlamlık seviyelerini ölçmek için Aile Uyum Ölçeği ve Aile Psikolojik Sağlamlık Ölçeği Kısa Formu kullanılmıştır.

Bulgular ve Sonuç

Dissosiyasyon düzeyi yüksek olan üç danışana ait seans kayıtlarının tematik analizinde; tehdit, şiddet ve yaralanmaya şahitlik, duygusal ihmal ve duygusal istismar en sık karşılaşılan travma temaları olarak öne çıkmıştır. Görüşmelerde, bu temaların dışındaki diğer travmatik yaşantılara dair belirgin bir bulguya rastlanmamıştır. Ayrıca, aile uyumu ve psikolojik sağlamlık düzeylerinin düşük olduğu, kullanılan ölçeklerden elde edilen puanlarla saptanmıştır. Bu bulgular, Dissosiyatif Kimlik Bozukluğunun oluşumunda büyük ölçekli travmaların varlığından ziyade, aile ortamında güven, huzur, iletişim ve duygusal bağlılık eksikliklerinin tek başına önemli bir etken olabileceğini göstermektedir. Bu çalışma, psikolojik iyi oluşun temelinin sağlıklı aile dinamikleriyle atıldığını vurgulayan literatürü desteklemektedir.

Anahtar Kelimeler: Dissosiyatif Kimlik Bozukluğu, Aile Uyumu, Aile Psikolojik Sağlamlık, Travma

Strained Bonds, Fragmented Identities: A Family-Focused Case Study On Dissociative Identity Disorder

Clinical Psychologist Zeynep Türkkan

İmer Psychological Counseling Center

Abstract

Introduction and Purpose

Dissociative Identity Disorder, characterized by the fragmentation of a subjective and cohesive sense of self, the presence of inner voices, sudden emotional shifts, memory gaps, excessive fantasizing, and difficulties in attention and concentration, is fundamentally rooted in the individual's responses to traumatic experiences during childhood. Clinical observations reveal that the lack of a peaceful and secure family environment, as well as difficulties in intra-family communication and emotional bonds, are significant factors contributing to these traumas. This study aims to examine the relationship between family harmony and family resilience with Dissociative Identity Disorder, and to identify the types of family-related traumas that may trigger the disorder.

Materials and Methods

This research was conducted using a mixed-methods design that incorporates both qualitative and quantitative approaches. The dissociation levels of three adolescents aged between 14 and 16, who are currently undergoing psychotherapy, were measured using the Adolescent Dissociative Experiences Scale. Data related to childhood traumas were collected through in depth interviews and case analyses and examined using thematic analysis. Family harmony and psychological resilience levels were assessed using the Family Harmony Scale and The Family Resilience Scale Short Form.

Results and Conclusion

Thematic analysis of the session data from the three participants with high levels of dissociation revealed that the most frequently encountered trauma themes were witnessing threats, violence, and injury, as well as experiencing emotional neglect and emotional abuse. No significant evidence of other types of traumatic experiences was identified in the interviews. Additionally, low levels of family harmony and family resilience were confirmed through scale scores. These findings suggest that the development of Dissociative Identity Disorder may not necessarily require major traumatic events; rather, the absence of familial trust, peace, communication, and emotional bonding can be sufficient risk factors on their own. This study supports the existing literature emphasizing that the foundation of psychological well-being is largely built within the dynamics of a healthy family environment.

Keywords: Dissociative Identity Disorder, Family Harmony, Family Resilience, Trauma

Değişen Aile Kavramının Metafor Analiziyle Kuşaklar Arası Değerlendirilmesi: X, Y, Z Kuşaklarının Aile Algısı

Fatma Betül Karabina

DİB- İstanbul Üniversitesi

Doç. Dr. Gülüşan Göcen

İstanbul Üniversitesi

Özet

Günümüzde bilim ve teknoloji alanındaki gelişmeler ve hızlı toplumsal değişimler insanların dünya görüşleriyle beraber değer yargılarını da değiştirmektedir. Şüphesiz bu değişim toplumsal yapının ana kurumlarından biri olan aileyi de etkilemektedir. Ortak zaman diliminde yaşayan insanların beklentileri, algı biçimleri, hayata bakış açıları, alışkanlıkları ve gündelik yaşam pratikleri kendilerinden önceki ve sonraki zamanlarda yaşayanlara göre farklılık arz etmektedir. Toplumun temel yapısını oluşturan aile kurumu da, bireylerin ve toplumun gösterdiği değişime paralel olarak değişmektedir. Aynı zaman diliminde doğan, yaşayış biçimleri, sosyal yaşam tarzları ve ekonomik davranışları benzerlik gösteren ya da belli bir sosyal gruba mensubiyeti olan bireyler için yapılan tanımlara kuşak denmektedir. Kuşaklar yetiştirme biçimleri bakımından, içinde bulundukları zamanın ve mekanın şartlarına bağlı olarak birtakım farklılıklara sahiptirler ve bu farklılıklar onların kendinden önceki ve sonraki nesiller arasında karakter, sosyal yaşam ve gündelik alışkanlıklarında önemli ayrışmaları ortaya çıkarmıştır. Bireyler arası farklılıklar ve zamanın ilerlemesi nedeniyle ortaya çıkan bu kuşak kavramı; tarih, sosyoloji, psikoloji ve siyaset bilimi gibi pek çok farklı bilim dalı için de önemli bir araştırma konusu olmuştur.

Toplumu oluşturan ve nesillerin devamını sağlayan temel unsur olarak aile kurumu ve kuşaklar arasında sıkı bir ilişki vardır. Aile kavramına ilişkin perspektifler farklı unsurların etkisiyle değişim göstermektedir ve bu değişime neden olarak temel etmenler arasında kuşaklar arası farklılıklar yer almaktadır. Bu araştırmanın amacı da toplumumuzda X, Y ve Z kuşaklarının aile kavramına olan bakış açısının ele alınıp, değerlendirilmesidir. Araştırmanın temel sorularını ise “X, Y ve Z kuşakları aile kavramını nasıl algılamaktadır?” ve “Aile algısında X, Y ve Z kuşakları arasında nasıl bir farklılık yaşanmıştır?” soruları oluşturmaktadır.

Çalışmanın temel araştırma konusu aile kavramının incelenmesine dayandığı için çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden metafor analizi tekniği kullanılmıştır. Çalışmanın örneklemini X (43-57 yaş), Y (23-42 yaş) ve Z (18-22 yaş) kuşağına mensup, 300 kadın ve 300 erkek olmak üzere toplam 600 kişi oluşturmaktadır. X, Y ve Z kuşağı içerisinde seçilen katılımcılar amaçlı örneklem çeşitlerinden ölçüt örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir ve araştırmada nitel araştırma desenlerinden olgubilim (fenemoloji) deseni kullanılmıştır.

Bu çalışmanın temel amacı doğrultusunda X, Y ve Z kuşağından seçilen katılımcıların aile algısına yönelik görüşleri incelenip kuşaklar arası bir değerlendirme yapılmıştır. Çalışma sonucunda katılımcıların “aile” kavramını çoğunlukla doğayla ilişkilendirilerek açıkladıkları ve en fazla “ağaç” metaforunu tercih ettikleri görülmüştür. Bununla da aile birliğini ve bütünlüğünü ifade etmek istedikleri gözlemlenmiştir. Kuşaklar boyunca çoğunlukla bu metaforların tercih edilmesi ise, kullanılan metaforların birer arketip olduğunu düşündürmektedir. Elde edilen bulgular neticesinde, çalışmamızda aile çoğunlukla ayrılmaz bir bütün, huzur ve güven taşıyan bir ortam olarak görülmektedir. Kuşaklar nezdinde sıralamaları değişmekle birlikte tüm kuşaklarda ortak kategoriler “Ayrılmaz Bir Bütün Olarak Aile”, “Huzur Kaynağı Olarak Aile”, “Yaşamın Vazgeçilmez Unsuru Olarak Aile”, “Koruyucu Yönüyle Aile”, “Toplumun Özü Olarak Aile”, “Olumsuz Yönüyle Aile” olarak karşımıza çıkmakta, yalnızca Z kuşağında aile “Toplumun Özü” olarak tanımlanmamaktadır. Bunlarla beraber katılımcıların dindar kişilerden olduğu düşünüldüğünde, ürettikleri metaforların Tanrı’yla olan ilişkilerinde de önemli etkilerinin olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Baba, Güçlü ve Koruyucu Babalık, Dindarlık, Kuşak Farklılıkları, Metafor Analizi

Evaluating the Changing Concept of Family through Metaphor Analysis: Family Perceptions of Generations X, Y, and Z

Fatma Betül Karabina

Presidency of Religious Affairs & Istanbul University

Doç. Dr. Gülüşan Göcen

Istanbul University

Abstract

Today, developments in science and technology and rapid social changes are changing people's worldviews as well as their value judgments. Undoubtedly, this change also affects the family, which is one of the main institutions of the social structure. The expectations, perception styles, perspectives on life, habits, and daily life practices of people living in the same time period differ from those who lived before or after them. The family institution, which forms the basic structure of society, also changes in parallel with the changes shown by individuals and society. The term generation refers to individuals who were born in the same period, whose ways of life, social lifestyles, and economic behaviors are similar, or who belong to a certain social group. Generations have some differences in terms of upbringing depending on the conditions of the time and place they are in, and these differences have created significant separations in character, social life, and daily habits between previous and subsequent generations. This concept of generation, which emerges due to differences between individuals and the progress of time, has become an important research topic for many disciplines such as history, sociology, psychology, and political science.

There is a strong relationship between the family institution, which is the

basic element that constitutes society and ensures the continuity of generations, and generations. Perspectives on the concept of family vary under the influence of different factors, and among the main factors causing this change are intergenerational differences. The aim of this research is to evaluate the perspective of Generations X, Y, and Z on the concept of family in our society. The main research questions are: 'How do Generations X, Y, and Z perceive the concept of family?' and 'What kind of differences have occurred between Generations X, Y, and Z in terms of family perception?' Since the main research topic of the study is based on examining the concept of family, the metaphor analysis technique, one of the qualitative research methods, was used in the study. The sample of the study consists of a total of 600 people, including 300 women and 300 men, belonging to Generations X (43–57 years), Y (23–42 years), and Z (18–22 years). The participants selected from Generations X, Y, and Z were determined by the criterion sampling method, one of the purposeful sampling types, and the phenomenological design, one of the qualitative research designs, was used in the research.

In line with the main purpose of this study, the views of participants from Generations X, Y, and Z on family perception were examined and an intergenerational evaluation was made. As a result of the study, it was observed that participants mostly explained the concept of 'family' in relation to nature and mostly preferred the 'tree' metaphor. With this, they aimed to express family unity and integrity. The fact that these metaphors were mostly preferred across generations suggests that the metaphors used are archetypes. As a result of the findings obtained, in our study, the family is mostly seen as an inseparable whole and an environment that carries peace and security. Although the rankings differ across generations, the common categories in all generations are: 'Family as an Inseparable Whole', 'Family as a Source of Peace', 'Family as an Indispensable Element of Life', 'Family as a Protective Entity', 'Family as the Essence of Society', and 'Family in Its Negative Aspects'. However, in Generation Z, family is not defined as the 'Essence of Society'. In addition, considering that the participants are thought to be religious individuals, it was observed that the metaphors they produced also had significant effects in their relationship with God.

Keywords: Father, Strong and Protective Fatherhood, Religiosity, Generational Differences, Metaphor Analysis

Bağlanma Stilleri ile Cinsel Kimlik Karmaşası Arasındaki İlişkide Özdeşim Nesnesinin Rolü

Uzman Klinik Psikolog Müjde Yahşi

Sanat Psikoloji Eğitim ve Danışmanlık

Özet

Bu çalışma, bağlanma stilleri ile cinsel kimlik karmaşası arasındaki ilişkiyi ve bu süreçte özdeşim nesnesinin rolünü incelemektedir. Nitel araştırma yöntemlerinden fenomenolojik yaklaşım kullanılarak, cinsel kimlik karmaşası yaşayan bireylerin bağlanma stilleri ve özdeşim nesnesiyle olan ilişkileri derinlemesine analiz edilmiştir. Araştırma, araştırmacının 5 ila 27 yaş arasında cinsel kimlik karmaşası yaşayan 19 farklı danışana ait seans notlarının analiziyle yürütülmüştür. Katılımcıların bireysel deneyimlerinden elde edilen veriler tematik analiz yöntemiyle incelenmiş, güvensiz bağlanma stiline sahip bireylerde cinsel kimlik karmaşasının daha yaygın olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca, özdeşim nesnesinin (ebeveyn veya bakım veren) niteliğinin, bireylerin cinsel kimlik gelişimi üzerindeki belirleyici etkisi olduğu görülmüştür. Bulgular, güvenli bağlanma stiline sahip bireylerin, cinsel kimliklerini daha sağlıklı bir şekilde geliştirdiklerini ve özdeşim nesnesiyle olan güçlü bağların cinsel kimlik karmaşasını hafiflettiğini göstermektedir. Bu araştırma, bağlanma stilleri ve özdeşim nesnesi arasındaki ilişkinin, bireylerin cinsel kimlik gelişimi üzerindeki kritik rolünü vurgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Bağlanma stilleri, Cinsel kimlik karmaşası, Özdeşim nesnesi, Güvensiz bağlanma

The Role of the Identification Object in the Relationship between Attachment Styles and Sexual Identity Confusion

Licensed Clinical Psychologist Müjde Yahi

Sanat Psychology, Education and Counseling Center

Abstract

This study examines the relationship between attachment styles and sexual identity confusion and the role of the identification object in this process. Using the phenomenological approach, one of the qualitative research methods, the attachment styles of individuals experiencing sexual identity confusion and their relationships with the identification object were analyzed in depth. The research was conducted by analyzing the session notes of 19 different clients between the ages of 5 and 27 who experienced sexual identity confusion. The data obtained from the individual experiences of the participants were examined with the thematic analysis method, and it was determined that sexual identity confusion was more common in individuals with insecure attachment styles. In addition, it was seen that the quality of the identification object (parent or caregiver) had a decisive effect on the development of individuals' sexual identity. The findings show that individuals with a secure attachment style developed their sexual identities in a healthier way and that strong ties with the identification object alleviated sexual identity confusion. This research emphasizes the critical role of the relationship between attachment styles and the identification object on the development of individuals' sexual identity.

Keywords: Attachment styles, Sexual identity confusion, Identification object, Insecure attachment

Gündüz Kuşığı Programlarının Çift Uyumu Ve Evlilik Doyumu İle İlişkisinde Aile Değerleri Aracılık Etkisi

Prof. Dr. Orhan KOÇAK & Salim AKIN

İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Özet

Giriş ve Amaç

Televizyon, tarih boyunca en geniş çapta paylaşılan imajların ve mesajların temel kaynaklarından biri olmuş (Gerbner, 1998) ve izleyicilerin toplumsal normlar ile ilişkilerine dair algılarını şekillendirme potansiyeline sahip olmuştur. Her ne kadar televizyon yayınları bireylerle yalnızca tek taraflı bir iletişim kuruyor gibi görünse de toplumsal düzeyde ortak bir bilinç oluşturmada etkilidir ve bireyin kendisini belirli bir grubun parçası gibi hissetmesine katkı sunar. Bu nedenle, televizyon yayınlarının içeriği aynı zamanda kolektif bilince yapılan bir yönlendirmedir (Akyüz & Meder, 2020). Özellikle gündüz kuşığı programları, toplumun geniş kesimleri tarafından yoğun biçimde takip edilmekte ve bireylerin aile yapıları, ilişkisel beklentileri ve evlilik kurumuna dair algıları üzerinde önemli etkiler yaratmaktadır.

Gündüz kuşığı televizyon programlarının çift uyumu ve evlilik doyumu üzerindeki etkisini incelemek ve bu ilişkide aile değerleri aracılık rolünü değerlendirme amacıyla yaptığımız bu çalışmada, söz konusu programların çift ilişkileri üzerindeki etkileri incelenerek aile değerlerinin rolü analiz edilecektir. Elde edilecek bulguların gündüz kuşığı programlarının aile ilişkileri üzerindeki uzun vadeli etkilerini anlamaya katkı sunacağı ve bu alanda yapılacak çalışmalara da yol göstereceği düşünülmektedir.

Gereç ve Yöntem

Araştırma, nicel araştırma yöntemi kullanılarak yapılacak ve Çift Uyumu Ölçeği (Bayraktaroğlu & Çakıcı, 2017), Evlilik Doyumu Ölçeği (Akçabozaan Kayabol vd., 2023) ve Aile Değerleri Ölçeği (Ekşi vd., 2010) gibi geçerli ve güvenilir ölçüm araçlarıyla veri toplanacaktır. Veriler, SPSS programı kullanılarak analiz edilecektir.

Bulgular ve Sonuç

Araştırma bulguları, gündüz kuşağı programlarının izlenme sıklığı ile çift uyumu ve evlilik doyumu arasındaki ilişkide aile değerlerinin olası aracılık etkisini ortaya koymaya yönelik olacak; ayrıca, çift uyumu ve evlilik doyumunun bu etkileşimden ne düzeyde etkilendiği incelenecektir. Aynı zamanda, aile değerlerinin bu süreçteki rolünü açıklığa kavuşturmak; medya içeriklerinin bireysel ve toplumsal algılar üzerindeki etkilerine dair yeni bakış açıları geliştirilmesine katkı sağlayacaktır. Elde edilmesi hedeflenen verilerin, aile içi ilişkiler, medya çalışmaları ve sosyal hizmet alanlarına kuramsal ve uygulamalı açılardan katkı sunması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Gündüz kuşağı programları, çift uyumu, evlilik doyumu, evlilik, medya

The Mediating Effect of Family Values on the Relationship Between Daytime Programs and Couple Adjustment and Marital Satisfaction

Prof. Dr. Orhan Koçak & Salim Akın

Istanbul University-Cerrahpaşa Graduate Education Institute

Abstract

Introduction and Purpose

Television has been one of the main sources of widely shared images and messages throughout history (Gerbner, 1998) and has the potential to shape viewers' perceptions of social norms and relationships. Although television broadcasts may seem to communicate with individuals only in a one-sided manner, they are effective in creating a collective consciousness at the social level and contribute to the individual's feeling of being part of a particular group. Therefore, the content of television broadcasts is also an orientation to the collective consciousness (Akyüz & Meder, 2020). Especially daytime programs are followed intensively by large segments of the society and have significant effects on individuals' family structures, relational expectations and perceptions of the institution of marriage.

In this study, which aims to examine the effects of daytime television programs on couple adjustment and marital satisfaction and to evaluate the mediating role of family values in this relationship, the effects of these programs on couple relationships will be examined and the role of family values will be analyzed. It is thought that the findings to be obtained will contribute to understanding the long-term effects of daytime television programs on family relationships and will guide future studies in this field.

Materials and Methods

The research will be conducted using the quantitative research method and data will be collected with valid and reliable measurement tools such as Couple Compatibility Scale (Bayraktaroğlu & Çakıcı, 2017), Marital Satisfaction Scale (Akçabozan Kayabol et al., 2023) and Family Values Scale (Ekşi et al., 2010). The data will be analyzed using the SPSS program.

Findings and Conclusion

The findings of the study will be aimed at revealing the possible mediating effect of family values on the relationship between the frequency of daytime talk show viewings and couple adjustment and marital satisfaction; in addition, the extent to which couple adjustment and marital satisfaction are affected by this interaction will be examined. At the same time, clarifying the role of family values in this process will contribute to the development of new perspectives on the effects of media content on individual and social perceptions. It is expected that the data to be obtained will contribute to the fields of family relationships, media studies and social work from theoretical and practical perspectives.

Keywords: Daytime talk shows, couple compatibility, marital satisfaction, marriage, media

Annelik Temsillerinin Algoritmik Görünürlüğü: Instagram Keşfet İçeriklerinin Tematik Analizi

Arş. Gör. Esra Tuysuz & Prof. Dr. İhsan Çapcıoğlu

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi & Ankara Üniversitesi

Özet

Bu bildiri, dijital kültür ortamında anneliğin nasıl temsil edildiğini ve bu temsillerin özellikle dini değerlerle nasıl iç içe geçtiğini incelemektedir. Instagram platformu merkezli yürütülen çalışmada, “dijital annelik” kavramı, dindarlık ve medya performansı eksenlerinde ele alınmıştır. Araştırmanın temel verilerini, #instagramanneleri, #muslimmom, #aileherşeydir ve #müslümanebeveyn gibi popüler etiketler aracılığıyla paylaşılan gönderi açıklamaları oluşturmaktadır. Nitel içerik analizi yöntemi kullanılan çalışmada, bu gönderiler tematik olarak kodlanmış; ahlaki söylemler, pedagojik yönlendirmeler, dini referanslar ve estetik biçimlenişler gibi çeşitli göstergeler belirli kategoriler altında sınıflandırılmıştır. Elde edilen bulgular, Instagram’da anneliğin yalnızca çocuk bakımına indirgenmiş bir pratik olarak değil; aynı zamanda dini bir sorumluluk alanı, görsel estetik üzerinden sergilenen bir performans ve pedagojik bir rehberlik biçimi olarak sunulduğunu göstermektedir. Bu çerçevede annelik, takipçileriyle etkileşim kuran bir “dijital figür” haline gelirken; içerik üreticileri tarafından sürekli yeniden tanımlanan bir kimlik performansına dönüşmektedir. Temsillerde özellikle ahlaki idealizasyon (örneğin “iyi anne” figürü), duygusal yük (anneliğin manevi ve duygusal zorlukları), nostaljik aile imgeleri (geçmişin değerleri ve geleneksel rollerin yüceltilmesi) gibi temalar öne çıkmaktadır. Ayrıca Instagram’ın algoritmik yapısı, bu temsilleri görünürlük, beğeni ve paylaşım gibi metriklerle ödüllendirerek belirli normları pekiştirmekte ve tekrarlamaktadır. Böylece, dijital platform mantığı yalnızca bireysel sunumları şekillendirmekle kalmayıp, anneliğe dair kültürel anlamları da dönüştürmektedir. Bildiri, dijital

annelik temsillerinin yalnızca bireysel tercihlere değil, aynı zamanda platformun teknik, estetik ve ideolojik çerçevesine dayandığını ortaya koymaktadır. Sonuç olarak dijital kültürde anneliğin çok boyutlu bir norm üretim alanı olarak yeniden yapılandığı; bu yeniden yapılanmanın dini değerler ve dijital platform stratejileriyle örölü karmaşık bir süreç olduğu düşünölmektedir.

Anahtar kelimeler: Dijital annelik, Instagram, nitel içerik analizi, algoritmik görönlölük

Algorithmic Visibility of Representations of Motherhood: A Thematic Analysis of Instagram Explore Content

Research Assistant Esra Tuysuz & Prof. Dr. İhsan Çapcıoğlu

Recep tayyip Erdoğan University & Ankara University

Abstract

This paper examines how motherhood is represented in digital culture and how these representations are intertwined with religious values. Centered on the Instagram platform, the study examines the concept of “digital motherhood” on the axes of religiosity and media performance. The main data of the study consists of post descriptions shared through popular hashtags such as #instagrammothers, #muslimmom, #aileherşeydir and #müslümanebeveyn. Using qualitative content analysis method, these posts were thematically coded and various indicators such as moral discourses, pedagogical guidance, religious references and aesthetic stylizations were classified under certain categories. The findings show that motherhood on Instagram is presented not only as a practice reduced to childcare, but also as a religious responsibility, a performance exhibited through visual aesthetics, and a form of pedagogical guidance. In this framework, motherhood becomes a “digital figure” that interacts with its followers and a performance of identity that is constantly redefined by content producers. Themes such as moral idealization (e.g. the “good mother” figure), emotional burden (the spiritual and emotional challenges of motherhood), and nostalgic family images (glorification of past values and traditional roles) are particularly prominent in the representations. Moreover, Instagram’s algorithmic structure reinforces and replicates certain norms by rewarding these representations with metrics such as visibility, likes and shares. Thus, the logic of the digital

platform not only shapes individual representations but also transforms cultural meanings of motherhood. The paper demonstrates that digital representations of motherhood are not only based on individual preferences, but also on the technical, aesthetic and ideological framework of the platform. As a result, it is argued that motherhood in digital culture is reconfigured as a multidimensional field of norm production, and that this reconfiguration is a complex process interwoven with religious values and digital platform strategies.

Keywords: Digital motherhood, Instagram, Qualitative content analysis, Algorithmic visibility

TGSS 2024 Verileri Ekseninde Türk Toplumunda Aile Değerleri Algısı

Arş. Gör. Buğra Canpolat

İSAM

Özet

Giriş ve Amaç

Bu bildirinin gâyesi, Turkish General Social Survey (TGSS) 2024 verileri ışığında Türk toplumunun aile değerlerine ilişkin algılarını ortaya koymayı amaçlamaktadır. TGSS 2024 verilerinin Türk aile yapısıyla alakalı güncel ve târîhî bağlamda ortaya konulmuş en kapsamlı çalışma olduğu söylenebilir. Hâliyle bu kapsayıcı çalışmanın verilerinin analize tâbi tutulup içtimâî sonuçlarının tartışmaya açılması sosyal bilimciler için kıymetli bir sorumluluktur. Çalışmada bilhassa aile rolleri, ideal çocuk sayısı, boşanma ve kürtaj konularına dair katılımcıların normatif tutumlarını yansıtan sorulara odaklanılmıştır. Bu tercih, aileye dair değer yargılarında zeminin bahsedilen normatif tutumlar üzerinden şekillendiği varsayımına dayanmaktadır. Seçilen sorular; evlilik dışı yaşam, eşcinsellik, cinsiyet rolleri, kadınların çalışması, çocuk sayısı tercihi, kürtaj ve boşanma gibi toplumsal hassasiyeti yüksek konuları kapsamaktadır.

Gereç ve Yöntem

TGSS veri analiz portalının sunduğu demografik kırılım tür seçimi uygulaması sayesinde katılımcıların cevapları cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi gibi değişkenlere göre analiz edilmiştir.

Bildiride her bir sorunun genel ortalaması ile birlikte demografik kırılımlarına dayalı grafiksel analizlere yer verilecek; yorumlar psikososyal bir çerçevede sunulacaktır. Çalışma, çağdaş Türk toplumunda aileye dair değer dünyasının çeşitliliğini ve dönüşümünü anlamaya katkı sunmayı hedeflemektedir.

Bulgular ve Sonuç

Bulgular, Türk toplumunda aileye ilişkin değerlerin önemli ölçüde yaygın geleneksel yapıyı koruduğunu; ancak özellikle gençler ve yüksek eğitilmişler düzeyinde daha liberal yaklaşımların yaygınlık kazandığını göstermektedir. “Evin reisi erkektir” ve “Kadın çalıştığında aile hayatı olumsuz etkilenir” benzeri ifadeler verilen yanıtlar, toplumsal cinsiyet rolleriyle alakalı geleneksel değerlerin merkeziyetini hâlâ güçlü bir biçimde koruduğunu ortaya koymaktadır. Öte yandan, kürtaj ve boşanma gibi etik ve hukûkî meselelerde katılımcıların cinsiyet ve eğitim düzeyinde farklılaşan yaklaşımları dikkat çekicidir.

Anahtar Kelimeler: TGSS, Aile değerleri, Aile rolleri, Cinsiyet, Türk toplumu.

Kaynakça / References

- Turkish General Social Survey. (2024). TGSS 2024 sonuç raporu. <https://www.tgss.org.tr/>

Perceptions of Family Values in Turkish Society Based on TGSS 2024 Data

Research Assistant Buğra Canpolat

Center for Islamic Studies (ISAM)

Abstract

Introduction and Objective

The aim of this paper is to explore perceptions of family values in Turkish society based on data from the Turkish General Social Survey (TGSS) 2024. The TGSS 2024 dataset can be considered the most comprehensive study to date addressing the structure of the Turkish family within both a contemporary and historical context. Accordingly, analyzing this extensive dataset and discussing its implications constitutes an essential responsibility for social scientists regarding the whole society. This study specifically focuses on questions that reflect participants' normative attitudes regarding family roles, ideal number of children, divorce, and abortion. This focus is based on the assumption that the foundation of value judgments concerning the family is shaped through the normative perspectives. The selected questions address highly sensitive social issues such as cohabitation outside of marriage, homosexuality, gender roles, women's employment, preferences regarding the number of children, abortion, and divorce.

Materials and Method

Thanks to the breakdown selection tool of TGSS data analysis portal, participant responses have been analyzed according to variables such as sex, age, and level of education.

The paper includes graphical analyses based on both the overall averages of each selected item and their demographic breakdowns. Interpretations are

presented within a psychosocial framework. The study aims to contribute to a deeper understanding of the diversity and transformation of value systems related to the family in contemporary Turkish society.

Findings and Conclusion

The findings indicate that perceptions of family values in Turkish society largely maintain a traditional structure. However, more liberal perspectives are increasingly prevalent among younger and more highly educated groups. Responses to statements such as “The man is the head of the household” and “When a woman works full time, family life is negatively affected” demonstrate that traditional gender norms still hold a central place. On the other hand, varying attitudes based on sex and education level regarding ethical and legal issues such as abortion and divorce are particularly noteworthy.

Keywords: TGSS, Family Values, Family roles, Sex, Turkish society

Teknoloji Kuşatması ve Ebeveyn Sosyotelizmi: Dijitalleşmenin Gölgesinde Büyüyen Çocuklar

Ayşe Kılıçarslan- Nergis Nur Ekemkçiahmetoğlu

Aileye Destek ve Eğitim Derneği

Özet

Giriş ve Amaç

Günümüzde dijital teknolojinin günlük yaşamdaki kullanımı hızla büyümekte ve insan yaşamında vazgeçilmez bir unsur haline almaktadır. Mobil cihazların, özellikle de sosyal medyanın kullanımı giderek yaygınlaşmakta ancak çoğu zaman fark edilemeyen birtakım problemlerin doğmasına yol açmaktadır. İnsanın ontolojik olarak sosyal bir varlık olduğu göz önüne alındığında nefes alıp verdiği müddetçe bir iletişim ve etkileşim içerisinde olması gerektiği bilinmektedir. Bu iletişim, duygusal bağların oluşturulabildiği yüzeysellikten uzak ve sağlıklı olarak adlandırılabilir düzeyde olmalıdır. Bireylerin teknolojiye olan bağımlılıklarının artmasıyla birlikte, iletişimdeki derinliğin azaldığı ve duygusal mesafelerin arttığı görülmektedir. Bu bağlamda en küçük ve en temel sosyal yapımız olan aile içerisinde, rollerde ihmal ve değişimler görülmektedir. Adeta teknoloji kuşatması altında olan ailede, fertlerin sorunlu dijitalleşmesi ile birlikte sağlıklı iletişimden uzaklaşarak psikolojik ve sosyal birçok problemin doğması kaçınılmaz olmaktadır. Özellikle akıllı telefonların yaygın kullanımı, aile içi etkileşimleri olumsuz yönde etkileyen yeni sorunların ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bu sorunların başında, 21. yüzyılın en önemli problemlerinden biri olarak kabul edilebilecek sosyotelizm gelmektedir. Sosyotelizm bir kişinin iletişim esnasında akıllı telefonuna yönelerek karşısındaki bireyi ihmal etmesi durumudur (Roberts & David, 2016). Ebeveyn sosyotelizmi ise çocuk ile ebeveynin karşılıklı etkileşimi esnasında ebeveynin akıllı telefonuna yönelerek çocuğunu

ihmal etmesi durumudur. (Xie vd., 2019). Ebeveyn sosyotelizm davranışı çocuklarda düşük benlik algısı (Wang ve Qiao, 2022), davranışsal problemler (Lv vd., 2022), saldırganlık (Wang vd., 2022), ergenler de siber zorbalık davranışlarına katkı sunduğu (Wei vd., 2021; Qu, 2020), sosyal bağları azalttığı (Pancani, vd., 2020) güvenli olmayan bağlanma (Xie ve ark 2019), ergenlerde duygusal yemede artış (Telli, 2024), ergen bireylerin özgüven seviyelerinde azalma (Gökkaya 2022), ebeveynlerle ilişkide sosyal kopukluk (Akbağ ve Sayiner) gibi problemleri doğururken aynı zamanda bu davranış biçimi toplumun en temel yapı taşı olan aile kurumunun sosyokültürel dönüşüm geçirmesine zemin hazırlamaktadır. Sosyotelizm, duygusal kopuşlar oluşturarak romantik ilişkileri tahrip ederken aynı zamanda ailenin güçlü bağların temelini sarsmakta, kurumun sağlıklı gelişim göstermesini engellemektedir. Bu çalışmanın amacı, ebeveyn sosyotelizminin çocukların duygusal, sosyal ve bilişsel gelişimi üzerindeki etkilerini literatür ışığında incelemektir.

Gereç ve Yöntem

Bu çalışmada veriler yayımlanmış ulusal ve uluslararası literatür taranarak, ebeveyn sosyotelizmi ve dijital medya kullanımının çocuk gelişimi üzerindeki etkilerine ilişkin çalışmalardan üretilmiştir. Veri kaynakları arasında akademik dergiler, yüksek lisans ve doktora tezleri, PubMed, Scopus, Web of Science ve Google Scholar gibi elektronik veri tabanları yer almaktadır.

Bulgular

İncelenen çalışmalar ebeveyn sosyotelizminin çocuklarda düşük özsaygı, benlik algısında bozulma , yalnızlık hissi, , duygusal yoksunluk ve davranışsal problemler gibi çeşitli psikososyal sorunlara yol açtığını ortaya koymaktadır. Ayrıca, ebeveynlerin dijital cihazlara aşırı yönelimi, çocukların değersizlik inançları geliştirmelerine, güvenli bağlanma stillerinin zedelenmesine ve uzun vadede sağlıklı sosyal ilişkiler geliştirmelerine neden olabilmektedir. Sosyal öğrenme kuramı çerçevesinde değerlendirildiğinde, çocukların bu davranış kalıplarını modelleme yoluyla içselleştirme riski taşıdığı da görülmektedir.

Sonuç

Elde edilen bulgular, ebeveyn sosyotelizminin çocukların psikososyal gelişimini olumsuz etkileyen önemli bir risk faktörü olduğunu göstermektedir. Aile içi iletişimde teknolojik cihazların rolüne dair farkındalık artırılmalı ve ebevey-

nlerin dijital medya kullanımına ilişkin bilinçlendirme çalışmaları yapılmalıdır. Türkiye’de hızlı dijitalleşmeye karşılık konuya yönelik ampirik çalışmaların sınırlı olması, konunun öneminin yeterince kavranmadığı, olgusal bir tehdit olduğu bilincinin yerleşmediği düşüncesini akıllara getirmektedir. Yapılan çalışmaların birçoğunun ergenler üzerindeki sonuçlar üzerine odaklandığı görülmekte, erken çocukluk döneminde yeterli çalışma bulunmamaktadır. Bu nedenle, ebeveynlerin dijital medya kullanım alışkanlıklarının çocukların erken dönem gelişim süreçlerine etkisini ele alan çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Aksi halde, teknolojik cihazlarla kurulan yüzeysel iletişim biçimleri, aile içi etkileşimin derinliğini zayıflatarak çocukların duygusal ve sosyal gelişiminde kalıcı boşluklara yol açabilir. Bu bağlamda, yalnızca çocukları değil, ebeveynleri de kapsayan bütüncül müdahale programlarının geliştirilmesi önem arz etmektedir. Unutulmamalıdır ki, dijital dünyanın sunduğu imkanlar kadar, getirdiği görünmez sınırlar da bulunmaktadır. Dolayısıyla, ebeveyn sosyotelizmi olgusu bireysel bir alışkanlıktan ziyade toplumsal düzeyde ele alınmalı; farkındalık temelli politikalarla desteklenen önleyici adımlar atılmalı ve ebeveynlik becerilerinin dijital çağın gereklilikleri doğrultusunda yeniden yapılandırılması, ebeveynlere yönelik koruyucu-önleyici müdahale programlarının geliştirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ebeveyn sosyotelizmi, dijital medya, çocuk gelişimi, aile içi iletişim, teknoloji bağımlılığı

The Siege of Technology and Parental Phubbing: Children Growing Up in the Shadow of Digitalization

Ayşe Kılıçarslan- Nergis Nur Ekemekçiahmetoğlu

Association for Family Support and Education

Abstract

Introduction and Purpose

Today, the use of digital technology in daily life is rapidly increasing and has become an indispensable element of human life. The widespread use of mobile devices, particularly social media, is giving rise to a variety of often overlooked problems. Considering that humans are ontologically social beings, it is understood that as long as they breathe, they should be engaged in communication and interaction. This communication should be healthy and emotionally bonded, rather than superficial. As individuals become increasingly dependent on technology, the depth of communication tends to diminish, and emotional distances grow. Within the smallest and most fundamental social structure—the family—neglect and shifts in roles are observed. In families effectively under technological siege, members' problematic digital behaviors inevitably lead to psychological and social issues due to deteriorating communication. The widespread use of smartphones, in particular, has led to new problems negatively affecting family interactions. One of the most prominent issues is phubbing, considered one of the major problems of the 21st century. Phubbing is defined as the act of ignoring someone during a conversation by turning attention to a smartphone (Roberts & David, 2016). Parental phubbing refers specifically to situations where parents neglect their children during interactions by focusing on their smartphones (Xie et al., 2019). This behavior has been shown to lead to various issues in children, such as low self-esteem (Wang & Qiao, 2022), behavioral problems (Lv et al., 2022),

aggression (Wang et al., 2022), cyberbullying in adolescents (Wei et al., 2021; Qu, 2020), weakened social bonds (Pancani et al., 2020), insecure attachment styles (Xie et al., 2019), increased emotional eating in adolescents (Telli, 2024), decreased self-confidence (Gökkaya, 2022), and social disconnection in relationships with parents (Akbağ & Sayiner). Furthermore, this behavioral pattern contributes to the sociocultural transformation of the family institution, the cornerstone of society. By creating emotional detachment, phubbing not only undermines romantic relationships but also weakens the fundamental bonds of the family, hindering its healthy development. This study aims to examine, through the lens of current literature, the effects of parental phubbing on children's emotional, social, and cognitive development.

Materials and Methods

This study is based on a review of national and international literature focusing on parental phubbing and the impact of digital media use on child development. Data sources include academic journals, master's and doctoral theses, and electronic databases such as PubMed, Scopus, Web of Science, and Google Scholar.

Findings

The studies reviewed indicate that parental phubbing contributes to various psychosocial problems in children, including low self-esteem, distorted self-perception, feelings of loneliness, emotional deprivation, and behavioral issues. Additionally, excessive parental engagement with digital devices may lead children to develop feelings of worthlessness, damaged attachment styles, and unhealthy social relationships over time. From the perspective of social learning theory, children are at risk of internalizing these behavioral patterns through modeling.

Conclusion

The findings indicate that parental phubbing is a significant risk factor adversely affecting children's psychosocial development. There is a need to raise awareness about the role of technological devices in family communication and to implement educational initiatives targeting parents' digital media habits. Despite Turkey's rapid digital transformation, there is a limited number of empirical studies addressing this issue, suggesting that its importance is not yet fully grasped and that awareness of its factual threat has not been adequately

established. Most existing studies focus on adolescents, with few addressing early childhood. Therefore, there is a need for research investigating the impact of parental digital media habits on early childhood development. Otherwise, superficial modes of communication fostered by technological devices may weaken the depth of family interactions, leading to long-term deficits in children's emotional and social development. In this context, the development of holistic intervention programs that address not only children but also parents is essential. It must be remembered that just as the digital world offers numerous opportunities, it also introduces invisible boundaries. Thus, parental phubbing should be addressed not as an individual habit, but as a social phenomenon. Preventive steps supported by awareness-based policies are needed, and parenting skills should be restructured in alignment with the demands of the digital age. It is recommended to develop protective and preventive intervention programs targeting parents.

Keywords: Parental phubbing, digital media, child development, family communication, technology addiction

Yazar Dizini / Author Index

A

Abbas Gurbanov 13
Adem Palabıyık 11, 12, 59, 61
Adnan Shala 14, 81, 83
Akif Dursun 55, 57
Ali Timuçin Atayoğlu 12, 183, 185
Ayşegül Sertel 13, 87
Ayten Güner Atayoğlu 12, 183, 185

B

Bernard Tahirbegolli 13, 129
Beyza Nur Bilge Kırçalı 71, 75
Buğra Canpolat 205, 207
Burak Karip 125, 127

E

Esin Tüccar 13, 67, 69
Esra Tuysuz 201, 203

F

Fatih Öz 167, 169
Fatma Betül Karabina 191, 193
Fatma Eroğlu Genç 179, 181
Fidan Gasımova 13, 171, 173

H

Hızır Hacıkeleşoğlu 147

I

İhsan Çapcıoğlu 201, 203

M

Mamoun Mobayed 13
Mehmet Duruel 109, 111
Mehmet Sönercan 151, 153

Muhammed Ebu Hilal 37
Muhammet Enes Vural 113, 115
Murat Çinici 121
Mustafa Naci Kula 12, 155, 157
Müjde Yahşi 195, 196
Müzeyyen Asiye Aykıt 89, 91

O

Orhan Koçak 12, 199

P

Pınar Göçer 71, 75

S

Salim Akın 199
Sami Şener 12, 47, 49
Selahattin Yılmaz 51, 53
Sema Yılmaz 135, 137
Senajid Zajimovic 13
Sezai Korkmaz 139, 141
Suada Kera 13, 85
Sümeyye Peşkir 143, 145
Şebnem Asadova 13, 175, 177

T

Tansu Çinici 105, 107
Tuba Kevser Şahin 155, 157

V

Vladimir Kera 13, 131

Z

Zehra Işık 159, 161
Zeynel Özlü 151, 153
Zeynep Türkkan 187, 189